

Udskriftsdato: 14. december 2025

2010/1 LSF 83 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af dødsboskifteloven og forskellige andre love (Revision af dødsboskifteloven m.v.)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsministeriet, j.nr. 2010-710-0037

Forslag

til

Lov om ændring af dødsboskifteloven og forskellige andre love

(Revision af dødsboskifteloven m.v.)

§ 1

I lov nr. 383 af 22. maj 1996 om skifte af dødsboer, som ændret bl.a. ved § 2 i lov nr. 1116 af 29. december 1999, § 102 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, § 3 i lov nr. 516 af 6. juni 2007, § 2 i lov nr. 521 af 17. juni 2008, § 27 i lov nr. 521 af 12. juni 2009 og senest ved § 4 i lov nr. 718 af 25. juni 2010, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »efterlevende« til: »længstlevende«, og »efterlevendes« ændres til: »længstlevendes«.

2. I § 11, stk. 2, ændres »En ved testamente indsat bobestyrer, der« til: »En bobestyrer, der er indsat ved testamente, eller som udpeges af skifteretten, og som«.

3. § 11, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler for bobestyreres autorisation, herunder om tidsbegrænsning af autorisationer, om deres virksomhed, salær, sikkerhedsstillelse, ansvarsforsikring, forvaltning af dødsboets midler og om tilsyn med beholdninger og værdipapirer.«

4. I § 12, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Taler særlige grunde derfor, kan skifteretten udpege en midlertidig bobestyrer, der ikke er autoriseret.«

5. § 14 affattes således:

»§ 14. Legater skal opfyldes, når fristen for anmeldelse af krav, jf. § 81, stk. 3, nr. 2, er udløbet, og boet utvivlsomt er solvent og har tilstrækkelige likvide midler. Legater skal dog senest opfyldes samtidig med, at boets øvrige aktiver deles mellem arvingerne.«

6. § 16, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 3 og 4.

7. § 16, stk. 4, der bliver stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Skifteværgeren kan få nødvendige udlæg dækket og, i den udstrækning det er rimeligt, et vederlag for sit arbejde. Beløbene, der fastsættes af skifteretten, betales af den arving, der er under skifteværgergemål, eller, hvis denne ikke har midler, af statskassen.«

8. I § 16 indsættes som stk. 5:

»Stk. 5. Justitsministeren fastsætter regler om udlæg og vederlag som nævnt i stk. 3.«

9. § 18, stk. 1, affattes således:

»Overstiger værdien af boets aktiver efter fradrag af rimelige udgifter til begravelsen, sikring af boets aktiver, midlertidige foranstaltninger, vurdering af aktiver, retsafgifter og af gæld, som er sikret ved pant

eller på anden tilsvarende måde, ikke 25.000 kr., udlægges boets aktiver uden skiftebehandling efter reglerne i dette kapitel.«

10. I § 19, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »til«: »af boets midler«.

11. § 25, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Skifteretten skal i forbindelse med boets udlevering give skriftlig meddelelse til legatarer om deres ret.«

12. § 25, stk. 5, 1. pkt., affattes således:

»Arvingerne skal senest 6 måneder efter dødsdagen, dog senest 2 måneder efter boets udlevering, indgive en opgørelse over boets aktiver og passiver pr. dødsdagen.«

13. I § 25, stk. 5, indsættes som 4. pkt.:

»En kreditor eller legatar, som har retlig interesse deri, kan forlange at blive gjort bekendt med opgørelsen.«

14. I § 30, stk. 1, nr. 3, indsættes efter »indlevering af«: »åbningsstatus eller«.

15. § 32 affattes således:

»§ 32. Boopgørelsen indsendes senest 15 måneder efter dødsdagen i to eksemplarer til skifteretten, som videresender et eksemplar af opgørelsen til told- og skatteforvaltningen. I henvisningsboer, jf. § 2, indsendes boopgørelsen dog senest 15 måneder fra henvisningsdagen. Begge eksemplarer af opgørelsen skal være underskrevet af samtlige arvinger.«

16. I § 33, stk. 1, nr. 2, indsættes efter »arvinger«: »eller legatarer«.

17. § 33, stk. 1, nr. 3, ophæves.

Nr. 4-6 bliver herefter nr. 3-5.

18. I § 33, stk. 3, indsættes som 4. pkt.:

»En kreditor eller legatar, som har retlig interesse deri, kan forlange at blive gjort bekendt med opgørelsen.«

19. § 34, stk. 1, nr. 2, affattes således:

»2) der ikke i boet er legatarer, som er repræsenteret ved værge eller skifteværge, eller som skal svare bo- eller tillægsboafgift.«

20. I § 34, stk. 2, ændres »§ 25, stk. 4-6« til: »§ 25, stk. 3-6«.

21. I § 37, stk. 1, indsættes efter »autoriseret bobestyrer«: », jf. dog stk. 3«.

22. § 37, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Ønsker den længstlevende ægtefælle, at en bestemt autoriseret bobestyrer behandler ægtefællernes fællesbo og tidligere skilsmisssæreje, udpeger skifteretten i almindelighed denne. I andre tilfælde udpeger skifteretten i almindelighed den autoriserede bobestyrer, som arvingerne ønsker.«

23. I § 37 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Ønsker den længstlevende ægtefælle og de øvrige arvinger en bestemt bobestyrer, der ikke er autoriseret, kan skifteretten udpege den pågældende, hvis særlige grunde taler derfor.«

Stk. 3-5 bliver herefter stk. 4-6.

- 24.** I § 37, *stk. 4*, der bliver *stk. 5*, ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1-4«.
- 25.** I § 37, *stk. 5*, der bliver *stk. 6*, ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1-4«.
- 26.** § 38, *stk. 1, nr. 5 og 6*, affattes således:
- »5) arvingerne straks eller senere ønsker boet behandlet ved en anden bobestyrer, der er autoriseret, eller, hvis særlige grunde taler derfor, en bobestyrer, der ikke er autoriseret, og afgørende grunde taler imod at lade boet behandle ved den indsatte bobestyrer, eller
 - 6) den længstlevende ægtefælle bestemmer, at ægtefællernes fællesbo og tidligere skilsmisssæreje skal behandles af en anden autoriseret bobestyrer eller, hvis særlige grunde taler derfor, og de øvrige arvinger er enige heri, en bobestyrer, der ikke er autoriseret.«
- 27.** I § 38, *stk. 4*, ændres »de foranstående regler« til: »reglerne i § 37«.
- 28.** I § 39, *stk. 2*, indsættes som *2. pkt.*:
- »Skifteretten kan bestemme, at udgiften til en særskilt ansvarsforsikring skal afholdes som boudgift.«
- 29.** I § 40 ændres »§ 70, *stk. 2*« til: »§ 70 a«.
- 30.** § 41 ophæves.
- 31.** I § 42 indsættes som *3. pkt.*:
- »Skifteretsattesten skal indeholde oplysning om afdødes personnummer.«
- 32.** I § 44, *stk. 2*, indsættes efter »vurdering«: », som kan indhentes af bobestyreren eller efter reglerne i kapitel 26«.
- 33.** I § 47 indsættes som *stk. 2*:
- »*Stk. 2.* Bobestyreren skal på det første møde, og når der i øvrigt er anledning dertil, skriftligt oplyse arvingerne om, hvordan salæret beregnes, og om muligt den forventede størrelse heraf. Bobestyreren skal endvidere oplyse om, hvilke øvrige omkostninger der må forventes.«
- 34.** § 50 affattes således:
- »§ 50. En autoriseret bobestyrer kan, hvor særlige forhold taler herfor, antage forretningskyndig medhjælp og revisorbistand til for boets regning at udføre nærmere fastsatte opgaver.
- Stk. 2.* En bobestyrer, der ikke er autoriseret, kan, hvor særlige forhold taler herfor, med skifterettens samtykke antage forretningskyndig medhjælp og revisorbistand til for boets regning at udføre nærmere fastsatte opgaver. Skifterettens samtykke er dog ikke nødvendigt til at antage revisorbistand, såfremt afdøde var bogføringspligtig eller regnskabspligtig og selv gjorde brug af revisorbistand.«
- 35.** I § 52, *stk. 2, 1. pkt.*, udgår », der udarbejdes på en særlig blanket,«.
- 36.** § 52, *stk. 3, 2. pkt.*, ophæves.
- 37.** § 54, *stk. 2*, affattes således:
- »*Stk. 2.* Ved tvister, som skal afgøres af skifteretten, jf. § 89, skal bobestyreren opfordre til sagsanlæg. Hvis sag ikke anlægges, skal bobestyreren skriftligt redegøre for sin vurdering af spørgsmålet, som vil blive lagt til grund under sagens videre behandling. Bobestyreren skal på ny opfordre til sagsanlæg, hvis en arving ikke er enig i vurderingen.«
- 38.** Efter § 54 indsættes:

»§ 54 a. Skifteretten kan, hvor forholdene gør det nødvendigt, pålægge bobestyreren at indgive løbende indberetninger om bobehandlingens forløb og meddele bobestyreren pålæg om at foretage, hvad der findes fornødent.

Stk. 2. Skifteretten afsætter en bobestyrer, der ikke behandler boet forsvarligt eller ikke rettidigt stiller fornøden sikkerhed. Afgørelsen træffes ved kendelse.

Stk. 3. Skifteretten kan til enhver tid fastsætte en frist for boets afslutning.«

39. § 66, stk. 4, ophæves.

40. I § 68, stk. 1, 2. pkt., ændres »9 måneder« til: »15 måneder«.

41. § 68, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

»Klage over boopgørelsen, herunder beregningen af bobestyrerens salær, skal inden 4 uger efter det afsluttende bomøde fremsættes over for bobestyreren eller skifteretten, der videresender klagen til bobestyreren.«

42. I § 69, stk. 1, ændres »§ 70, stk. 2« til: »§ 70 a«.

43. § 70 affattes således:

»§ 70. Ved insolvensbehandling af et bo finder reglerne i dette kapitel anvendelse med undtagelse af §§ 37-38, § 47, § 48, stk. 1, § 52, stk. 4, § 53, stk. 2, § 57, stk. 1, § 64 og §§ 66-68.

Stk. 2. Ved anvendelse af § 45, § 53, stk. 1, 3 og 4, § 54, stk. 1, og § 55, stk. 1, 2. pkt., træder kreditorerne i stedet for arvingerne.

Stk. 3. Prøvelse af fordringer finder sted efter § 56, således at forelæggelse sker for boets kreditorer. Forelæggelse kan ske ved en meddelelse om, at indstillingerne ligger til eftersyn på bobestyrerens kontor. Forelæggelse kan tillige ske for boets arvinger. Fordringsprøvelsen skal omfatte fordringernes plads i konkursordenen. Fordringer, der er således stillet i konkursordenen, at de ikke vil kunne opnå dividende, prøves ikke.

Stk. 4. Konkurslovens § 1 om fristdag, § 2 om nærstående, §§ 38-81 om krav mod boet, gensidigt bebyrdende aftaler og omstødelse, §§ 93-99 om konkursordenen, § 109, stk. 1, 1. pkt., om indkaldelse i Statstidende, § 110, stk. 4, om økonomisk kriminalitet, §§ 119-122 og § 123, stk. 2 og 3, om skiftesamlinger og afstemning, § 143, §§ 145-149, § 151, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, § 153 og § 154, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2 og 3, om slutning og udlodning finder med de nødvendige ændringer anvendelse ved boets behandling. Ved anvendelse af de nævnte bestemmelser træder tidspunktet for skifterettens afgørelse efter denne lovs § 69, stk. 1, i stedet for tidspunktet for konkursdekretets afsigelse. Bobestyreren varetager skifterettens funktioner efter konkurslovens § 109, stk. 1, 1. pkt., § 119, stk. 3, § 120, § 122 og § 151, stk. 2, samt varetager i det hele kurators funktioner.

Stk. 5. Forsikringsaftalelovens § 117 og § 12 i lov om visse civilretlige forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Kreditorerne indkaldes til det afsluttende bomøde med et varsel på 2 uger. Indkaldelse kan ske ved bekendtgørelse i Statstidende. Boopgørelsen med bilag skal ligge til eftersyn på bobestyrerens kontor. Dividendens størrelse skal fremgå af indkaldelsen.

Stk. 7. Bobestyrerens salærberegning skal godkendes af skifteretten på baggrund af en samlet vurdering af det udførte arbejde. Ved denne vurdering skal der navnlig tages hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat.«

44. Efter § 70 indsættes:

»§ 70 a. Hvis omstændighederne undtagelsesvis taler for det, kan skifteretten efter anmodning fra en fordringshaver bestemme, at konkurslovens §§ 107-109, § 110, stk. 1-3, og §§ 112-117 om boets administration samt valg af og afsættelse af bostyre, § 118, § 123, stk. 1, og §§ 124-127 om skiftesamlinger samt kreditorinformation og tilsyn, § 144, § 150, stk. 2, § 152 og § 154, stk. 1, 2. pkt., om slutning og udlodning samt § 238 og § 239 om inhabilitet og vederlag tillige skal finde anvendelse med de nødvendige ændringer.

Stk. 2. Træffer skifteretten afgørelse efter stk. 1, finder denne lovs § 40, § 45, §§ 49-50, §§ 52-55 og § 57 ikke anvendelse.

§ 70 b. I dødsboer, der behandles efter reglerne om insolvente boer, udleveres indbo og personlige effekter af beskeden værdi til arvingerne. Bobestyreren kan betinge udleveringen af, at arvingerne ryddeliggør afdødes bolig.«

45. I § 71 indsættes som 2. pkt.:

»Omkostningsbeløb, der indgår i boet i forbindelse med en tvangsauktion over fast ejendom, anvendes dog forlods til betaling af bobestyrerens arbejde med tvangsauktionen.«

46. I § 78, *stk. 2*, ændres »efter reglerne i § 27, stk. 2« til: »med værdien af det, de har modtaget, og i det forhold, i hvilket arvingerne er berettiget til at modtage arvelod, jf. § 27, stk. 2«.

47. § 78, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Boet behandles i øvrigt efter reglerne i denne lov, idet datoen for skiftebegæringens modtagelse i skifteretten træder i stedet for dødsdagen.«

48. I § 79, *stk. 3*, indsættes efter nr. 1 som nyt nummer:

»2) når afdødes formue tilfalder staten, jf. arvelovens § 95, stk. 1,«.

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 3 og 4.

49. § 80, *stk. 2, 2. pkt.*, ophæves.

50. I § 81, *stk. 3, nr. 1*, ændres »CPR-nummer« til: »personnummer« og »SE-nummer« til: »CVR-nummer«.

51. I § 83, *stk. 1*, indsættes som 2. pkt.:

»Indgives endelig anmeldelse ikke rettidigt, jf. § 82, stk. 3, bortfalder retten til dækning i boet for den del, der måtte overstige det foreløbigt anmeldte krav.«

52. I § 83, *stk. 2*, ændres »bestemmelsen i« til: »prækclusion i medfør af«.

53. I § 83, *stk. 2, nr. 1*, ændres »kommet boet i hænde« til: »kommet frem til boet«.

54. I § 91 indsættes efter »legatarer«: », kreditorer«.

55. I § 96, *stk. 1*, indsættes efter »skifteretten«: »eller til bobestyreren, der videresender klagen til skifteretten«.

56. I § 96, *stk. 2*, ændres »2 uger« til: »4 uger«.

57. I § 97, *stk. 1, 2. pkt.*, indsættes efter »klagen«: »og sende genpart af besvarelsen til klageren«.

58. I § 97 indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6.* Skifteretten kan, når særlige grunde taler derfor, pålægge klageren at betale omkostningerne ved klagesagen helt eller delvist.«

59. I § 113 indsættes som 2. pkt.:

»Skifteretsattesten skal indeholde oplysning om afdødes personnummer.«

§ 2

I værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007, som ændret ved § 8 i lov nr. 434 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 16, stk. 1, nr. 3, indsættes efter »værgen«: », en skifteværge«.

§ 3

I arveloven, jf. lov nr. 515 af 6. juni 2007, som ændret ved § 3 i lov nr. 168 af 12. marts 2008, foretages følgende ændring:

1. I § 28, stk. 3, ændres »på det tidspunkt, hvor anmodning om skifte fremsættes« til: »ved udgangen af det døgn, hvor anmodning om skifte er modtaget i skifteretten«.

§ 4

I lov om retsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 936 af 8. september 2006, som ændret senest ved lov nr. 718 af 25. juni 2010, foretages følgende ændringer:

1. I § 36 a ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

2. I § 36 b, stk. 2, og § 36 f, stk. 1, ændres »afdødes efterlevende« til: »den længstlevende«.

§ 5

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2007, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 504 af 6. juni 2007 og i § 3 i lov nr. 349 af 6. maj 2009, foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 6

I boafgiftsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1159 af 4. oktober 2007, som ændret ved § 4 i lov nr. 521 af 17. juni 2008, § 78 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, § 10 i lov nr. 1344 af 19. december 2008 og § 13 i lov nr. 521 af 12. juni 2009, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

2. § 5, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Afkald skal være meddelt over for skifteretten, inden indlevering af den endelige boopgørelse, dog senest inden udlodning i et bo påbegyndes. Uanset 1. pkt. kan der dog være foretaget acontoudlodning til en længstlevende ægtefælle samt udlodning til opfyldelse af legater, jf. dødsboskifteloven § 14, 1. pkt. Afkald på erhvervelser, som ikke indgår i et bo, jf. § 10, stk. 3, 4, 6 og 7, skal være meddelt over for skifteretten senest samtidig med anmeldelsen.«

§ 7

I dødsboskatteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 908 af 28. august 2006, som ændret bl.a. ved § 1 i lov nr. 348 af 18. april 2007, § 7 i lov nr. 516 af 5. juni 2007, § 1 i lov nr. 521 af 17. juni 2008, § 2 i lov nr. 532

af 17. juni 2008, § 2 i lov nr. 906 af 12. september 2008, § 2 i lov nr. 1343 af 19. december 2008, § 3 i lov nr. 459 af 12. juni 2009, § 8 i lov nr. 521 af 12. juni 2009, § 4 i lov nr. 525 af 12. juni 2009 og senest ved § 4 i lov nr. 724 af 26. juni 2010, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.
2. I § 71, stk. 2, ændres »imødekommelsen af skiftebegæringen, der benævnes imødekommelsesdagen« til: »skifterettens modtagelse af skiftebegæringen«.
3. I § 74, stk. 2, 1. pkt., ændres »imødekommelsesåret« til: »det år, hvori skifteretten har modtaget skiftebegæringen,«.
4. I § 74, stk. 3, 1. pkt., ændres »imødekommelsesåret« til: »det år, hvori skifteretten har modtaget skiftebegæringen,« og »imødekommelsesåret« til: »det år, hvori skifteretten har modtaget skiftebegæringen«.
5. I § 74, stk. 4, 1. pkt., ændres »imødekommelsesåret« til: »det indkomstår, hvori skifteretten har modtaget skiftebegæringen,«.

§ 8

I afskrivningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1191 af 11. oktober 2007, som ændret bl.a. ved § 3 i lov nr. 521 af 17. juni 2008 og senest ved § 2 i lov nr. 724 af 25. juni 2010, foretages følgende ændring:

1. I § 35, stk. 3, ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 9

I ejendomsværdiskatteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 912 af 22. august 2008, som ændret ved § 1 i lov nr. 1343 af 19. december 2008, § 14 i lov nr. 521 af 12. juni 2009 og § 5 i lov nr. 1278 af 16. december 2009, foretages følgende ændring:

1. I § 6, stk. 2, § 8, stk. 2, 1. og 3. pkt., og § 9, stk. 3, 1. og 3. pkt., ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 10

I lov om indskud på etableringskonto og iværksætterkonto, jf. lovbekendtgørelse nr. 1012 af 5. oktober 2006, som ændret bl.a. ved § 5 i lov nr. 521 af 17. juni 2008, § 1 i lov nr. 1343 af 19. december 2008 og senest ved § 5 i lov nr. 724 af 25. juni 2010, foretages følgende ændring:

1. I § 11, stk. 1, og to steder i stk. 4, ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 11

I kildeskatteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 14. november 2005, som ændret bl.a. ved § 9 i lov nr. 515 af 7. juni 2006, § 9 i lov nr. 525 af 12. juni 2009 og senest ved § 6 i lov nr. 724 af 25. juni 2010, foretages følgende ændring:

1. To steder i § 65, stk. 7, og i § 89 A, stk. 6, ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 12

I kursgevinstloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1002 af 26. oktober 2009, som ændret ved § 1 i lov nr. 724 af 25. juni 2010, foretages følgende ændring:

1. I § 22, *stk. 4*, ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 13

I pensionsbeskatningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1246 af 15. oktober 2010, foretages følgende ændring:

1. Tre steder i § 15 A, *stk. 2*, i § 18, *stk. 7*, og i § 64, *stk. 1*, ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 14

I tinglysningsafgiftsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 462 af 14. maj 2007 som ændret ved § 10 i lov nr. 577 af 6. juni 2007 og § 94 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændring:

1. I § 10, *stk. 1, nr. 2*, ændres »Efterlevende« til: »Længstlevende«.

§ 15

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2011.

Stk. 2. Loven finder anvendelse ved skifte af dødsboer, hvor dødsfaldet sker efter lovens ikrafttrædelse. De hidtil gældende regler finder fortsat anvendelse ved skifte af dødsboer, hvor dødsfaldet er sket forud for lovens ikrafttrædelse. Reglerne i denne lov finder dog også anvendelse på skifte af uskiftet bo, når den længstlevende ægtefælle dør efter lovens ikrafttræden eller der anmodes om skifte i den længstlevendes levende live efter dette tidspunkt.

§ 16

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. §§ 1-3 og § 5 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

2. Lovforslagets udformning

- 2.1. Bobestyrerbehandling
 - 2.1.1. Bobestyrerordningen
 - 2.1.1.1. Gældende ret
 - 2.1.1.2. Lovforslagets udformning
 - 2.1.2. Bobestyrerens opgaver og kompetencer
 - 2.1.2.1. Gældende ret
 - 2.1.2.2. Lovforslagets udformning
 - 2.1.3. Klager over bobestyreren mv.
 - 2.1.3.1. Gældende ret
 - 2.1.3.2. Lovforslagets udformning
 - 2.1.4. Insolvente boer
 - 2.1.4.1. Gældende ret
 - 2.1.4.2. Lovforslagets udformning
- 2.2. De øvrige skifteformer
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Lovforslagets udformning
- 2.3. Midlertidige bobestyrere
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Lovforslagets udformning
- 2.4. Skifteværger
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.2. Lovforslagets udformning
- 2.5. Legatarer
 - 2.5.1. Gældende ret
 - 2.5.2. Lovforslagets udformning
- 2.6. Den længstlevende ægtefælles retsstilling
 - 2.6.1. Gældende ret
 - 2.6.2. Lovforslagets udformning
- 2.7. Proklama og præklusion
 - 2.7.1. Gældende ret
 - 2.7.2. Lovforslagets udformning
- 2.8. Boets slutning
 - 2.8.1. Gældende ret
 - 2.8.2. Lovforslagets udformning
- 2.9. Oplysning om personnummer på skifteretsattesten
 - 2.9.1. Gældende ret
 - 2.9.2. Lovforslagets udformning

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

5. Administrative konsekvenser for borgerne

6. Miljømæssige konsekvenser

7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder mv.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at revidere dødsboskifteloven i lyset af erfaringerne med lovens anvendelse i praksis siden 1997, hvor loven trådte i kraft.

Med dødsboskifteloven skete der en gennemgribende revision af dansk rets regler om skifte af dødsboer med henblik på at forenkle og modernisere dødsbobehandlingen, jf. lov nr. 383 af 22. maj 1996 om skifte af dødsboer. Efter lovens virke i 10 år anmodede Justitsministeriet Ægtefælleskifteudvalget om nærmere at overveje, i hvilket omfang der i lyset af erfaringerne med dødsboskiftelovens anvendelse i praksis bør ske ændringer eller justeringer af loven.

Ægtefælleskifteudvalget afgav sin betænkning om revision af dødsboskifteloven til justitsministeren den 28. maj 2010 (nr. 1519) (herefter betænkningen). Det fremgår af betænkningen, at dødsboskifteloven efter udvalgets opfattelse har medført en klar forbedring af retstilstanden. Udvalget konkluderer efter en gennemgang af loven, at loven også i praksis generelt fungerer godt og efter hensigten, men at der dog er behov for enkelte, mindre justeringer og præciseringer af dødsboskiftelovens bestemmelser.

I overensstemmelse med Ægtefælleskifteudvalgets anbefalinger i betænkningen foreslås navnlig følgende ændringer af dødsboskifteloven:

- Det foreslås, at den gældende ordning med autoriserede bobestyrere opretholdes, men at skifteretten som noget nyt skal kunne udpege en bobestyrer, der ikke er autoriseret, hvis særlige grunde taler for det, og samtlige arvinger, herunder den længstlevende ægtefælle, er enige om at ønske den pågældende som bobestyrer.
- Navnlig af hensyn til de privatskiftende arvinger foreslås det, at en række af dødsboskiftelovens frister forenkles, bl.a. for indlevering af åbningsstatus og boopgørelse.
- For at sikre en bedre retsstilling for legatarer foreslås det, at arvingerne forpligtes til at opfylde eventuelle legater, når proklamafristen er udløbet, og boet utvivlsomt må antages at være solvent og have tilstrækkeligt med likvide midler. Seneste opfyldelsestidspunkt vil dog fortsat være, når arvingerne deler boet mellem sig. Endvidere foreslås det, at skifteretten fremover skal orientere legatarer om udleveringen af et bo til privat skifte for bedre at sikre legatarernes mulighed for at varetage egne interesser.
- Det foreslås, at testamentsbestemmelser om legater ikke nødvendigvis skal være til hinder for, at et bo bliver udleveret til privat skifte, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.
- Det foreslås, at dødsboskiftelovens bestemmelser om insolvente boer (§§ 69-73) justeres og præciseres, således at der bl.a. foretages en række justeringer af henvisningerne til konkursloven. Det foreslås endvidere, at et eventuelt rekvirentsaler, som indgår i boet, hvis en bobestyrer anmoder om tvangsauktion over afdødes faste ejendom, skal gå forlods til betaling af bobestyrerens arbejde med tvangsauktionen og først derefter til dækning af begravelsesomkostningerne. Endelig foreslås det, at bobestyreren i insolvente boer skal udlevere indbo og personlige affekter uden reel økonomisk værdi til arvingerne.
- Det foreslås at ensrette reglerne for, hvornår en anmodning om skifte af uskiftet bo får retsvirkning, således at alle retsvirkninger er knyttet til det tidspunkt, hvor skifteretten modtager anmodningen.

- Endelig foreslås præciseringer og justeringer af flere af dødsboskiftelovens bestemmelser for at bringe lovens ordlyd i overensstemmelse med retspraksis efter lovens ikrafttrædelse.

2. Lovforslagets udformning

2.1. Bobestyrerbehandling

2.1.1. Bobestyrerordningen

2.1.1.1. Gældende ret

De gældende regler om *bobestyrerordningen* findes i dødsboskiftelovens kapitel 8 om autorisation og virksomhed som bobestyrer (§ 11) og kapitel 16 om udpegning af bobestyrere (§§ 37-41). Derudover har justitsministeren i medfør af lovens § 11, stk. 3 og 4, udstedt nærmere regler om autorisation af bobestyrere og disses virksomhed, jf. bekendtgørelse nr. 884 af 3. marts 1996.

Bobestyrerordningen bygger dels på en autorisationsordning, hvorefter en relativt begrænset kreds af advokater i hver retskreds beskikkes til at forestå behandlingen af de dødsboer, der skal behandles ved bobestyrer, dels på en ordning, hvorefter afdødes testamentariske bestemmelser om en bestemt bobestyrer som udgangspunkt skal respekteres.

Baggrunden for den eksisterende ordning med autoriserede bobestyrere fremgår af Skiftelovsudvalgets betænkning nr. 1270/1994, s. 30. Ifølge Skiftelovsudvalget bør man for at opnå, at en så højt kvalificeret stab af bobestyrere som muligt kommer til at skifte dødsboer, have en relativ begrænset kreds af advokater i hver retskreds, der efter ansøgning kan opnå fast autorisation som bobestyrere. Et advokatkontor, der kommer til at behandle mange bobestyrerboer, vil oparbejde en betydelig ekspertise, og sagsbehandlingen vil endvidere kunne gøres hurtigere og billigere, ved at en række rutiner delegeres til bobestyrerens kontorpersonale.

Det følger af dødsboskiftelovens § 11, stk. 1, at justitsministeren for hver retskreds skal autorisere et passende antal advokater som bobestyrere. Efter reglerne i bobestyrerbekendtgørelsen sker autorisationen efter indstilling fra retskredsens byretspræsident og vedkommende landsretspræsident.

Autorisation kan meddeles advokater, som udøver advokatvirksomhed, og som ikke er fyldt 70 år, og kan eventuelt betinges af, at indehaveren inden en nærmere fastsat frist gennemfører en efteruddannelse i dødsboerbehandling. Ophører bobestyrerens ret til at drive advokatvirksomhed, bortfalder samtidig autorisationen som bobestyrer.

Autorisation som bobestyrer medfører som udgangspunkt en pligt til at behandle boer, som udleveres af skifteretten i den retskreds, hvor bobestyreren er autoriseret. Autorisation meddeles indtil videre, medmindre særlige grunde gør sig gældende. Autorisation som bobestyrer er personlig og kan ikke overdrages.

Udpegning af en autoriseret bobestyrer i forhold til det enkelte bo foretages af skifteretten efter reglerne i dødsboskiftelovens § 37. Ønsker arvingerne en bestemt autoriseret bobestyrer, udpeger skifteretten i almindelighed denne, jf. § 37, stk. 2. Er arvingerne uenige om valget af en autoriseret bobestyrer, bør skifteretten være særligt opmærksom på risikoen for interessekonflikter, idet bobestyreren så vidt muligt bør nyde alle arvingernes tillid, jf. bemærkningerne til § 37 i lovforslag nr. L 120, Folketingsåret 1995/96.

Ønsker arvingerne en anden bobestyrer under boets behandling, kan skifteretten udpege en ny autoriseret bobestyrer, såfremt væsentlige hensyn taler derfor, jf. § 37, stk. 3. Derudover kan skifteretten under særlige omstændigheder bestemme, at boet skal behandles af flere bobestyrere, hvoraf mindst én skal være autoriseret, jf. § 37, stk. 4.

Den *længstlevende ægtefælle* har efter ordlyden af § 37 ikke nogen særlig ret til at vælge en bobesty-

rer, men kan fremsætte ønske om en bestemt autoriseret bobestyrer på samme måde som de øvrige arvinger. Det fremgår dog af Skiftelovsudvalgets betænkning nr. 1270/1994, side 213, som dødsboskifteloven bygger på, at udvalget forudsatte, at den hidtil gældende praksis fra før dødsboskifteloven blev opretholdt. Efter denne praksis har en længstlevende ægtefælle, der anmoder om skifte, samme ret til at udpege eksekutor til skiftet af det uskiftede bo, som en arvelader har til at udpege en bobestyrer. Den længstlevende ægtefælle kan endvidere ændre indsættelsen i den førstafdøde ægtefælles testamente eller i ægtefællernes fellestestamente ved en ny testamentarisk bestemmelse med henblik på skifte efter den længstlevendes død, eller ved en tilkendegivelse til skifteretten, når skiftet skal finde sted, mens den længstlevende er i live, hvad enten dette sker straks ved den førstafdødes død.

Det er således også fastslået i retspraksis, at den længstlevende ægtefælle kan bestemme, hvem der skal behandle boet som bobestyrer, også når afdøde ikke har udpeget en bobestyrer i sit testamente, jf. Vestre Landsrets kendelse offentliggjort i Tidsskrift for Familie- og Arveret 2000, side 98. Efter praksis behøver den ønskede bobestyrer ikke at være autoriseret.

Udpegning af en *testamentsindsat* bobestyrer sker efter dødsboskiftelovens § 38. Har afdøde ved testamente truffet bestemmelse om, at boet skal behandles ved en bestemt bobestyrer, udleverer skifteretten således som udgangspunkt boet til behandling ved denne.

Testators valg af bobestyrer er som udgangspunkt frit, idet der ikke stilles krav om, at den pågældende er advokat eller i øvrigt har bestemte faglige kvalifikationer. Efter § 11, stk. 2, kan en testamentsindsat bobestyrer, der ikke er autoriseret, imidlertid ikke virke som bobestyrer, hvis den pågældende er umyndig eller under værgemål, har anmeldt betalingsstandsning eller er under konkurs eller er dømt for et strafbart forhold, som på tidspunktet for boets behandling begrundet en nærliggende fare for misbrug af hvervet eller gør den pågældende uværdig til den agtelse og tillid, der må kræves til udøvelse af virksomhed som bobestyrer. Opfylder den testamentsindsatte bobestyrer ikke disse betingelser, kan boet ikke udleveres til denne, jf. § 38, stk. 1, nr. 1. I stedet udpeger skifteretten en autoriseret bobestyrer efter reglerne i dødsboskiftelovens § 37, jf. § 38, stk. 4. Skifteretten skal på tilsvarende måde tilsidesætte en bobestyrerindsættelse, hvis det må anses for uforsvarligt, at boet behandles af den indsatte bobestyrer, jf. § 38, stk. 1, nr. 2, eller hvis den indsatte bobestyrer er forhindret i eller ikke ønsker at påtage sig hvervet, jf. § 38, stk. 1, nr. 3.

Herudover har arvingerne og den længstlevende ægtefælle efter § 38, stk. 1, nr. 4-6, mulighed for at få tilsidesat afdødes valg af bobestyrer. For det første kan skifteretten, hvis arvingerne er enige om, at boet skal behandles privat, tilsidesætte afdødes bestemmelse om bobestyrerbehandling, hvis der efter boets karakter ikke er rimelig grund til at opretholde afdødes bestemmelse, og der heller ikke længere er grundlag for at tillægge afdødes ønsker væsentlig betydning (nr. 4). Tilsidesættelse kan også ske, hvis arvingerne ønsker en anden autoriseret bobestyrer end den indsatte, og afgørende grunde taler imod at lade boet behandle ved den indsatte bobestyrer (nr. 5). Endelig kan den længstlevende ægtefælle bestemme, at den del af boet, som måtte være ægtefællernes fællesbo eller tidligere skilsmissesæreje, skal behandles af en anden bobestyrer (nr. 6).

Efter § 38, stk. 3, kan en egentlig tilsidesættelse af afdødes bobestyrerbestemmelse undgås ved, at skifteretten i stedet bestemmer, at boet behandles af den indsatte bobestyrer i forening med en autoriseret bobestyrer.

Dødsboskiftelovens § 39 fastsætter kravene til en bobestyrers *forsikringsforhold*. Bestemmelsen gælder både autoriserede og testamentsindsatte bobestyrere.

Efter § 39, stk. 1, skal bobestyreren for det første tegne en sædvanlig kautionsforsikring inden boets udlevering eller på anden lignende måde sikre boet mod tab. Udgiften til kautionsforsikring afholdes som boudgift.

Bobestyreren skal derudover efter § 39, stk. 2, have en ansvarsforsikring, som skal dække tab på grund

af fejl og forsømmelser ved bobehandlingen. Har bobestyreren ikke i forvejen en sådan ansvarsforsikring, skal den tegnes, inden boet kan udleveres, og størrelsen skal endvidere godkendes af skifteretten. Skifteretten skal ikke godkende den ansvarsforsikring, som advokater i medfør af vedtægterne for Det Danske Advokatsamfund har pligt til at have, men kan i medfør af reglerne i bobestyrerbekendtgørelsen forlange at få oplysninger om ansvarsforsikringen. Skifteretten kan under hensyn til boets karakter stille krav om, at der tegnes en individuel ansvarsforsikring, jf. bobestyrerbekendtgørelsens § 12.

Efter § 39, stk. 3, kan skifteretten i øvrigt til enhver tid stille krav om ændring af forsikringsdækningen efter stk. 1 og 2.

2.1.1.2. Lovforslagets udformning

2.1.1.2.1. Efter Ægtefælleskifteudvalgets opfattelse fungerer den eksisterende autorisationsordning i det væsentligste hensigtsmæssigt. Udvalget finder, at hensynet til at sikre kvalitet og effektivitet i behandlingen af de boer, som behandles ved bobestyrer, fortsat kræver, at bobestyrerhvervet som udgangspunkt varetages af en relativt begrænset kreds af autoriserede bobestyrer, der ved en regelmæssig tilgang af boer kan oparbejde en betydelig ekspertise.

Efter udvalgets opfattelse bør det dog overvejes at gøre autorisationen af bobestyrere tidsbegrænset, f.eks. til 10 år med mulighed for genautorisation. Denne anbefaling svarer til udvalgets anbefaling om tidsbegrænsede autorisationer af bobehandlere i den samtidig afgivne betænkning om ægtefælleskifte mv. (nr. 1518). Tidsbegrænsede autorisationer vil efter udvalgets opfattelse give bedre mulighed for at sikre en hensigtsmæssig udskiftning blandt bobestyrere og bobehandlere.

2.1.1.2.2. Som anført ovenfor i redegørelsen for gældende ret kan arvingerne ikke *vælge en bobestyrer*, der ikke er autoriseret, hvorimod den længstlevende ægtefælle kan vælge en bobestyrer, der ikke er autoriseret, til at skifte fælleseje/skilsmissesæreje. Ægtefælleskifteudvalget har overvejet, dels om arvingerne bør have mulighed for at vælge en bobestyrer, der ikke er autoriseret, dels om den længstlevende ægtefælles særlige adgang til at vælge en bobestyrer bør opretholdes.

Ægtefælleskifteudvalget er som udgangspunkt enig i den afvejning mellem hensynet til at opretholde det højest mulige kvalitetsniveau for de bobestyrere, som kommer til at behandle boerne, og arvingernes ønsker, som er baggrunden for den gældende ordning. Ordningen sikrer således, at boerne generelt bliver behandlet på en god og effektiv måde.

Hertil kommer, at en bobestyrer ikke alene skal varetage arvingernes interesser, men i et vist omfang også legatarernes, kreditorernes og det offentliges interesser. En bobestyrer er således ikke arvingernes repræsentant. Hvis boet udleveres til privat skifte, vil arvingerne endvidere frit kunne vælge den advokat, de måtte ønske til at forestå behandlingen af boet.

Efter Ægtefælleskifteudvalgets opfattelse bør det derfor fortsat være den altovervejende hovedregel, at boer, der skal behandles ved bobestyrer, bliver udleveret til en autoriseret bobestyrer, medmindre afdøde selv har indsat testamentarisk bestemmelse om en bestemt ikke-autoriseret bobestyrer. Det er udvalgets vurdering, at bobestyreren er tillagt en betydelig handlekraft og kompetence til at afgøre spørgsmål om boets forhold, og at det derfor bør sikres, at boet behandles af en erfaren bobestyrer.

Udvalget finder dog, at der i særlige situationer kan være gode grunde til at efterkomme arvingernes ønske om en bestemt ikke-autoriseret bobestyrer. For eksempel er det en væsentlig fordel for bobehandlingen, hvis boet behandles af en bobestyrer, der ikke skal bruge tid og kræfter på først at sætte sig ind i boets forhold. Dette gælder navnlig i den situation, hvor en advokat har behandlet et bo under privat skifte, men hvor boet på et fremskredent tidspunkt i bobehandlingen må overgå til bobestyrerbehandling, blot fordi det ikke er lykkedes at sælge en fast ejendom inden for 1-årsfristen, jf. dødsboskiftelovens § 31. Som reglerne er udformet i dag, har skifteretten kun mulighed for at udpege en sådan advokat som bobestyrer, hvis den pågældende er autoriseret bobestyrer.

Da bobehandlingen således i særlige tilfælde vil kunne drage væsentlige fordele af, at der udpeges en ikke-autoriseret bobestyrer, finder udvalget, at skifteretten efter ønske fra en enig arvingsgruppe bør have mulighed for at imødekomme et sådan ønske. Efter udvalgets opfattelse bør arvingernes ønske om en bestemt ikke-autoriseret bobestyrer dog kun efterkommes, hvor bobestyreren har en særlig indsigt i boet eller de særlige spørgsmål som bobehandlingen rejser, og hvor denne indsigt vil udgøre en væsentlig fordel for behandlingen af boet. Herudover bør det være et krav, at alle arvinger er enige om valget af denne bobestyrer, idet bobestyreren så vidt muligt bør nyde samtlige arvingers tillid.

Udvalget har endvidere overvejet, om det er hensigtsmæssigt at opretholde den gældende retstilstand, hvorefter den *længstlevende ægtefælle* har mulighed for at vælge en ikke-autoriseret bobestyrer til behandling af fællesejet eller skilsmissesærejet uden at inddrage de øvrige arvinger i dette valg.

I praksis giver det ofte anledning til problemer, at den længstlevende ægtefælle frit kan vælge, hvem der skal være bobestyrer ved skifte af fællesejet eller skilsmissesærejet. Vælger den længstlevende ægtefælle f.eks. en advokat, som tidligere har repræsenteret den længstlevende ægtefælle i andre anliggender, kan det for de øvrige arvinger fremstå, som om advokaten varetager den længstlevende ægtefælles interesser og ikke boets. Er der egentlig tvivl om bobestyrerens upartiskhed, vil skifteretten dog allerede efter de gældende regler kunne afvise at udpege bobestyreren, jf. habilitetsreglerne i dødsboskiftelovens § 115, stk. 1.

En bobestyrer er tillagt en selvstændig og handlekraftig rolle, og skifteretten er kun i meget begrænset omfang inddraget i bobehandlingen, hvilket som anført ovenfor taler for, at en bobestyrer bør have en vis erfaring med skiftesager.

På den baggrund er det udvalgets opfattelse, at den længstlevende ægtefælle fortsat bør have forholdsvis let adgang til at tilsidesætte afdødes valg og ønske en anden bobestyrer i stedet, dog således at en bobestyrer, der ikke er autoriseret, kun kan vælges hvis særlige grunde taler for det, og de øvrige arvinger i øvrigt er enige i at vælge den pågældende som bobestyrer. Efter udvalgets opfattelse bør den længstlevende ægtefælle altså ikke frit kunne vælge en ikke-autoriseret bobestyrer mod de øvrige arvingers ønske, heller ikke hvor den længstlevende ægtefælle ønsker at tilsidesætte afdødes bobestyrerindsættelse og vælge en anden i stedet, jf. den gældende bestemmelse i dødsboskiftelovens § 38, stk. 1, nr. 6.

Vælger den længstlevende ægtefælle derimod en anden autoriseret bobestyrer, må det som hidtil være udgangspunktet, at skifteretten udpeger den pågældende, uanset at de øvrige arvinger måtte foretrække en anden. Dette er i øvrigt i overensstemmelse med den praksis, der synes at foreligge i forhold til valget af autoriseret bobestyrer, når afdøde ikke har valgt en bobestyrer i sit testamente, jf. § 37, stk. 2.

Udvalget foreslår derfor, at § 37 og § 38 ændres, således at arvingerne, herunder den længstlevende ægtefælle, i enighed kan ønske en bestemt bobestyrer, der *ikke* er autoriseret, hvis særlige grunde taler for det. Herudover foreslår udvalget at opretholde den praksis, hvorefter den længstlevende ægtefælles ønske om en bestemt *autoriseret* bobestyrer som udgangspunkt respekteres.

2.1.1.2.3. Ægtefælleskifteudvalget har endvidere overvejet, om *bobestyrerens forsikringer* bør afholdes som boudgift.

Som nævnt i pkt. 2.1.1.1 følger det udtrykkeligt af § 39, stk. 1, at udgiften til kautionsforsikringen afholdes som boudgift. Udgiften til ansvarsforsikring er ikke omtalt i loven, men det er fast antaget i praksis, at udgiften ikke kan dækkes af boet som boudgift.

I de boer, hvor bobestyrerens sædvanlige ansvarsforsikring er fuldt tilstrækkelig, må udgiften hertil naturligvis holdes helt uden for boet. Efter udvalgets opfattelse bør det derfor fortsat være hovedreglen, at udgiften til ansvarsforsikring ikke er en boudgift.

Udvalget finder dog, at arvinger i større og mere komplicerede boer kan have en interesse i, at bobestyreren tegner en særskilt ansvarsforsikring, der overstiger det beløb, som dækkes af den sædvanlige forsikring, eller det beløb, som skifteretten har krævet forsikret. I disse tilfælde er det efter udvalgets

opfattelse rimeligt, at udgiften til en sådan ekstra ansvarsforsikring dækkes af boet. Udvalget foreslår på den baggrund, at der indsættes en bestemmelse i § 39, stk. 2, hvorefter skifteretten kan beslutte, at udgiften til ansvarsforsikring skal afholdes som boudgift.

Der henvises til betænkningens kapitel 2 (side 11-20).

2.1.1.2.4. Justitsministeriet er enig med Ægtefælleskifteudvalget i, at den eksisterende autorisationsordning i det væsentlige fungerer hensigtsmæssigt.

Justitsministeriet kan tiltræde, at det af de af udvalget anførte grunde vil være hensigtsmæssigt at tidsbegrænse autorisationen af bobestyrere til f.eks. 10 år. Efter Justitsministeriets opfattelse bør det fremgå udtrykkeligt af dødsboskiftelovens § 11 om autorisation af bobestyrere, at justitsministeren kan fastsætte regler om tidsbegrænsning af autorisationer. Lovforslaget er derfor udformet, så der indsættes denne udtrykkelige hjemmel i dødsboskiftelovens § 11, stk. 3.

I et høringssvar over betænkningen har Danske Advokater anført, at der bør indbygges et passende varsel på eksempelvis 1 år i en ordning med eventuelt tidsbegrænsede autorisationer, således at en autoriseret bobestyrer, som ikke opnår en ønsket genautorisation, kan foretage de nødvendige omstruktureringer, herunder mulig afskedigelse af personale. Danske Advokater har endvidere anført, at der bør etableres en overgangsordning, således at de bobestyrere, der er autoriserede under de gældende regler, fortsætter under samme regelsæt uden tidsbegrænsning af autorisationerne. Justitsministeriet er enig i, at afgørelser om genautorisation først bør få virkning efter en passende periode, således at en bobestyrer, der ikke bliver genautoriseret, kan tilpasse sin virksomheden til afgørelsen, ligesom der skal fastsættes en overgangsordning for så vidt angår de bobestyrere, der allerede er autoriserede. Justitsministeriet vil tage højde herfor ved udformning af og administration af regler efter bemyndigelsesbestemmelsen i dødsboskiftelovens § 11, stk. 3.

Justitsministeriet kan af de grunde, der er anført af Ægtefælleskifteudvalget, endvidere tilslutte sig udvalgets synspunkter og forslag vedrørende arvingernes indflydelse på valg af bobestyrer og vedrørende forsikrings stilling som boudgift, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med Ægtefælleskifteudvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 3, 21-28 (§ 11, stk. 3, § 37, stk. 1-5, § 38, stk. 1, nr. 5 og 6, og stk. 4, og § 39, stk. 2, 2. pkt.), og bemærkningerne hertil.

2.1.2. Bobestyrerens opgaver og kompetencer

2.1.2.1. Gældende ret

Dødsboskifteloven pålægger bobestyreren en lang række opgaver og dertilhørende kompetencer. Ved udlevering af et bo til bobestyrerbehandling udsteder skifteretten ifølge dødsboskiftelovens § 42 en skifteretsattest, der udgør bobestyrerens legitimation til at tegne boet og repræsentere dette i retssager, jf. dødsboskiftelovens § 49. Bobestyreren udarbejder snarest herefter en åbningsstatus, der indeholder en fortegnelse over samtlige aktiver og passiver med værdisangivelser pr. dødsdagen, boets forventede indtægter og øvrige udgifter, samt bobestyrerens tilkendegivelse af, hvorvidt boet må antages at være solvent, jf. § 52, stk. 1.

Bobestyreren er endvidere pålagt opgaver, der bl.a. omfatter sikring af boets aktiver mod uberettigede dispositioner (§ 44), orientering af arvinger og evt. andre lodtagere om væsentlige forhandlinger og beslutninger i boet (§ 45), afklaring af arveforholdene (§ 48), prøvelse af fordringer og andre krav mod boet (§ 56) samt realisering af boets aktiver (§ 58). Det nærmere indhold af de opgaver, en bobestyrer skal varetage, afhænger imidlertid af det enkelte bos forhold.

Efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 1, fremmer bobestyreren boets behandling mest muligt og orienterer arvingerne om bobehandlingens forløb og forventede afslutning.

Beslutningskompetencen i bobestyrerboer er reguleret i dødsboskiftelovens § 53. Bobestyreren træffer bestemmelse i boets anliggender, men væsentlige spørgsmål skal forinden forelægges for arvingerne. Er arvingerne ikke enige i afgørelsen af et væsentligt spørgsmål, skal dette drøftes på et bomøde, hvortil alle arvinger skal indkaldes. Kan der ikke opnås enighed, og forlanges en afstemning, stemmer de mødte arvinger efter deres ret til at tage arv og boslod. I tvivlstilfælde afgør bobestyreren omfanget af arvingernes stemmeret. Står stemmerne lige, afgøres spørgsmålet af bobestyreren, jf. § 53, stk. 2. Efter § 53, stk. 3, kan bobestyreren tilsidesætte arvingernes beslutning og afgøre et spørgsmål, såfremt arvingernes beslutning er åbenbart uhensigtsmæssig eller strider mod nogens ret.

Bobestyrerens kompetence efter § 53 er dog væsentligt begrænset af dødsboskiftelovens § 89, som angiver en række områder, hvor skifteretten har enekompetence til at afgøre eventuelle tvister mellem arvingerne eller andre interessenter i boet. Skifteretten skal således behandle alle tvister om retten til at arve (nr. 1), om krav mod boet, bobestyreren, skifteretten eller lodtagere i boet (nr. 2), om krav på tilbagelevering eller betaling til boet (nr. 3), om livsforsikrings tilhør (nr. 4) og eventuelt om boets fordringer og krav mod andre (nr. 5).

Udover at afholde bomøder ved uenighed mellem arvingerne skal bobestyreren afholde bomøde, hvis skifteretten bestemmer det, jf. § 55, stk. 1. Bobestyreren indkalder herudover til bomøde, når der i øvrigt er behov herfor. I almindelighed bør indkaldelse ske, hvis en arving forlanger det. Bobestyreren beslutter, hvordan indkaldelse skal ske og med hvilket varsel, og fastsætter tid, sted og dagsorden for mødet, jf. § 55, stk. 2.

Bobestyreren behandler som udgangspunkt boet, uden at skifteretten inddrages i beslutningsprocessen. Af retssikkerhedsmæssige grunde skal enkelte dispositioner i boet dog tiltrædes af skifteretten. Dette gælder antagelse af forretningskyndig medhjælp for boets regning (§ 50), afgørelse om insolvensbehandling (§ 69, stk. 1, jf. § 43 og § 52, stk. 3 og 4), udbetaling af a conto salær til bobestyreren (§ 57, stk. 2), udskydelse af skæringsdagen udover 2-årsdagen for dødsfaldet (§ 66, stk. 2), afsættelse af arv efter reglerne i bortebleveloven (§ 67, stk. 1) og undladelse af at udlodde ubetydelige arvelodder (§ 67, stk. 2).

Herudover vil skifteretten endvidere kunne blive inddraget nærmere i bobehandlingen, hvis skifteretten enten på egen hånd eller via arvingerne bliver opmærksom på forhold, der nødvendiggør en øget kontrol med bobestyrerens behandling af boet.

Bobestyrerens rolle i boet slutter med udarbejdelse og godkendelse af en boopgørelse efter reglerne i dødsboskiftelovens §§ 66-68. Boopgørelsen skal indeholde en redegørelse for boets behandling og arveforholdene, opgørelse over aktiver og passiver, indtægter og udgifter og angive fordelingen mellem arvinger og legatarer og beregningen af bo- og tillægsboafgift, jf. § 66, stk. 1. Den seneste skæringsdag, der kan anvendes i opgørelsen, er 2-årsdagen for dødsfaldet. Dog har skifteretten mulighed for at dispensere fra denne frist og udskyde skæringsdagen, jf. § 66, stk. 2.

Bobestyreren skal fremlægge boopgørelsen til godkendelse på et afsluttende bomøde, der som udgangspunkt skal afholdes senest 2 måneder efter skæringsdagen, jf. § 68, stk. 1. Uanset valg af skæringsdag har bobestyreren dog altid 9 måneder fra dødsdagen til at fremlægge boopgørelsen. Alle boets arvinger skal indkaldes med mindst 2 ugers varsel og samtidig have tilsendt boopgørelsen.

En arving, der ikke kan godkende boopgørelsen, må klage til bobestyreren inden for en frist på 4 uger fra det afsluttende bomøde, jf. dødsboskiftelovens § 68, stk. 2. Kan bobestyreren og arvingerne ikke selv nå til enighed, indbringer bobestyreren snarest muligt klagen til skifteretten, der træffer afgørelse efter klagereglerne i dødsboskiftelovens § 97, stk. 4 og 5.

Kan arvingerne godkende boopgørelsen på det afsluttende møde, eller indgives der ikke klage inden udløbet af den nævnte klagefrist, betragtes boopgørelsen som endelig, jf. § 68, stk. 2, 4. pkt. Herefter skal

bobestyreren inden 2 uger indsende et eksemplar til både skifteretten og told- og skatteforvaltningen, jf. § 68, stk. 3.

2.1.2.2. *Lovforslagets udformning*

Ægtefælleskifteudvalget anfører i betænkningen, at dødsboskiftelovens gældende bestemmelser om bobestyrerens opgaver og beslutningskompetence i praksis har vist sig at udgøre en fin balance med hensyn til inddragelse af henholdsvis arvinger, skifteret og kreditorer, hvilket medvirker til, at bobestyrerboerne generelt behandles effektivt og til alle involverede parter tilfredshed.

2.1.2.2.1. Under bobehandlingen kan der opstå *tvister mellem arvingerne* om spørgsmål, som efter dødsboskiftelovens § 89 skal afgøres af skifteretten. Det drejer sig navnlig om tvister vedrørende arveforholdene. I praksis forekommer det dog ofte, at arvingerne ikke anlægger sag om tvisten, hvilket giver bobestyrerne problemer med den videre bobehandling.

Efter gældende ret kan bobestyreren mægle forlig og, hvis det ikke lykkes, opfordre arvingerne til at anlægge sag. Hverken bobestyreren eller skifteretten kan imidlertid gennemtvinge et søgsmål fra arvingernes side - f.eks. ved at fastsætte frister for anlæggelse af søgsmål, jf. Vestre Landsrets kendelse, refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 2009, s. 328.

Bobestyreren er ikke udelukket fra på boets vegne at anlægge et negativt anerkendelsessøgsmål mod dem, der hævder at være arvinger eller legatarer, men som efter bobestyrerens opfattelse ikke er det. I praksis er bobestyrerne dog meget tilbageholdende med at anlægge et sådan søgsmål, da det uvægerligt vil ændre på nogle arvingers tillid til bobestyreren. Et søgsmål vil endvidere kunne belaste boet økonomisk og dermed mindske arvebeholdningen til skade for alle arvingerne.

Da bobestyreren, jf. § 54, stk. 1, har pligt til at fremme boet mest muligt, kan bobestyreren imidlertid ikke blot lade boet ligge, men må opgøre boet på et usikkert grundlag.

Udvalget har på den baggrund overvejet, om bobestyrerens muligheder for at få afklaret de spørgsmål, der er tvist om, kan forbedres. Udvalget har bl.a. overvejet, om bobestyreren bør have tillagt kompetence til at udarbejde en skriftlig, begrundet indstilling om fastlæggelsen af arveforholdene, som får virkning som en endelig afgørelse af tvisten, medmindre en eller flere arvinger anlægger retssag inden 3 måneder fra forelæggelse af indstillingen.

En ordning, hvor bobestyrerens indstilling kan få virkning som en retlig afgørelse, vil dog efter udvalgets opfattelse stride afgørende mod grundlæggende retsprincipper, hvorefter tvister i almindelighed afgøres af domstolene efter retsplejelovens processuelle regler og med de deri indbyggede retssikkerhedsmæssige garantier. Efter udvalgets opfattelse bør bobestyreren derfor ikke tillægges kompetence til at afgøre tvister om arveforholdene mv.

Konstaterer bobestyreren, at der er en tvist mellem arvingerne, bør bobestyreren indkalde til bomøde, forsøge at mægle forlig og ellers opfordre til sagsanlæg. Hvis ingen anlægger et søgsmål, bør bobestyreren efter udvalgets opfattelse være forpligtet til at tilkendegive sin opfattelse af retsstillingen over for arvingerne og samtidig på ny opfordre arvingerne til at anlægge sag, hvis bobestyrerens vurdering ikke ønskes lagt til grund for boopgørelsen.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at almindelige passivitetsbetragtninger vil kunne medføre, at en arving med tiden fortaber adgangen til at anlægge retssag, jf. f.eks. Højesterets dom refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1999, side 60.

En håndtering af tvister, som skitseret ovenfor, kan i vidt omfang ske i henhold til det gældende regelsæt. Udvalget foreslår dog, at der indsættes en udtrykkelig bestemmelse i dødsboskifteloven om, at bobestyreren ved uenighed skal redegøre for sin bedømmelse af tvisten.

2.1.2.2.2. Efter de gældende regler skal bobestyreren som nævnt have skifterettens samtykke til at antage *forretningskyndig medhjælp eller revisor*, medmindre afdøde selv var bogførings- eller regnskabs-

pligtig og selv gjorde brug af revisorbistand. Bag dette samtykkekrav ligger et retssikkerhedsmæssigt hensyn til arvingerne og de øvrige lodtager i boet, idet honoraret til sådan medhjælp nedbringer det overskud, der i sidste ende kan udloddes til arvingerne mv.

Siden dødsboskiftelovens vedtagelse er Advokatsamfundets vejledende salærtakster for bl.a. dødsboer blevet ophævet, således at der ved beregningen af bobestyrerens salær i dag kan tages højde for, at f.eks. en revisor har været antaget til at udføre en del af arbejdet, således at bobestyreren ikke også honoreres herfor.

Efter Ægtefælleskifteudvalgets opfattelse gør hensynet til arvingerne sig også gældende ved antagelse af anden sagkyndig bistand, men som det er forudsat i forarbejderne til den gældende dødsboskiftelov, jf. bemærkningerne til § 50 i lovforslag nr. L 120, Folketingssamling 1995/96, kan bobestyreren helt på egen hånd antage ejendomsmægler, vurderingsmænd og tilsvarende sædvanlig bistand.

Da bobestyreren således allerede i et vist omfang er overladt ansvaret for antagelse af sagkyndig bistand, og da bobestyrerens dispositioner i øvrigt altid vil kunne påklages til skifteretten efter reglerne i §§ 96-97, finder udvalget, at også antagelse af forretningskyndig medhjælp og revisor bør kunne overlades til bobestyreren.

Udvalget foreslår derfor, at bestemmelsen i § 50 ændres, således at antagelse af revisor eller forretningskyndig medhjælp ikke længere kræver skifterettens samtykke. Der bør dog fortsat være særlige forhold, der taler for en sådan antagelse, og den pågældendes arbejde skal som hidtil afgrænses til nærmere fastsatte opgaver. Det forudsættes, at gældende praksis for, hvornår forretningskyndig medhjælp og revisor kan antages, opretholdes.

2.1.2.2.3. Under et privat skifte vil en privat antaget advokat efter de advokatetiske regler ved antagelsen have pligt til at give sin klient oplysning om de vigtigste elementer i den påregnede bistand og om størrelsen af det *vederlag*, advokaten agter at beregne sig. Er det ikke muligt at oplyse et fast vederlag, skal advokaten enten angive den måde, hvorpå vederlaget vil blive beregnet eller give et begrundet overslag. Advokaten skal desuden oplyse om de forventede udlæg, herunder afgifter til det offentlige.

Dette gælder ikke for bobestyrerboer, hvor der ikke består et sædvanligt klientforhold mellem bobestyreren og arvingerne. Ægtefælleskifteudvalget finder imidlertid, at såvel arvinger som ægtefæller, der skifter offentligt, i mange henseender har behov for at få de samme oplysninger om forventede udgifter mv., som hvis de skiftede privat.

Det forhold, at arvingerne tidligt i forløbet bliver gjort opmærksom på omkostningerne ved bobestyrerbehandling, kan dels modvirke, at der senere rejses klager over salæret, dels anstifte arvingerne til så vidt muligt at nå til enighed for at undgå en forlængelse af bobehandlingen med en dertil svarende forøgelse af bobestyrerens salær.

Endelig vil arvingerne have bedre grundlag for at vurdere, om de bør anmode skifteretten om at udpege en ny bobestyrer efter dødsboskiftelovens § 37, stk. 4, eller om der bør klages over bobestyrerens beregning af salær, jf. § 68, stk. 2, hvis arvingerne har fået et overslag over det forventede vederlag til bobestyreren, inden bobestyreren påbegyndte bobehandlingen.

Ægtefælleskifteudvalget foreslår derfor, at der indsættes en bestemmelse i dødsboskifteloven, som forpligter bobestyreren til at oplyse om, hvordan salæret beregnes og om muligt den forventede størrelse heraf, samt hvilke øvrige omkostninger arvingerne i øvrigt må forvente under skiftebehandlingen.

Der henvises til betænkningens kapitel 2 (side 20-27).

2.1.2.2.4. I høringsvar over betænkningen har byretterne og Danske Advokater anført, at der bør indføres en *frist for sagsanlæg* i dødsboskiftelovens § 89. Bestemmelsen i § 89 fastslår, at det er skifterettens kompetence at afgøre tvister, der opstår i forbindelse med dødsboernes behandling. Byretterne har bl.a. anført, at det vil sikre fremdrift i sagsbehandlingen, hvis der indsættes en sådan frist for sagsanlæg. Danske Advokater har bl.a. anført, at uenighed eller uklarhed om arveforholdene er en væsentlig

årsag til, at et bo behandles ved bobestyrer. Det er derfor vigtigt, at lovgivningen lige netop i disse sager er klar og gennemskuelig for arvingerne. Danske Advokater har endvidere henvist til, at formålet med dødsboskifteloven er at sikre en hurtig og kompetent sagsbehandling. Ifølge Danske Advokater vil Ægtefælleskifteudvalgets forslag blive opfattet som stridende mod retssikkerheden, fordi forslaget opretholder en retstilstand uden klare frister og en uklar praksis om, hvornår et manglende sagsanlæg medfører passivitet. Danske Advokater har derfor foreslået, at der indføres en bestemmelse i dødsboskifteloven, hvorefter en bobestyrer kan afgive en indstilling, som skal betragtes som endelig, medmindre én eller flere arvinger anlægger retssag inden 3 måneder fra bobestyrerens meddelelse af indstillingen. Til støtte for en sådan bestemmelse har Danske Advokater endvidere henvist til, at bobestyreren allerede har en sådan kompetence i tvister om fordringers prøvelse. Hvis alle arvinger i et dødsbo ikke anerkender et krav mod boet, skal bobestyreren efter dødsboskiftelovens § 56 således udarbejde en indstilling om, hvorvidt et krav mod boet bør anerkendes. Indstillingen skal forelægges for arvingerne og for den kreditor, som gør kravet gældende. Hvis der ikke anlægges sag inden 4 uger efter modtagelsen af indstillingen, er indstillingen endelig.

Justitsministeriet er enig med Ægtefælleskifteudvalget i, at tvister om retten til at arve bør afgøres af domstolene med de retssikkerhedsgarantier, som bl.a. følger af retsplejelovens regler om betryggende sagsbehandling, herunder vidneafhøringer under strafansvar, kontradiktion og mulighed for appel. Det er således også forudsat i dødsboskifteloven, at afgørelse af tvister om retten til at arve er et af skifterettens kerneområder.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør der i almindelighed ikke indføres frister, som afskærer parterne i en tvist fra at indbringe tvisten for domstolene, medmindre væsentlige hensyn taler for det.

For så vidt angår spørgsmålet om at sikre fremdrift ved behandlingen af dødsboer er det Justitsministeriets opfattelse, at den af Ægtefælleskifteudvalget anbefalede håndtering af tvister, hvorefter bobestyreren – efter at have forsøgt at mægle forlig og opfordret til sagsanlæg – forpligtes til at redegøre for sin bedømmelse af tvisten overfor arvingerne, er hensigtsmæssig. Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at bobestyreren samtidig vil kunne tilkendegive, at bobestyreren vil fortsætte bobehandlingen på grundlag af bobestyrerens vurdering af tvisten, medmindre der anlægges retssag inden et givent tidspunkt. Ved en sådan fremgangsmåde vil bobehandlingen kun blive forsinket, hvis en eller flere arvinger efterfølgende faktisk anlægger en retssag. Efter Justitsministeriets opfattelse kan hensynet til en effektiv behandling af dødsboer under offentligt skifte ikke i sig selv begrunde mere vidtgående tiltag.

Hensynet til de arvinger, som måtte være enige med bobestyreren i bobestyrerens bedømmelse af tvisten, bør heller ikke medføre, at andre arvinger afskæres fra at indbringe det omtvistede arveretlige spørgsmål for skifteretten efter en af bobestyreren fastsat frist under skiftesagens behandling.

Som anført af Danske Advokater afskæres arvinger og kreditorer derimod allerede efter den gældende bestemmelse i dødsboskiftelovens § 56 fra at indbringe tvister om anmeldte krav mod boet senere end 4 uger efter meddelelse om bobestyrerens indstilling til, hvorvidt og i hvilket omfang kravet bør anerkendes. For så vidt angår den afdødes gældsforpligtelser gælder der dog det forhold, at kreditorerne heller ikke uden en sådan fastsat frist ville kunne forfølge deres krav efter bobehandlingens afslutning og udlodning af boets eventuelle aktiver, da arvingerne ikke hæfter for afdødes gældsforpligtelser. Hertil kommer, at det efter Justitsministeriets opfattelse er en grundlæggende forudsætning for boets behandling at få fastslået, hvilke passiver der skal medtages i boet, bl.a. for at afgøre om boet er insolvent og derfor skal behandles efter dødsboskiftelovens bestemmelser i §§ 69-73 om insolvente boer. Det bemærkes i den forbindelse, at bestemmelsen svarer til konkurslovens § 133, hvorefter kurators indstilling om, hvorvidt et anmeldt krav mod konkursboet bør anerkendes, bliver endelig, medmindre kreditorer, der har indsigelser mod indstillingen, anlægger sag ved skifteretten inden 4 uger.

Efter Justitsministeriets opfattelse foreligger der ikke tilsvarende væsentlige hensyn, som kan begrunde

indførelse af en frist for arvingers indbringelse af tvister om arveforholdene under skiftesagens behandling, således som foreslået af Danske Advokater og byretterne.

Lovforslaget er på den baggrund udformet i overensstemmelse med Ægtefælleskifteudvalgets lovudkast, hvorefter der foreslås en udtrykkelig bestemmelse om, at bobestyreren ved uenighed mellem arvingerne skal redegøre for sin vurdering af tvisten, og gøre arvingerne opmærksomme på, at vurderingen vil blive lagt til grund under sagens videre behandling, hvis der ikke anlægges retssag.

For så vidt angår Ægtefælleskifteudvalgets forslag om, at bobestyreren fremover skal kunne antage revisor eller forretningskyndig bistand uden skifterettens samtykke, kan Justitsministeriet tiltræde udvalgets forslag med den modifikation, at lempelsen efter ministeriets opfattelse kun bør omfatte de autoriserede bobestyrere. Efter Justitsministeriets opfattelse må det antages, at de autoriserede bobestyrere har den fornødne erfaring med dødsbobehandling til at vurdere, hvornår der foreligger særlige forhold, som kan begrunde antagelse af ekstern bistand, hvorimod ikke-autoriserede bobestyrere ikke nødvendigvis har erfaring med behandling af dødsboer. I lovforslaget er bestemmelsen derfor udformet således, at den kun omfatter de autoriserede bobestyrere.

Justitsministeriet kan tiltræde Ægtefælleskifteudvalgets synspunkter og forslag vedrørende bobestyrerens beføjelse til at antage revisor eller forretningskyndig medhjælp og bobestyrerens forpligtelse til at oplyse om beregning af salær mv. Lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 32-35 og 37 (§ 44, stk. 2, § 47, stk. 2, § 50, § 52, stk. 2, 1. pkt., og § 54, stk. 2.), og bemærkningerne hertil.

2.1.3. Klager over bobestyreren mv.

2.1.3.1. Gældende ret

Reglerne om klage over bobestyrere findes primært i dødsboskiftelovens kapitel 27 (§§ 96-97).

Efter dødsboskiftelovens § 96 skal klage over en bobestyrer, herunder klage over, at en bobestyrer ikke fremmer behandlingen af et bo uden unødigt ophold, indgives skriftligt til skifteretten. Tilsvarende gælder for klage over bobestyrerens egentlige afgørelser. For sidstnævnte klagetypen gælder som udgangspunkt en *klagefrist* på 2 uger regnet fra det tidspunkt, klageren fik kendskab til afgørelsen, jf. § 96, stk. 2. Skifteretten kan dog undtagelsesvist tillade, at en klage tages under behandling indtil 6 måneder efter afgørelsen.

Klagesagens behandling er fastsat i dødsboskiftelovens § 97. Skifteretten skal som det første forelægge klagen for bobestyreren, der snarest muligt og senest 2 uger efter modtagelsen skal *besvare klagen*. Er der tale om klage over en afgørelse, skal bobestyreren meddele skifteretten og klageren, om den påklagede afgørelse ophæves, omgøres eller fastholdes.

Skifteretten kan efter § 97, stk. 2, pålægge bobestyreren at fremkomme med en supplerende redegørelse inden for en fastsat frist, som kan forlænges efter § 97, stk. 3. Bobestyreren skal sørge for at sende en genpart af den supplerende redegørelse til klageren samtidig med, at redegørelsen indleveres til skifteretten. Taler forholdene derfor, kan skifteretten give klageren eller bobestyreren lejlighed til inden for en fastsat frist at indgive yderligere skriftlige indlæg, jf. § 97, stk. 4.

Behandlingen af en klage foregår som udgangspunkt på skriftligt grundlag, men skifteretten kan efter § 97, stk. 4, på et hvilket som helst tidspunkt indkalde klageren og bobestyreren til et retsmøde. Efterkommer klageren eller bobestyreren ikke rettidigt skifterettens opfordring eller indkaldelse, kan klagen afgøres på det foreliggende grundlag.

Efter § 97, stk. 5, afsluttes klagesagen med, at skifteretten træffer afgørelse enten ved beslutning eller ved kendelse, jf. § 102, stk. 1. Afgørelser vedrørende en bobestyrers salær træffes dog altid ved kendelse, jf. § 97, stk. 5, 2. pkt.

Ikke alle spørgsmål kan prøves under en klagesag. I dødsboskiftelovens § 89, stk. 1, nr. 1-5, og § 106,

stk. 1, er således opregnet en række spørgsmål, som skal behandles ved en egentlig retssag, hvor der afsiges dom. Opstår sådanne spørgsmål i forbindelse med en klage over bobestyreren eller boopgørelsen, må skifteretten derfor henvise de pågældende til at anlægge retssag.

Klagesagen kan give anledning til, at skifteretten benytter sig af en eller flere af de *reaktionsmuligheder*, som skifteretten er tillagt over for bobestyreren. Skifteretten kan f.eks. give bobestyreren pålæg om inden en eventuel frist at foretage, hvad der findes fornødent, eller at indgive løbende indberetninger om bobehandlingens forløb, jf. § 54, stk. 2. Herudover kan skifteretten sætte en frist for boets afslutning, jf. § 66, stk. 4, eller afsætte en bobestyrer, der ikke behandler et bo forsvarligt, jf. § 41. Skifteretten har derimod ikke mulighed for at udtale kritik, men det fremgår af bemærkningerne til § 97 i lovforslag nr. L 120, Folketingssamling 1995/96, at hvis bobestyreren er advokat, og hvis skifteretten finder bobestyrerens forhold så graverende, at anvendelse af sanktionerne i retsplejelovens § 147 c bør komme på tale, kan sagen, så længe boet ikke er afsluttet, indsendes til Advokatnævnet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 15 a og b.

2.1.3.2. Lovforslagets udformning

Ægtefælleskifteudvalget anfører i betænkningen, at det er udvalgets opfattelse, at de gældende regler i dødsboskiftelovens §§ 96-97 om klagesagens behandling, herunder at behandlingen primært foregår på skriftligt grundlag, generelt fungerer hensigtsmæssigt.

2.1.3.2.1. For arvinger og andre, der ikke beskæftiger sig med dødsboskifte til hverdag, kan det dog være vanskeligt at afgøre, hvilken type klage der er tale om og dermed, hvem klagen skal sendes til og inden for hvilken frist. Som anført overfor, skal klager over bobestyrerens afgørelser indgives til skifteretten inden 2 uger, jf. § 96, stk. 2, hvorimod klager over boopgørelsen skal indgives til bobestyreren inden 4 uger, jf. § 68, stk. 2.

Udvalget finder ikke, at reglerne for, hvem der skal behandle de forskellige typer af klager, bør ændres. Derimod finder udvalget, at *indgivelse af klage* inden udløbet af klagefristen bør anses som rettidig, uanset om klagen modtages i skifteretten eller af bobestyreren, da en misforståelse hos en arving ikke bør afskære klageren fra at få klagen prøvet. Udvalget foreslår derfor, at henholdsvis § 68, stk. 2, og § 96, stk. 1, ændres, således at en klage, der modtages inden udløbet af den pågældende frist, er rettidig, uanset om den modtages i skifteretten eller af bobestyreren.

Derudover foreslår udvalget, at tidsfristerne ensrettes, og at fristerne passende kan fastsættes til 4 uger.

2.1.3.2.2. Bobestyreren skal, som nævnt i pkt. 2.1.1.3, *besvare en klage* inden 2 uger, jf. § 97, stk. 1, 1. pkt. Det fremgår ikke klart af bestemmelsens ordlyd, om svaret skal sendes både til skifteretten og til klageren. Er der tale om klage over en afgørelse, følger det imidlertid udtrykkeligt af § 97, stk. 1, 2. pkt., at bobestyreren skal meddele både skifteretten og klageren, om afgørelsen ophæves, omgøres eller fastholdes.

Ved både afgørelsesklager og andre klager kan skifteretten pålægge bobestyreren at fremkomme med en supplerende redegørelse, jf. § 97, stk. 2. Bobestyreren skal sende en genpart af redegørelsen til klageren senest samtidig med, at redegørelsen indleveres til skifteretten.

Efter de gældende regler har bobestyreren således kun en udtrykkelig pligt til at sende kopi af sit svar på klagen, når der er tale om klage over en afgørelse, jf. § 97, stk. 1, 3. pkt., eller når skifteretten har pålagt bobestyreren at fremkomme med en supplerende redegørelse, jf. § 97, stk. 2.

Efter de almindelige principper om partsoffentlighed og kontradiktion skal en part have adgang til at gøre sig bekendt med og udtale sig om det, der fremlægges i sagen. Bobestyrerens svar på klage udgør i øvrigt efter udvalgets opfattelse et væsentligt bidrag til klagerens vurdering af, om en skifteretsafgørelse, der ikke imødekommer klagerens krav, bør kæres til landsretten. Selv om bobestyreren eller skifteretten i langt de fleste tilfælde i praksis må antages at sørge for, at klageren får en kopi af bobestyrerens

svar, foreslår udvalget, at der tilføjes en udtrykkelig pligt for bobestyreren til at sende kopi af svaret til klageren samtidig med, at svaret sendes til skifteretten.

2.1.3.2.3. En stor del af de rejste klager har i praksis vist sig at være ubeføjede. En klagesag kan belaste bobehandlingen både økonomisk og tidsmæssigt, og udvalget har derfor overvejet, om klageren bør kunne pålægges *klagesagens omkostninger*, når det viser sig, at klagen er grundløs. Der er ikke mulighed herfor efter gældende ret.

Efter udvalgets opfattelse er det en væsentlig forudsætning for en ordning som den gældende, hvor bobestyreren i vidt omfang har ansvaret for boets behandling, at arvingerne har en let og omkostningsfri klageadgang til skifteretten. Efter udvalgets opfattelse bør det altovervejende udgangspunkt derfor fortsat være, at klagesagens omkostninger ikke pålægges klageren. Der forekommer imidlertid klagesager, hvor klagen er grundløs og bærer præg af chikane over for de øvrige arvinger, og hvor bobestyreren må bruge uforholdsmæssige ressourcer på at besvare klagen med øgede sagsomkostninger for boet til følge. Udvalget foreslår derfor, at skifteretten får mulighed for at pålægge klageren sådanne øgede sagsomkostninger, hvis særlige grunde taler derfor.

2.1.3.2.4. Ægtefælleskifteudvalget finder ikke anledning til at foreslå ændringer af de *reaktionsmuligheder*, som skifteretten har i forhold til bobestyrerne.

For overskuelighedens skyld foreslår udvalget dog, at de gældende regler om reaktionsmulighederne (pålæg om løbende indberetning mv., frist for boets afslutning og afsættelse af bobestyreren) samles i én bestemmelse.

Der henvises til betænkningens kapitel 2 (side 27-34).

2.1.3.2.5. Justitsministeriet er enig i Ægtefælleskifteudvalgets synspunkter og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 30, 38, 39, 41, 55-58 (§ 41, § 54 a, § 66, stk. 4, § 68, stk. 2, 1. pkt., og § 96, stk. 1 og 2, og § 97, stk. 1 og 6), og bemærkningerne hertil.

2.1.4. Insolvente boer

2.1.4.1. Gældende ret

Reglerne om insolvente dødsboer findes i dødsboskiftelovens kapitel 16 (§§ 69-73). Et insolvent dødsbo behandles ikke blot efter de almindelige regler om bobestyrerbehandling, idet en række særlige hensyn til kreditorerne gør sig gældende. En lang række af konkurslovens regler er således gjort anvendelige i forhold til de insolvente dødsboer. Herudover finder de fleste af dødsboskiftelovens behandlingsregler anvendelse, blot således at kreditorerne - og ikke arvingerne - har bestemmelsesretten i boet. Reglerne bygger således på en kombination af dødsboskiftelovens regler om bobestyrerbehandling og konkurslovens materielle regler om bl.a. omstødelse og konkursordenen.

Efter dødsboskiftelovens § 36, nr. 2, udleveres et bo til bobestyrerbehandling, hvis boet må antages at være insolvent. Et bo overgår imidlertid først til insolvensbehandling, når skifteretten ved afgørelse erklærer boet for insolvent, jf. § 69, stk. 1.

Foreligger der allerede ved udleveringen af boet oplysninger, hvorefter boet klart må antages at være insolvent, skal bobestyreren efter § 43 straks anmode skifteretten om at fastslå dette. I de fleste tilfælde vil boets insolvens dog først blive konstateret ved udarbejdelse af åbningsstatus. Bobestyreren skal i så fald straks indstille til skifteretten, at der træffes afgørelse om insolvensbehandling, jf. § 52, stk. 3, 1. pkt. Tilsvarende gælder, hvis det først på et senere tidspunkt viser sig, at boet er insolvent, jf. § 52, stk. 4. Udsendelse af åbningsstatus kan undlades, hvis bobestyrerens indstilling tages til følge, jf. § 52, stk. 3, 2. pkt.

Insolvente boer behandles efter dødsboskiftelovens regler i kapitel 16 om bobestyrerbehandling med de

undtagelser, der følger af henvisningerne til konkurslovens bestemmelser i dødsboskiftelovens § 70. Denne retstilstand er klart forudsat i dødsboskiftelovens forarbejder, men følger alene forudsætningsvist af lovteksten.

I dødsboskiftelovens § 70, stk. 1, 1. pkt., er det således opregnet, hvilke regler i konkursloven der finder anvendelse ved insolvensbehandling af dødsboer. Heraf følger, at konkurslovens § 1 om fristdag, § 2 om nærstående, §§ 38-81 om krav mod boet, gensidigt bebyrdende aftaler og omstødelse, §§ 93-99 om konkursordenen, § 109, stk. 1, 1. pkt., om indkaldelse i Statstidende, § 110, stk. 4, om økonomisk kriminalitet, §§ 119-122 og § 123, stk. 2 og 3, om skiftesamlinger og afstemning, § 143, stk. 1, §§ 145-150, stk. 1, § 151, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, § 153, § 154, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2 og 3, samt § 155, stk. 1, om slutning og udlodning finder anvendelse med de nødvendige ændringer.

I forlængelse heraf er det nærmere angivet i dødsboskiftelovens § 70, stk. 1, 2. og 3. pkt., hvordan enkelte af de nævnte bestemmelser fra konkursloven skal anvendes på insolvente dødsboer. Ved anvendelse af bestemmelserne træder tidspunktet for skifterettens afgørelse om insolvensbehandling således i stedet for tidspunktet for konkursdekretets afsigelse, og bobestyreren varetager skifterettens funktioner efter konkurslovens § 109, stk. 1, 1. pkt., § 119, stk. 3, § 120, § 122, § 150, stk. 1, § 151, stk. 2, og § 155, stk. 1, samt kurators funktioner.

I dødsboskiftelovens § 70, stk. 1, 4. -8. pkt., er det præciseret, hvordan enkelte af dødsboskiftelovens almindelige bestemmelser om bobestyrerbehandling skal finde anvendelse på de insolvente boer. Prøvelse af fordringer skal således finde sted efter reglerne i dødsboskiftelovens § 56, idet forelæggelse sker for boets kreditorer, jf. § 70, stk. 1, 4. -7. pkt. Derudover fastslår § 70, stk. 1, 8. pkt., at kreditorerne træder i stedet for arvingerne ved anvendelse af dødsboskiftelovens § 45, § 53, stk. 1, 3 og 4, samt § 55, stk. 1, 2. pkt.

Konkurslovens bestemmelser om *konkursordenen*, dvs. reglerne om den rækkefølge kreditorerne skal have dækket deres krav i, finder anvendelse i insolvente boer, jf. dødsboskiftelovens § 70, stk. 1. Dødsboskiftelovens § 71 indeholder dog en modifikation hertil, idet der i insolvente dødsboer forud for anden gæld skal betales rimelige begravelsesudgifter og visse tilbagebetalingskrav vedrørende for meget udbetalt pension.

Efter § 70, stk. 1, 4. pkt., skal bobestyrerens salærberegning godkendes af skifteretten.

Efter dødsboskiftelovens § 70, stk. 2, kan skifteretten, hvis omstændighederne undtagelsesvist taler for det, efter anmodning fra en fordringshaver bestemme, at *konkurslovens bestemmelser om udvidet bostyre* skal finde anvendelse. I så fald finder konkurslovens §§ 107-109, § 110, stk. 1-3, og §§ 111-117 om boets administration samt valg af og afsættelse af bostyre, § 118, § 123, stk. 1, og §§ 124-127 om skiftesamlinger samt kreditorinformation og tilsyn, § 144, § 150, stk. 2, § 152 og § 154, stk. 1, 2. pkt., om slutning og udlodning samt § 238 og § 239 om inhabilitet og vederlag anvendelse med de nødvendige ændringer. Reglerne om udvidet bostyre udgør en overbygning til de øvrige regler om insolvente boer i § 70, stk. 1, der således også finder anvendelse i tilfælde af udvidet bostyre.

Da et udvidet bostyre vil kunne tynde boets afvikling, er det forudsat i bemærkningerne til lovforslag nr. L 120, Folketingssamling 1995/96, at bestemmelsen i § 70, stk. 2, kun bringes i anvendelse i undtagelsestilfælde. Der foreligger ikke trykt praksis, hvor bestemmelsen har været bragt i anvendelse.

De gældende regler om realisation af dødsboets aktiver findes i dødsboskiftelovens §§ 58-62 og finder anvendelse i solvente såvel som insolvente boer. Udgangspunktet er, at realisation af boets aktiver skal ske på den måde, der tjener boets interesser bedst, jf. § 58, 1. pkt. Realisation kan ske enten ved underhåndssalg eller ved auktion, og afgørelsen heraf må som en væsentlig beslutning træffes af bobestyreren efter forelæggelse for kreditorerne, jf. § 53 og § 70, stk. 1, 8. pkt..

2.1.4.2. Lovforslagets udformning

Ægtefælleskifteudvalget anfører i betænkningen, at reglerne om insolvente boer i dødsboskifteloven ikke er hensigtsmæssigt udformet, men ikke har givet anledning til væsentlige problemer i praksis. Da gennemgribende ændringer af reglerne endvidere kræver inddragelse af Konkursrådet eller anden konkursretlig ekspertise, har udvalget kun foreslået enkelte ændringer og justeringer af de gældende regler.

2.1.4.2.1. Som anført i redegørelsen for gældende ret ovenfor skal *insolvente boer behandles efter dødsboskiftelovens regler i kapitel 16 om bobestyrerbehandling* med de undtagelser, der følger af henvisningerne til konkurslovens bestemmelser i dødsboskiftelovens § 70. Bestemmelsen i § 70 indeholder en opremsning af, hvilke bestemmelser i konkursloven der finder anvendelse på de insolvente dødsboer.

Det fremgår imidlertid ikke klart af lovteksten, hvilke af dødsboskiftelovens regler om bobestyrerbehandling der finder anvendelse på insolvente boer. Med henblik på at gøre retstilstanden klar foreslår udvalget, at det både for de almindelige insolvente boer og de boer, der behandles efter reglerne om udvidet bostyre, bør angives direkte i lovteksten, hvilke regler i dødsboskiftelovens kapitel 16 om bobestyrerbehandling der *ikke* finder anvendelse ved insolvensbehandling.

Udvalget foreslår endvidere, at den gældende bestemmelse i dødsboskiftelovens § 70 deles op i to for at gøre reglerne mere overskuelige, således at almindelig insolvensbehandling (den gældende § 70, stk. 1) reguleres i én bestemmelse, og udvidet bostyre (den gældende § 70, stk. 2) reguleres i en anden bestemmelse.

2.1.4.2.2. Ægtefælleskifteudvalget har endvidere gennemgået *henvisningerne i dødsboskiftelovens § 70* til konkurslovens bestemmelser, og udvalget foreslår, at der foretages enkelte tilpasninger af henvisningerne.

Reglerne om fordringsprøvelse findes i den gældende § 70, stk. 1, 5. -7. pkt., hvoraf det fremgår, at fordringsprøvelsen skal ske efter dødsboskiftelovens § 56, men således at forelæggelse sker for kreditorerne. I den forbindelse angives det i 5. pkt., at forelæggelse kan ske ved en meddelelse om, at indstillingerne ligger til eftersyn på bobestyrerens kontor, jf. konkurslovens § 131, stk. 2. Udvalget finder, at henvisningen til konkursloven er overflødig, og foreslår at denne del af bestemmelsen udelades.

Efter dødsboskiftelovens § 56, stk. 6, skal fordringsprøvelsen i boer, hvor der er tvivl om boets solvens, også omfatte fordringernes plads i konkursordenen. En tilsvarende bestemmelse findes ikke i reglerne om insolvente boer, og det fremgår ikke klart af henvisningen til konkurslovens §§ 93-96, at fordringsprøvelsen også omfatter konkursordenen. Udvalget finder i overensstemmelse med praksis, at det udtrykkeligt bør fremgå af lovteksten, at fordringsprøvelsen også i de insolvente boer omfatter en prøvelse af konkursordenen. Udvalget finder endvidere, at der bør skabes hjemmel til at undlade prøvelse af fordringer, som på grund af deres stilling i konkursordenen ikke kan forventes at kunne opnå dividende. En tilsvarende bestemmelse findes i konkurslovens § 130, stk. 3.

Den gældende bestemmelse i dødsboskiftelovens § 70, stk. 1, indeholder en henvisning til konkurslovens § 150, stk. 1, hvorefter indkaldelse til afsluttende skiftesamling skal ske ved annoncering i Statstidende med mindst 2 ugers varsel. I praksis sender de fleste bobestyrere særskilt indkaldelse til alle kendte kreditorer, samtidig med at der indrykkes meddelelse i Statstidende. Udvalget har derfor overvejet, om der er behov for at opretholde kravet om indkaldelse via Statstidende.

I modsætning til konkursboerne skal der altid udstedes præklusivt proklama i dødsboer. Har en kreditor ikke anmeldt sit krav inden proklamafristens udløb og dermed inden den afsluttende skiftesamling, er kravet således prækluderet, og annonceringen i Statstidende er derfor uden betydning for en sådan kreditor. Når alle kendte kreditorer får en særskilt indkaldelse, er en regel om obligatorisk indkaldelse i Statstidende efter udvalgets opfattelse overflødig, og annonceringen i Statstidende påfører derfor mange boer en unødigt udgift. På den baggrund foreslår udvalget, at henvisningen til konkurslovens § 150, stk. 1, erstattes med en ny bestemmelse i dødsboskiftelovens § 70, stk. 6, om indkaldelse til et afsluttende

bomøde. Udvalget finder, at kreditorerne fortsat bør indkaldes med 2 ugers varsel, men det overlades til bobestyreren at vurdere, om indkaldelse bør ske ved bekendtgørelse i Statstidende, eller om der skal sendes særskilt indkaldelse til de kendte kreditorer, hvis krav ikke er prækluderet.

I forlængelse heraf foreslår udvalget endvidere at henvisningen til konkurslovens § 155, stk. 1, fjernes, idet selvstændig bekendtgørelse om boets slutning i Statstidende må anses for overflødig i de insolvente dødsboer.

Bestemmelsen i den gældende § 70, stk. 1, 8. pkt., angiver en række bestemmelser i dødsboskifteloven, hvor »arving« skal læses som »kreditor«. Da kreditorerne har bestemmelsesretten i insolvente boer, foreslår udvalget, at bestemmelsen også bør indeholde en henvisning til dødsboskiftelovens § 54, stk. 1, der vedrører bobestyrerens pligt til efter anmodning at orientere arvingerne om bobehandlingens forløb og forventede afslutning. Udvalget bemærker, at arvingerne kan forlange at blive gjort bekendt med væsentlige forhandlinger og beslutninger i boet efter dødsboskiftelovens § 45, 2. pkt.

Forsikringsaftalelovens § 117 og § 12 i lov om visse civile retlige forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter gælder i dag kun for konkursboer. Efter disse to enslydende bestemmelser kan et konkursbo kræve uforholdsmæssigt store indbetalinger på livsforsikringer eller pensionsopsparinger, som skyldneren har indbetalt i de sidste 3 år før fristdagen, indbetalt i boet. Udvalget foreslår, at disse bestemmelser også finder anvendelse i de insolvente dødsboer, og at der derfor indsættes henvisninger hertil i en ny bestemmelse i § 70, stk. 5.

Ved lov nr. 396 af 30. april 2007 (Hurtigere behandling af konkursboer) ændredes konkurslovens § 239 om skifterettens fastsættelse af kurators salær, således at det nu fremgår af bestemmelsen, hvilke kriterier der skal indgå i vurderingen af salærets størrelse. Udvalget foreslår, at en lignende bestemmelse indsættes i dødsboskifteloven i tilknytning til bestemmelsen i dødsboskiftelovens § 70, stk. 1, 4. pkt., om skifterettens godkendelse af bobestyrerens salær.

Ægtefælleskifteudvalget har endelig overvejet den gældende bestemmelse i dødsboskiftelovens § 70, stk. 2, hvorefter skifteretten kan bestemme, at visse regler i konkursloven tillige skal finde anvendelse med de nødvendige ændringer, hvis omstændighederne undtagelsesvist taler for det (udvidet bostyre). Der foreligger ikke oplysninger om bestemmelsens anvendelse i praksis, men udvalget finder ikke at kunne udelukke, at der fremover vil kunne blive behov for anvendelse af bestemmelsen i betragtning af den økonomiske udvikling, og udvalget har derfor udelukkende overvejet de mere tekniske spørgsmål, som bestemmelsen kan give anledning til.

Bestemmelsen henviser til konkurslovens § 111, der vedrører tegning af kautions- og ansvarsforsikring. En stort set tilsvarende bestemmelse findes i dødsboskiftelovens § 39, som udvalget foreslår ændret, således at der indsættes en bestemmelse, hvorefter skifteretten kan beslutte, at udgiften til en yderligere ansvarsforsikring skal afholdes som boudgift, jf. pkt. 2.1.2.1.3 ovenfor. Dette bør efter udvalgets opfattelse også gælde for de insolvente boer, og henvisningen til konkurslovens § 111 foreslås derfor fjernet, således at forsikringsforholdene i stedet reguleres af dødsboskiftelovens § 39, således som denne foreslås udformet.

2.1.4.2.3. Som anført ovenfor fremgår det udtrykkeligt af dødsboskiftelovens § 52, stk. 3, 2. pkt., at bobestyreren kan undlade at sende *åbningsstatus* ud til henholdsvis arvingerne, skifteretten og told- og skatteforvaltningen, hvis bobestyrerens indstilling om insolvensbehandling tages til følge af skifteretten. I praksis udarbejder bobestyreren dog altid en åbningsstatus, fordi den danner grundlag for skattemyndighedernes vurdering af, om der eventuelt skal rejses krav om restskat for tidligere indkomster, jf. dødsboskatteovens § 87, stk. 2. Åbningsstatussen sendes derfor til også til told- og skatteforvaltningen i insolvente boer.

Selv om der ingen formkrav er fastsat i dødsboskifteloven til bobestyrerens indstilling om insolvensbehandling, forudsatte Skiftelovsudvalget i betænkning nr. 1270/1994, side 230, at indstillingen blev

ledsaget af en åbningsstatus. Da bobestyrerens udarbejdelse af åbningsstatus må antages at udgøre grundlaget for en eventuel indstilling til skifteretten om insolvensbehandling, bør bobestyreren efter udvalgets opfattelse udtrykkelig forpligtes til at sende åbningsstatus til skifteretten, inden skifteretten træffer afgørelsen om, hvorvidt boet er insolvent.

Udvalget foreslår derfor, at bobestyreren skal have pligt til at sende en åbningsstatus til arvingerne, skifteretten og told- og skatteforvaltningen i insolvente boer. En tilsvarende pligt eksisterer for bobestyreren i solvente bobestyrerboer, jf. dødsboskiftelovens § 52, stk. 2.

2.1.4.2.4. Efter gældende ret foreligger der ikke en fast retspraksis vedrørende *rekvirentsalær*, der indgår i boet i forbindelse med en tvangsauktion. Rekvirentsalæret er en del af de omkostninger, som en tvangsauktionskøber skal betale udover auktionsbuddet, jf. pkt. 6 i Justitsministeriets tvangsauktionsvilkår (fast ejendom). Anmoder en bobestyrer om, at afdødes faste ejendom sælges på tvangsauktion, betragtes boet som rekvirent.

I nogle retskredse indgår et rekvirentsalær ikke som en del af de aktiver, der tilgår boet til dækning af begravelsesomkostninger, da det ikke er et aktiv pr. dødsdagen, og beløbet er øremærket til betaling af de omkostninger, der har været forbundet med afviklingen af et overbehæftet aktiv. Hjemlen til denne praksis findes i dødsboskiftelovens § 59, stk. 3, og konkurslovens § 87, stk. 3.

I andre retskredse går et rekvirentsalær i dag forlods til dækning af rimelige begravelsesudgifter og visse tilbagebetalingskrav af udbetalt pension i medfør af § 71. Dødsboskiftelovens § 71 angiver, at rimelige begravelsesudgifter skal dækkes først. Efter praksis er ganske høje beløb blevet anerkendt som rimelige begravelsesudgifter. I den situation, hvor et rekvirentsalær efter praksis går forlods til dækning af rimelige begravelsesudgifter, og hvor rekvirentsalæret er boets eneste aktiv, vil der derfor typisk ikke være dækning for salæret til bobestyreren for dennes arbejde med tvangsauktionen. Salæret vil derfor i stedet skulle afholdes af staten, jf. dødsboskiftelovens § 69, stk. 4.

Efter Ægtefælleskifteudvalgets opfattelse er dødsboskiftelovens § 71 ikke hensigtsmæssig i denne situation. At der indgår et aktiv i form af rekvirentsalæret i boet, er alene en følge af, at boets faste ejendom sælges på tvangsauktion på bobestyrerens anmodning. Hvis anmodningen om tvangsauktion derimod fremsættes af en panthaver, vil rekvirentsalæret gå til panthaveren og ikke til boet. Rekvirentsalæret er således ikke en del af afdødes opsparede midler, og udvalget finder det derfor ikke rimeligt, at hele rekvirentsalæret kan gå til dækning af begravelsesudgifter med den konsekvens, at staten skal afholde bobestyrerens salær, hvis der ikke er andre midler i boet.

Hertil kommer, at arvingerne i et tilsvarende ubemidlet bo, hvor afdøde boede til leje, og hvor der derfor ikke kan indgå et rekvirentsalær i boet, alene vil kunne få dækket begravelsesudgifterne i det omfang, den offentlige begravelseshjælp rækker. I de boer, hvor der efter praksis indgår et rekvirentsalær, vil arvingerne derimod efter retspraksis kunne få dækket betydeligt større beløb som »rimelige begravelsesomkostninger«.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der indsættes en bestemmelse i § 71 om, at omkostningsbeløb, der indgår i boet som følge af en tvangsauktion over fast ejendom, skal gå forlods til betaling af bobestyreren for det arbejde, som bobestyreren har haft med tvangsauktionen.

2.1.4.2.5. Som anført ovenfor i redegørelsen for gældende ret skal *realisation af boets aktiver* ske på den måde, der tjener boets interesser bedst, jf. dødsboskiftelovens § 58, 1. pkt. Realisation kan ske enten ved underhåndssalg eller ved auktion.

I forbindelse med realisation af boets aktiver er der i praksis opstået usikkerhed om, hvad der skal ske med indbo, som ikke kan realiseres gennem underhåndssalg, og som er af så ringe økonomisk værdi, at det ikke kan betale sig for boet at realisere det ved en auktion. Kreditorernes interesse er alene af økonomisk karakter, og det må derfor antages at være uden betydning for kreditorerne, hvad der sker med sådanne aktiver. Kreditorerne kan tværtimod have en interesse i at undgå, at boet gennemfører et salg med

underskud. Arvingerne kan på den anden side have en mere personlig interesse i indboet, som f.eks. i gamle fotoalbums eller aktiver med en lignende affektionsværdi.

Der er næppe en entydig praksis med hensyn til håndteringen af sådant indbo, men det forekommer formentlig ofte, at bobestyreren forærer indboet væk til arvingerne.

Ægtefælleskifteudvalget er af den opfattelse, at det af hensyn til arvingerne bør sikres, at bobestyrerne generelt giver arvingerne mulighed for at få udleveret personlige effekter mv. Udleveringen vil endvidere udgøre en fordel for bobehandlingen, idet bobestyreren undgår at bruge tid på et eventuelt tvangssalg. Udvalget foreslår på den baggrund, at der indsættes en bestemmelse i dødsboskifteloven, hvorefter indbo og personlige effekter af beskeden værdi skal udleveres til arvingerne.

Efter udvalgets opfattelse bør bobestyreren kunne betinge udleveringen af, at afdødes bolig ryddes. Arvingerne bør efter udvalgets opfattelse ikke blot kunne hente de »gode« aktiver og lade resten blive og dermed efterlade boet og kreditorerne med regningen til rydning og rengøring af boligen. På den anden side bør kreditorerne ikke »tjene« på, at arvingerne ønsker at få udleveret indbo med affektionsværdi. Det er derfor udvalgets vurdering, at bobestyreren i den konkrete situation må vurdere, om der er behov for at betinge udleveringen af, at boligen ryddes.

En tilsvarende bestemmelse kendes fra den gældende bestemmelse i dødsboskiftelovens § 19, stk. 2, hvorefter modtagelse af boudlæg kan betinges af ryddeliggørelse af boligen.

Der henvises til betænkningens kapitel 2 (side 34-94).

2.1.4.2.6. Justitsministeriet er enig i Ægtefælleskifteudvalgets synspunkter og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Vedrørende omkostningsbeløb, der indgår i boet som følge af en tvangsauktion over fast ejendom, vil udvalgets forslag efter Justitsministeriets opfattelse skabe et klart retsgrundlag med den konsekvens, at retspraksis ensortes.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 29, 36, 42-45 (§ 40, § 52, stk. 3, 2. pkt., § 69, stk. 1, § 70, § 70 a og b, og § 71, 2. pkt.), og bemærkningerne hertil.

2.2. De øvrige skifteformer

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Efter dødsboskiftelovens kapitel 12 kan et dødsbo sluttes som boudlæg, hvilket vil sige, at boet udleveres uden en egentlig skiftebehandling. Reglerne finder anvendelse på boer, hvor værdien af boets aktiver efter fradrag af en række nærmere angivne udgifter samt pantesikret gæld ikke overstiger 38.000 kr. (2010-niveau), jf. § 18, stk. 1. Beløbsgrænsen, der reguleres årligt, jf. § 20, kan fraviges under ganske særlige omstændigheder, jf. § 18, stk. 2.

De udgifter, som kan fratrækkes i værdien af aktiverne, er begravelsesudgifter samt udgifter til boets behandling, der efter bestemmelsens forarbejder bl.a. omfatter eventuelt gebyr for boets berigtigelse samt eventuelle udgifter til vurderinger, jf. bemærkningerne til § 18 i lovforslag nr. L 120, Folketingsåret 1995/96.

Boudlæg sker som udgangspunkt til den eller dem, som efter skifterettens skøn er den afdødes nærmeste efterladte, jf. § 19. Ved afgørelsen heraf lægges vægten på, hvem der socialt set stod afdøde nærmest og ikke nødvendigvis, hvem der efter arvelovgivningen er afdødes arvinger, jf. bemærkningerne til § 19 i lovforslag nr. L 120, Folketingsåret 1995/96.

Udlægsmodtageren hæfter ikke for afdødes gæld, men bliver ved udlægget forpligtet til at dække udgifterne ved begravelsen og boets behandling, jf. dødsboskiftelovens § 19, stk. 2. Derudover kan skifteretten betinge udlæg af et overskud af, at udlægsmodtageren ryddeliggør afdødes bolig. Kreditorer,

der har pant i de udlagte aktiver, kan søge sig fyldestgjort i aktivet, men ikke i modtagerens formue i øvrigt. Kreditorer uden pant i afdødes aktiver mister derimod helt deres krav mod afdøde ved boudlæg.

2.2.1.2. Dødsboskiftelovens regler om privat skifte findes i lovens kapitel 15 (§§ 25-35). Ved privat skifte bliver boet på arvingernes anmodning udleveret til arvingerne, der selv har ansvaret for og rådigheden over boet.

Efter dødsboskiftelovens § 25 er betingelserne for privat skifte, at alle arvinger anmoder derom, at boet må antages at være solvent, at der er mindst en myndig og solvent arving, at afdøde ikke ved testamente har udelukket privat skifte, og at afgørende hensyn ikke taler imod privat skifte. Taler forholdene for det, kan skifteretten bestemme, at legatarer i forbindelse med udleveringen af boet skal have meddelelse om deres ret, jf. § 25, stk. 3.

Efter boets udlevering råder arvingerne i forening over boets aktiver og træffer bestemmelse i boets anliggender, jf. § 26. Arvingerne må således være enige om de dispositioner, der foretages under bobehandlingen. Kan arvingerne ikke blive enige, kan enhver arving kræve, at boet overgår til bobestyrerbehandling, jf. § 30, stk. 1, nr. 1.

Efter dødsboskiftelovens § 25, stk. 5, skal arvingerne senest 6 måneder efter boets udlevering indgive en åbningsstatus, dvs. en opgørelse over boets aktiver og passiver pr. dødsdagen til skifteretten. Opgørelsen indgives i to eksemplarer, der begge skal være underskrevet af samtlige arvinger.

Efter dødsboskiftelovens § 31, stk. 1, skal arvingerne derudover udarbejde en boopgørelse over boets aktiver, passiver, indtægter og udgifter med angivelse af fordelingen mellem legatarer og arvinger. Den seneste skæringsdag, der kan anvendes i opgørelsen, er 1-års-dagen for dødsfaldet. Skifteretten kan dog efter § 31, stk. 2, tillade, at endelig opgørelse vedrørende en endnu ikke oppebåret indtægt, et betinget eller omtvistet krav eller andre nærmere afgrænsede dele af boet henskydes til tiden efter boets slutning. I så fald skal der udarbejdes en tillægsboopgørelse, som skal indleveres snarest muligt efter hindringens bortfald eller eventuelt inden en af skifteretten fastsat frist.

Arvingerne har som udgangspunkt 3 måneder fra den valgte skæringsdag til at indsende boopgørelsen til skifteretten, jf. § 32. Bobehandlingen i et privatskiftet bo kan således maksimalt vare i 15 måneder. Uanset arvingernes valg af skæringsdato har arvingerne dog altid minimum en frist på 9 måneder fra dødsdagen til indsendelse af opgørelsen. Dette indebærer, at 3-månedersfristen for indsendelse af boopgørelse ikke gælder for de boer, hvor arvingerne vælger en meget tidlig skæringsdato, dvs. i perioden mellem dødsfaldet og op til 6 måneder herefter.

Boopgørelsen skal indsendes i to eksemplarer, der er underskrevet af samtlige arvinger, til skifteretten, som videresender et eksemplar af opgørelsen til told- og skatteforvaltningen.

Enhver arving kan efter dødsboskiftelovens § 30 anmode om, at boet overgår til bobestyrerbehandling (nr. 1). Derudover skal skifteretten træffe bestemmelse om overgang til bobestyrerbehandling, hvis en kreditor eller legatar anmoder derom, og der er nærliggende risiko for, at en fortsættelse af den private skiftebehandling vil udsætte vedkommende for tab (nr. 2). Endelig kan skifteretten af egen drift beslutte, at boet skal overgå til bobestyrerbehandling, hvis fristen for indlevering af boopgørelsen ikke overholdes (nr. 3), eller boet i øvrigt ikke behandles forsvarligt (nr. 4).

Efter dødsboskiftelovens § 30, stk. 2, jf. § 65, kan skifteretten endvidere på et hvilket som helst tidspunkt efter anmodning udlevere boet til en anden skifteform, f.eks. boudlæg eller ægtefælleskifteudlæg, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

2.2.1.3. Efter dødsboskiftelovens §§ 33 og 34 kan visse boer, der i øvrigt opfylder de almindelige betingelser for privat skifte, blive udleveret til *forenklet privat skifte*. Forenklingen består i, at arvingerne kun skal udarbejde én opgørelse - en åbningsstatus - der skal sendes til skifteretten i forbindelse med udleveringen af boet.

Reglerne retter sig mod de boer, hvor der dels på grund af afgiftsreglerne, dels på grund af arvingernes forhold ikke er behov for en særlig offentlig kontrol eller tilsyn med bobehandlingen.

Dødsboskiftelovens § 33 opstiller seks betingelser for, at en anmodning om forenklet privat skifte kan imødekommes. For det første må der ikke skulle betales bo- eller tillægsboafgift, jf. § 33, stk. 1, nr. 1. Efter boafgiftsloven skal nærtbeslægtede til afdøde ikke betale tillægsboafgift, men alene boafgift. Overstiger arvebeholdningen ikke 264.100 kr. (2010-niveau), skal der imidlertid heller ikke betales boafgift. Med betingelsen i dødsboskiftelovens § 33, stk. 1, nr. 1, er forenklet privat skifte således kun muligt for små boer, hvor alle arvinger er nærtbeslægtede med afdøde. Derudover må der hverken være legatarer eller umyndige arvinger i boet, jf. § 33, stk. 1, nr. 2 og 3. Boet må endvidere ikke være skattepligtigt, ligesom der ikke må være aktiver i boet, der er skattemæssigt af- eller nedskrivningsmæssigt berettigede, jf. § 33, stk. 1, nr. 4 og 6. Endelig er forenklet privat skifte udelukket, hvis afdøde drev selvstændig virksomhed ved dødsfaldet eller inden for indkomståret, jf. § 33, stk. 1, nr. 5.

Er den længstlevende ægtefælle enearving, udvider dødsboskiftelovens § 34 muligheden for at få boet udleveret til forenklet privat skifte, idet ægtefæller som udgangspunkt er helt fritaget for at betale boafgift. Udover de almindelige betingelser for privat skifte er betingelserne for forenklet privat skifte efter § 34 således begrænset til, at der ikke må være legatarer i boet, jf. stk. 1, nr. 2, at ægtefællerne ikke var separeret, jf. stk. 1, nr. 3, og endelig at den længstlevende ægtefælle indtræder i afdødes skattemæssige stilling, jf. stk. 1, nr. 4.

2.2.2. Lovforslagets udformning

2.2.2.1. Ægtefælleskifteudvalget anfører i betænkningen, at udvalget finder, at de gældende regler om boudlæg fungerer godt, og at der ikke er behov for indholdsmæssige ændringer i reglerne i dødsboskiftelovens kapitel 12.

At et bo udleveres som *boudlæg*, betyder som nævnt under pkt. 2.2.1.1, at boet ikke undergives en egentlig skiftebehandling, idet skifteretten typisk allerede i berigtigelsesfasen kan konstatere, om et bo opfylder betingelserne for boudlæg.

Boudlæg kan imidlertid også ske på et senere stadie, dvs. efter boet er blevet udleveret til egentlig bobehandling som privat skifte eller bobestyrerbehandling.

Efter retspraksis skal de omkostninger, der har været til boets behandling som privat skifte eller bobestyrerbehandling, ikke fratrækkes ved beregningen af, om boet ligger under beløbsgrænsen i § 18.

På den baggrund foreslår udvalget, at det præciseres i lovteksten, hvilke udgifter til boets behandling der kan fratrækkes i beregningen.

Modtageren af et boudlæg er som anført forpligtet til at betale for begravelsesudgifter. Udlægsmodtageren har således pligt til at sørge for betalingen af begravelsesudgifterne, også selvom begravelsen er bestilt og eventuelt også betalt af andre. I forarbejderne til dødsboskifteloven bemærkes det, at udlægsmodtageren alene hæfter for begravelsesomkostningerne med nettoværdien af det modtagne over for den, der bestilte og betalte begravelsen, jf. bemærkningerne til § 19 i lovforslag nr. L 120, Folketingssamling 1995/96. Udvalget foreslår, at dette præciseres i lovteksten.

2.2.2.2. Det er Ægtefælleskifteudvalgets opfattelse, at reglerne om *privat skifte* fungerer godt i praksis, og at der kun er behov for få justeringer af reglerne.

Som anført ovenfor under gældende ret skal arvingerne indlevere en åbningsstatus til skifteretten inden 6 måneder fra udleveringen af boet.

Efter udvalgets opfattelse vil det være hensigtsmæssigt, hvis regelsættet vedrørende privat skifte forenkles ved, at fristerne for indsendelse af åbningsstatus i § 25, stk. 5, og boopgørelse i § 32 ændres, da en række andre frister i både dødsboskifteloven og arveloven regnes fra dødsdagen.

Hertil kommer, at det i praksis har vist sig uhensigtsmæssigt, at arvingerne i alle tilfælde har 6

måneder til at udarbejde åbningsstatus, som bl.a. har til formål at hjælpe arvingerne med så hurtigt som muligt at klarlægge boets gældsforhold, herunder eventuelle skattemæssige krav. Udleveres et bo f.eks. først 6 måneder efter dødsdagen, skal åbningsstatus efter gældende ret senest indleveres på 1-årsdagen, hvilket ofte indebærer, at arvingerne først udarbejder åbningsstatus samtidig med udarbejdelse af boopgørelsen. Udarbejdelsen af åbningsstatus mister herved noget af sin betydning.

Udvalget foreslår på den baggrund, at 6-månedersfristen for indsendelse af åbningsstatus skal regnes fra dødsdagen og ikke fra udleveringen af boet. Arvingerne skal dog altid have 2 måneder fra udleveringen af boet til at indlevere åbningsstatus. En sådan ændring vil efter udvalgets opfattelse også anspore arvingerne til at gå hurtigere i gang med bobehandlingen.

Med hensyn til boopgørelsen foreslår udvalget en ændring af den gældende bestemmelse i § 32, således at arvingerne altid - uanset hvornår skæringsdagen placeres - har 15 måneder fra dødsdagen til at indlevere boopgørelsen. Forslaget vil medføre en forenkling af fristberegningen, idet den gældende undtagelsesbestemmelse om, at arvingerne altid har 9 måneder til at indlevere boopgørelsen, kan undværes. Herudover bringes fristerne i overensstemmelse med andre frister i dødsboskifteloven og arveloven. Forslaget vil endvidere medføre en begrænset udvidelse af arvingernes valgmulighed for placering af skæringsdagen, idet arvingerne frit kan placere skæringsdagen i perioden fra dødsdagen til og med 1-årsdagen.

Som det allerede fremgår af den gældende bestemmelse i § 31, stk. 1, 3. pkt., beregnes skæringsdagen i henvisningsboer efter § 2 fra henvisningsdagen i stedet for fra dødsdagen. En naturlig konsekvens af forslaget om, at boopgørelsen skal indsendes senest 15 måneder fra dødsdagen, er, at denne frist i henvisningsboerne må regnes fra henvisningsdagen. Derimod finder udvalget ikke, at en tilsvarende regel om, at henvisningsdagen skal træde i stedet for dødsdagen, bør indføres i relation til fristen for indlevering af åbningsstatus, idet arvingerne efter forslaget altid vil have 2 måneder fra udleveringen til at indsende åbningsstatus.

Overholder arvingerne ikke fristen for indlevering af åbningsstatus, beslutter skifteretterne i praksis - og i overensstemmelse med, hvad der er forudsat i dødsboskiftelovens forarbejder - at boet skal overgå til bobestyrerbehandling. Hjemlen til denne praksis er dødsboskiftelovens § 30, stk. 1, nr. 4, hvorefter et bo skal overgå til bobestyrerbehandling, hvis boet ikke behandles forsvarligt. For så vidt angår overskridelse af fristen for indlevering af boopgørelse, fremgår det udtrykkeligt af § 30, stk. 1, nr. 3, at boet i så fald overgår til behandling ved bobestyrer.

Udvalget foreslår, at § 30, stk. 1, nr. 3, ændres, således at det udtrykkeligt fremgår, at også for sen indlevering af åbningsstatus kan medføre overgang til bobestyrerbehandling. Indsendelse af åbningsstatus har blandt andet til formål at afklare, om der er krav på efterbeskatning, og det er derfor ikke mindst af hensyn til arvingerne væsentligt, at 6-månedersfristen overholdes. Det forudsættes dog af udvalget, at skifteretten ser bort fra mindre, undskyldelige fristoverskridelser.

2.2.2.3. Ægtefælleskifteudvalget anfører endvidere i betænkningen, at reglerne om *forenklet privat skifte* efter udvalgets opfattelse i det væsentligste fungerer hensigtsmæssigt.

Efter de gældende regler i dødsboskifteloven er en af betingelserne for udlevering til forenklet privat skifte som nævnt under pkt. 2.2.1.3, at der ikke er legatarer i boet, jf. § 33, stk. 1, nr. 3, og § 34, stk. 1, nr. 2. Betingelsen er indsat for at sikre, at arvingerne ikke tilsidesætter legatarernes interesser. Det har været kritiseret, at reglerne udelukker forenklet privat skifte selv ved legater af meget beskeden værdi. Har afdøde f.eks. blot testamenteret en enkelt genstand, der alene har affektionsværdi, til en ven, kan boet ikke behandles ved forenklet privat skifte, uanset at alle andre betingelser for forenklet privat skifte er opfyldt. Udvalget har derfor overvejet, i hvilket omfang betingelsen om, at der ikke må være legatarer i boet, bør opretholdes.

Betingelsen har kun selvstændig betydning for legater af en værdi under 2.000 kr. og for legater til

fonde, stiftelser, foreninger mv., fordi disse legater er fritaget for at betale bo- og tillægsboafgift. Efter boafgiftslovens § 6, stk. 3, 2. pkt., gælder således en minimumsgrænse, hvorefter der ikke skal betales tillægsboafgift, når den del af arvebeholdningen, hvoraf der skal betales tillægsboafgift, ikke overstiger 2.000 kr. og legater til fonde, stiftelser, foreninger mv. er helt fritaget for at betale bo- og tillægsboafgift, jf. boafgiftslovens § 3, stk. 1, litra g.

Da legatarer i almindelighed skal betale både bo- og tillægsboafgift efter boafgiftslovens § 1, og det efter dødsboskiftelovens § 33, stk. 1, nr. 1, er en betingelse for forenklet privat skifte, at der ikke skal betales bo- eller tillægsboafgift, vil tilstedeværelsen af legater i de fleste tilfælde udelukke forenklet privat skifte. Hvis der skal betales afgift, har det offentlige en afgiftsmæssig interesse i boet, og det må derfor efter udvalgets opfattelse opretholdes, at sådanne legater udelukker forenklet privat skifte.

For at sikre legatarer mulighed for at varetage deres interesser foreslår udvalget, at dødsboskiftelovens § 25, stk. 3, ændres, så skifteretten i forbindelse med udlevering til privat skifte fremover skal have pligt til at give legatarer meddelelse om deres ret. Denne forpligtelse finder udvalget også skal gælde ved udlevering til forenklet privat skifte, så det sikres, at eventuelle legatarer får mulighed for at varetage deres interesser over for arvingerne, som forestår bobehandlingen. Legatarer vil endvidere altid kunne anmode om bobestyrerbehandling i medfør af § 30, stk. 1, nr. 2, hvis der er nærliggende fare for, at en fortsættelse af det forenklete private skifte vil udsætte legataren for tab, jf. henvisningen i henholdsvis § 33, stk. 2, og § 34, stk. 2. Endelig har skifteretten mulighed for at afvise en anmodning om forenklet privat skifte, selv om alle betingelser efter § 33 eller § 34 for forenklet privat skifte er opfyldt. Skønner skifteretten således, at forenklet privat skifte er betænkeligt af hensyn til en legatar, kan skifteretten nægte at udlevere boet til forenklet privat skifte.

På den baggrund er det udvalgets opfattelse, at det vil være forsvarligt at give mulighed for forenklet privat skifte, selvom boet måtte omfatte legater, når blot der ikke skal betales afgift af legaterne.

Udvalget finder dog, at der i boer med umyndige legatarer fortsat kan være behov for, at skifteretten udøver tilsyn med legatets opfyldelse, hvorfor betingelsen i § 33, stk. 1, nr. 3, om, at der ikke må være legatarer i boet, foreslås ændret til, at der blot ikke må være legatarer, der er repræsenteret ved værge eller skifteværge. For så vidt angår dødsboskiftelovens § 34 om boer, hvor den længstlevende ægtefælle er enearving, foreslår udvalget, at betingelsen i stk. 1, nr. 2, om, at der ikke må være legatarer i boet, ændres til, at der ikke må være afgiftspligtige eller umyndige legatarer i boet, idet § 34 ikke som § 33 indeholder en udtrykkelig betingelse om, at der ikke må skulle svares bo- eller tillægsboafgift.

Udvalget forudsætter, at skifteretten i forbindelse med anmodninger om forenklet privat skifte er særligt opmærksom på, om der i medfør af dødsboskiftelovens § 17 skal beskikkes en skifteværge.

Der henvises til betænkningens kapitel 4 (side 50-64).

2.2.2.4. Justitsministeriet er enig med Ægtefælleskifteudvalget i, at de foreslåede præciseringer af dødsboskiftelovens §§ 18 og 19 om boudlæg er hensigtsmæssige.

Justitsministeriet er ligeledes enig i Ægtefælleskifteudvalgets synspunkter vedrørende de foreslåede ændringer af dødsboskiftelovens frister for indlevering af åbningsstatus og boopgørelse.

Endelig er Justitsministeriet enig med Ægtefælleskifteudvalget i, at såvel legatarer som skifteretten vil have tilstrækkelig mulighed for at varetage legatarers interesser under forenklet privat skifte, hvis skifteretten i forbindelse med udlevering til privat skifte fremover skal give legatarer meddelelse om deres ret. Justitsministeriet kan derfor tilslutte sig udvalgets opfattelse, hvorefter legatarer i boet ikke bør være til hinder for udlevering af boet til forenklet privat skifte, medmindre legataren er repræsenteret ved værge eller skifteværge, eller der skal betales bo- eller tillægsboafgift.

Lovforslaget er på den baggrund udformet i overensstemmelse med Ægtefælleskifteudvalgets forslag.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 9, 10, 12, 14-17 og 19-20 (§ 18, stk. 1, § 19, stk. 2, 1. pkt., § 25,

stk. 5, 1. pkt., § 30, stk. 1, nr. 3, § 32, § 33, stk. 1, nr. 2 og 3, og § 34, stk. 1, nr. 2, og stk. 2), og bemærkningerne hertil.

2.3. Midlertidige bobestyrere

2.3.1. *Gældende ret*

Dødsboskiftelovens kapitel 9 (§ 12) omhandler skifterettens mulighed for at træffe midlertidige foranstaltninger i perioden fra dødsfaldet, og indtil berigtigelse af boet kan ske. Efter disse regler kan skifteretten således om nødvendigt udpege en *autoriseret bobestyrer* til som midlertidig bobestyrer at varetage boets anliggender eller udføre nærmere angivne opgaver, jf. § 12, stk. 1. Skifterettens beslutning om at udpege eller ikke udpege en midlertidig bobestyrer kan ikke appelleres, jf. § 105, stk. 2.

En midlertidig bobestyrer må alene træffe beslutninger, der ikke tåler udsættelse, og skal så vidt muligt afholde sig fra at foretage skridt, der vil kunne foregribe den senere bobehandling, jf. § 12, stk. 2. Ifølge bemærkningerne til § 12 i lovforslag nr. L 120, Folketingssamling 1995/1996, er det ved afgørelsen af, hvilke opgaver en midlertidig bobestyrer skal og kan varetage, navnlig afgørende, om der er risiko for, at boet vil lide tab, hvis der ikke straks gribes ind. Udpegning af en midlertidig bobestyrer kan f.eks. være særligt relevant i boer med en igangværende virksomhed, hvor der ud over et behov for sikring af ledelsesforholdene og virksomhedens aktiver ofte er behov for, at der hurtigt tages stilling til eventuelle gensidigt bebyrdende aftaler med ansatte, leverandører eller udlejere af lokaler mv.

Efter § 12, stk. 3, udsteder skifteretten straks skifteretsattest om, at boet er udleveret til behandling ved den midlertidige bobestyrer. Skifteretten kan i den forbindelse træffe bestemmelse om sikkerhedsstillelse, jf. § 39.

2.3.2. *Lovforslagets udformning*

2.3.2.1. Udvalget har overvejet, om der bør være mulighed for efter en konkret vurdering at udpege midlertidige bobestyrer efter § 12, som *ikke er autoriserede* bobestyrere.

Behovet for at udpege en midlertidig bobestyrer opstår i situationer, hvor det er nødvendigt at foretage dispositioner, som ikke tåler udsættelse. Der er således ofte behov for hurtigt at få udpeget en midlertidig bobestyrer. Ægtefælleskifteudvalgets anfører i betænkningen, at dette i langt de fleste tilfælde bedst lader sig gøre ved at benytte en af retskredsens autoriserede bobestyrere, idet man i så fald ikke skal afvente, at forsikringsforhold mv. falder på plads. Udvalget finder endvidere, at en midlertidig bobestyrer i berigtigelsesperioden skal handle meget forsigtigt, idet der alene må foretages, hvad der ikke tåler udsættelse uden så vidt muligt at foregribe den senere bobehandling, jf. § 12. Efter udvalgets opfattelse er det derfor en fordel, hvis den midlertidige bobestyrer har en vis erfaring med dødsbobehandling og dermed indsigt i insolvensbehandling og tvangsfuldbyrdsret. I langt de fleste boer er det derfor både hensigtsmæssigt og mest forsvarligt, hvis skifteretten også fremover udpeger en autoriseret bobestyrer som midlertidig bobestyrer.

Efter udvalgets opfattelse er der dog situationer, hvor det er uhensigtsmæssigt, at skifteretten er afskåret fra at udpege en midlertidig bobestyrer, der ikke er autoriseret. Det gælder f.eks. den situation, hvor en advokat med stort kendskab til boets forhold er indsat som bobestyrer i afdødes testamente og derfor utvivlsomt skal have boet udleveret til bobestyrerbehandling på et senere tidspunkt. Efter de gældende regler vil skifteretten ikke kunne udpege advokaten som midlertidig bobestyrer, medmindre advokaten er autoriseret bobestyrer.

På den baggrund foreslår udvalget, at skifteretten får mulighed for at udpege midlertidige bobestyrere, som ikke er autoriserede, hvis særlige grunde taler for at udpege en ikke-autoriseret bobestyrer. Udvalget forudsætter, at skifteretten kan udpege en ikke-autoriseret bobestyrer som midlertidig bobestyrer, hvis

det vil udgøre en væsentlig fordel for behandlingen af boet, og udpegningen kan ske med den fornødne hurtighed.

Der henvises til betænkningens kapitel 4 (side 65-66).

2.3.2.2. Justitsministeriet er enig med Ægtefælleskifteudvalget i, at der kan være situationer, hvor det er mest hensigtsmæssigt, at en ikke-autoriseret bobestyrer udpeges som midlertidig bobestyrer, og lovforslaget er derfor udformet i overensstemmelse med udvalgets forslag.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4 (§ 12, stk. 1, 2. pkt.), og bemærkningerne hertil.

2.4. Skifteværger

2.4.1. Gældende ret

Dødsboskiftelovens regler om skifteværger findes i lovens kapitel 11 (§§ 15-17).

Efter § 16, stk. 1, varetager skifteværgeren, i det omfang arvingen eller dennes værge selv er forhindret deri, arvingens interesser under boets behandling. Skifteværgerens kompetence er således begrænset til anliggender, der vedrører bobehandlingen, og skifteværgerens virksomhed ophører automatisk, hvis arvingen eller dennes værge selv bliver i stand til at varetage sine anliggender. Dispositioner, der som led i bobehandlingen vil påvirke arvingens formueforhold uden for skiftet, f.eks. spørgsmål om erhvervelse af fast ejendom, skal godkendes af statsforvaltningen, jf. § 16 og henvisningen til værgemålslovens § 30.

Efter § 16, stk. 3, skal skifteværgeren snarest muligt indberette til skifteretten, hvis det må antages, at der er behov for ordinært værgemål efter reglerne i værgemålsloven. Efter gældende ret er det herefter skifterettens opgave at tage initiativ til, at den pågældende arving kommer under værgemål efter værgemålsloven. Da skifteretten imidlertid ikke selv kan *anmode om værgemålssag*, jf. værgemålslovens § 16, må skifteretten søge at foranledige en af de personer eller myndigheder, som er kompetente hertil, til at anmode om værgemål. Efter værgemålslovens § 16, stk. 1, kan bl.a. en ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre blandt de nærmeste, værgeren eller en særlig værge eller politidirektøren anmode om værgemål, og efter stk. 2 kan statsforvaltningen uden anmodning behandle spørgsmål om ændring og ophævelse af værgemål.

Efter § 16, stk. 4, kan en skifteværge få et rimeligt *vederlag* for sit arbejde. Udgifterne hertil skal som udgangspunkt betales af arvingen, men har denne ingen midler, kan skifteretten bestemme, at statskassen skal afholde udgiften. Det fremgår af bemærkningerne til § 16, stk. 4, i lovforslag L 120, Folketingssamling 1995/1996, at denne mulighed kun undtagelsesvist må anses for påkrævet, idet der almindeligvis ikke er behov for beskikkelse af skifteværger, når arvingen ikke har udsigt til at modtage arv, jf. § 15, stk. 6. Derudover er det forudsat i bemærkningerne, at vederlag kun undtagelsesvist tillægges skifteværger, som er i familie med arvingen.

2.4.2. Lovforslagets udformning

2.4.2.1. Det følger som nævnt af dødsboskiftelovens § 16, stk. 3, at en skifteværge snarest muligt skal indberette til skifteretten, hvis der efter reglerne i værgemålsloven må antages at være behov for etablering af ordinært værgemål for en arving. Skifteretten har dog ikke kompetence til at *indlede værgemålssag*. Da der efter de gældende regler er tvivl om, hvorvidt en skifteværge kan rejse sag om værgemål, foreslår Ægtefælleskifteudvalget, at bestemmelsen i § 16, stk. 3, ophæves, og at værgemålslovens § 16, stk. 1, nr. 3, præciseres, så der skabes klarhed om skifteværgeres kompetence til at indlede værgemålssag.

Udvalget peger endvidere på, at det ikke fremgår klart af § 16, stk. 4, hvem der træffer afgørelse om betaling af skifteværgerens *vederlag*. Da skifteretterne står for udpegningen af skifteværger, bør

bestemmelsen efter udvalgets opfattelse præciseres, så det fremgår, at afgørelsen af, om der skal betales vederlag, ligeledes foretages af skifteretten.

I forhold til bestemmelsen om, at statskassen betaler udgifterne til skifteværger, hvis arvingen er uden midler, er det efter udvalgets opfattelse hensigtsmæssigt, hvis vurderingen af, om arvingen er uden midler, foretages efter de indtægts- og formuegrænser, der gælder for den tilsvarende vurdering af, om statskassen skal betale vederlag til værger efter værgemålslovgivningen, således at den almindelige udvikling følges ad på de to områder. På den baggrund foreslår udvalget, at der indsættes en ny bestemmelse i § 16 (stk. 5), hvorefter justitsministeren kan fastsætte regler om udlæg og vederlag til skifteværger.

Der henvises til betænkningens kapitel 5 (side 67-70).

2.4.2.2. Justitsministeriet er enig i Ægtefælleskifteudvalgets synspunkter og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Det er forudsat i Ægtefælleskifteudvalgets forslag, at der ved administrative forskrifter fastsættes regler om udlæg og vederlag til skifteværger. Justitsministeriet vil, hvis lovforslaget vedtages, udarbejde administrative forskrifter i henhold til udvalgets forslag.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6-8 (§ 16, stk. 3 og § 16, stk. 4, der bliver til stk. 3, og stk. 5), og § 2, nr. 1, (værgemålsloven § 16, stk. 1, nr. 3), og bemærkningerne hertil.

2.5. Legatarer

2.5.1. Gældende ret

2.5.1.1. Dødsboskiftelovens regler om legatarer findes bl.a. i lovens kapitel 10 (§§ 13-14).

Efter gældende ret skal legater *opfyldes* senest samtidig med, at boets øvrige aktiver deles mellem arvingerne, jf. dødsboskiftelovens § 14, 1. pkt. Det fremgår af bestemmelsens forarbejder, at en legatar, der skal modtage indbogenstande, har krav på at modtage sit legat, når indboet deles mellem arvingerne, hvorimod en legatar, der f.eks. skal modtage en pengesum, først har krav herpå, når andet end indbo og personlige effekter udloddes til arvingerne, jf. bemærkningerne til lovforslag nr. L 120, Folketingssamling 1995/1996.

Efter § 14, 2. pkt., kan skifteretten under særlige omstændigheder bestemme, at et legat skal opfyldes på et tidligere tidspunkt. Har arveladeren i øvrigt i testamentet fastsat et tidligere tidspunkt for opfyldelse af et legat end det, der følger af § 14, skal boet respektere dette, medmindre boets likviditets- og eller solvensforhold suspenderer forpligtelsen, jf. bemærkningerne til lovforslag nr. L 120, Folketingssamling 1995/1996.

Skifteretten har efter § 91 bl.a. pligt til at *vejlede* legatarer om deres retsstilling. I bobestyrerboer er bobestyreren derudover forpligtet til snarest muligt at give legatarerne besked om boets udlevering og legatarernes ret til at arve, jf. § 47. Ved udlevering til privat skifte skal der derimod kun gives meddelelse til legatarerne, hvis skifteretten finder, at forholdene taler derfor.

2.5.1.2. En arving eller legatar kan give *afkald på falden arv*. I princippet kan afkaldet gives på et hvilket som helst tidspunkt, inden boet er delt. Efter den gældende regel i boafgiftslovens § 5, stk. 4, skal arveafkald dog være meddelt over for skifteretten inden indlevering af den endelige boopgørelse, dog senest inden udlodning i et bo påbegyndes, såfremt afkaldet skal have afgiftsmæssig betydning. Dog kan der gives arveafkald med afgiftsmæssig virkning, efter at der er foretaget a-conto-udlodning til en længstlevende ægtefælle. Hvis fristen i § 5, stk. 4, overholdes, får det den afgiftsmæssige konsekvens, at man anser personen til fordel for hvem, afkaldet er givet, for arving, når der skal beregnes boafgift. Den, der har givet arveafkaldet, skal således ikke betale boafgift. Hvis fristen ikke overholdes, anses personen, der giver arveafkald, alligevel for at være den retmæssige arving med de afgiftsmæssige konsekvenser, det medfører. Der skal så først betales boafgift af arven til arvingen, og derefter skal den person til fordel

for hvem, afkaldet blev givet, enten betale gaveafgift eller indkomstskat af beløbet (arven) - afhængig af slægtskabet til arvingen, der giver arveafkald.

Reglerne om fristen for arveafkald blev ved lov nr. 105 af 14. februar 2000 om ændring af forskellige skattelove (Investeringsforeninger, dobbelt bundgrænse til ægtefæller og arveafkald) lempet, men kan stadig i særlige situationer medføre utilsigtede afgiftsmæssige konsekvenser for den, der giver afkald på arv. Hvis skifteretten bestemmer, at et legat skal opfyldes på et tidligere tidspunkt end det tidspunkt, hvor boets øvrige aktiver deles mellem arvingerne, jf. dødsboskiftelovens § 14, 2. pkt., og afkaldet på arv først gives efter, at legatet er opfyldt, fået det ikke afgiftsmæssig virkning.

Når legatet er opfyldt, vil der således ikke kunne meddeles arveafkald, uden at det kan få særlige afgiftsmæssige eller indkomstskattemæssige konsekvenser for den person, til fordel for hvem afkaldet er givet. Dette er en utilsigtet konsekvens af reglerne.

2.5.2. Lovforslagets udformning

2.5.2.1. Efter gældende ret er det op til arvingerne at beslutte, hvornår boet skal deles og dermed, hvornår eventuelle *legater skal udloddes*. Denne retstilstand har givet anledning til kritik, da eventuelle renter, som legaterne indbringer i boperioden, tilfalder boet, og arvingerne kan derfor have en interesse i at udskyde delingen af boet og dermed udbetalingen af legaterne længst muligt.

Ægtefælleskifteudvalget anfører i betænkningen, at det ikke er hensigtsmæssigt, at reglerne om legatarer giver arvingerne mulighed for at udskyde delingen af boet på bekostning af legatarerne. Efter udvalgets opfattelse er den gældende retstilstand, jf. lovens § 14, 2. pkt., hvorefter skifteretten kun under særlige omstændigheder kan bestemme, at et legat skal udloddes *a conto*, for restriktiv.

En ordning, hvorefter arvingerne pålægges at betale renter til legatarerne, ville efter udvalgets opfattelse ikke være hensigtsmæssig, da der kan tænkes situationer, hvor dette ville medføre en urimelig begunstiggelse af legatarerne på bekostning af boets arvinger, f.eks. hvis boet alene består af bundne eller svært realisable aktiver.

Udvalget foreslår derfor, at der fastsættes et tidligere tidspunkt for udlodning af legater, hvor der tages hensyn til privat skiftende arvinger, som risikerer en personlig hæftelse for boets gæld ved udlodning, jf. dødsboskiftelovens § 27. Udvalget foreslår, at legater fremover skal udbetales, når proklamafristen er udløbet, og der ikke længere hersker tvivl om boets solvens. Derudover skal boet have de fornødne likvider til at kunne udbetale legaterne. Er disse tre betingelser opfyldt, er der efter udvalgets opfattelse ikke noget til hinder for at pålægge arvingerne en forpligtelse til at udlodde legaterne. Skulle arvingerne dele boet mellem sig inden, vil legatarerne dog fortsat skulle modtage udlodning samtidig hermed.

Efter udvalgets opfattelse er det i den forbindelse en forudsætning, at der samtidig i *boafgiftslovens* § 5, stk. 4, indsættes en bestemmelse om, at der, som det er tilfældet for den længstlevende ægtefælle, kan ske udlodning til legatarer, uden at det afskærer arvingerne fra at kunne give arveafkald med den fordelagtige afgiftsmæssige virkning, som er beskrevet ovenfor i pkt. 2.5.1.2.

Efter udvalgets opfattelse har det betydning for en legatars mulighed for at varetage sine rettigheder i et bo, at legataren bliver orienteret tidligt under skiftet. Udvalget foreslår derfor, at der indføres en forpligtelse for skifteretten til at *underrette* legatarerne om deres ret ved udleveringen af et bo til privat skifte.

Der henvises til betænkningens kapitel 6 (side 71-74).

2.5.2.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig Ægtefælleskifteudvalgets synspunkter og forslag og er enig i, at der er behov for en styrkelse af retsstillingen for legatarer, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Som følge af Ægtefælleskifteudvalgets forudsætning om en ændring af boafgiftsloven, foreslås det således efter aftale med Skatteministeriet, at betingelserne for meddelelse af *arveafkald* ændres, således at

opfyldelse af legater ikke er til hinder for, at der efterfølgende kan ske arveafkald med den fordelagtige afgiftsmæssige virkning efter de almindelige bestemmelser i boafgiftslovens § 5, stk. 4.

Forslaget vil medføre en lempelse for den person, til fordel for hvem arveafkaldet er givet, hvis der først bliver meddelt et arveafkald, efter der er sket udlodning til en legatar. Forslaget betyder således, at afkaldsgiveren ikke som efter de gældende regler anses for arving, selv om afkaldet først gives efter udlodning til en legatar. Derimod anses den person, der har fået fordel af arveafkaldet, for arving, og der skal betales boafgift efter de almindelige regler for arvinger. Til gengæld undgår den pågældende person (dvs. den »nye arving«) at betale gaveafgift eller indkomstskat af det modtagne beløb.

I et høringssvar over betænkningen har Kræftens Bekæmpelse anført, at en forpligtelse til at underrette legatarer i forbindelse med udlevering af et bo til privat skifte eller forenklet privat skifte vil give foreningen bedre mulighed for at varetage sine interesser. Kræftens Bekæmpelse har endvidere opfordret Justitsministeriet til at overveje at supplere forpligtelsen med en ret for legatarer til at modtage en *kopi af åbningsstatus*. Dette vil give bedre mulighed for at vurdere, om der skal anmodes om bobestyrerbehandling efter § 30, stk. 1, nr. 2. Justitsministeriet er enig i, at det kan have betydning for såvel legatarer som kreditorer at have kendskab til boets aktiver og passiver. Justitsministeriet foreslår derfor, at der indsættes en bestemmelse i dødsboskifteloven, som giver kreditorer og legatarer, der har en retlig interesse deri, ret til at forlange at blive gjort bekendt med åbningsstatus i boer, der udleveres til privat skifte, og til opgørelsen over aktiver og passiver i boer, der udleveres til forenklet privat skifte. Kreditorer og legatarer har allerede en sådan adgang i bobestyrerboer.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5, 11, 13 og 18 (§ 14, § 25, stk. 3 og stk. 5, 4. pkt., og § 33, stk. 3, 4. pkt.), § 6, nr. 2 (boafgiftslovens § 5, stk. 4), og bemærkningerne hertil.

2.6. Den længstlevende ægtefælles retsstilling

2.6.1. Gældende ret

Dødsboskifteloven indeholder regler om behandlingen af den længstlevende ægtefælles egen bo-del. Reglerne findes dels i kapitel 17 om skifte af den efterlevende (længstlevende) ægtefælles aktiver og passiver (§§ 74-77), dels i kapitel 18 om skifte af uskiftet bo, mens den længstlevende ægtefælle er i live (§ 78).

Ved skifte af et uskiftet bo, hvor den længstlevende ægtefælle er i live, følger det af § 78, stk. 1, at hele boet skal behandles efter reglerne i kapitel 17. Den længstlevende ægtefælle beholder således som udgangspunkt rådigheden over hele boet, jf. § 75. Efter § 76 skal den længstlevende ægtefælle udfærdige en *opgørelse* over samtlige sine aktiver og passiver med angivelse af, om de er fælleseje eller fuldstændig særeje, og endelig indeholder § 77 en henvisning til en række bestemmelser i lov om skifte af fællesboer mv. (§§ 65, 65 a, 66 a, 67 a og 68), som finder anvendelse med de ændringer, der følger af forholdets natur.

Efter § 78, stk. 3, skal boet i øvrigt behandles efter reglerne i dødsboskifteloven. Hvis boet behandles efter reglerne om privat skifte eller bobestyrerbehandling, beregnes de forskellige frister i dødsboskifteloven ikke fra den afdøde ægtefælles dødsdag, idet denne kan ligge flere år tilbage. I stedet anvendes datoen for skiftebegæringens imødekommelse, jf. betænkning nr. 1270/1994, side 270.

2.6.2. Lovforslagets udformning

2.6.2.1. Ægtefælleskifteudvalget bemærker i betænkningen, at reglerne om behandlingen af den længstlevende ægtefælles aktiver og passiver, herunder ved skifte af uskiftet bo i længstlevendes live, i det væsentligste fungerer hensigtsmæssigt.

I dag anvender dødsboskifteloven og flere andre love udtrykket den »efterlevende« ægtefælle. Denne *terminologi* blev tidligere anvendt i arveloven, men med den gældende arvelov (lov nr. 515 af 6. juni

2007) ændredes terminologien i arveloven, således at »efterlevende« ægtefælle nu er erstattet af det mere nutidige udtryk »længstlevende« ægtefælle. Udvalget foreslår derfor, at der foretages en tilsvarende ændring af dødsboskiftelovens bestemmelser.

Efter gældende ret træder datoen for skifterettens *imødekomme* af den længstlevende ægtefælles anmodning om skifte i stedet for dødsdagen i relation til beregning af dødsboskiftelovens frister, dvs. f.eks. fristen for skæringsdagen. Imødekommedatoen er samtidig den dag, hvor »formuefællesskabet« mellem ægtefæller anses for ophørt, dvs. at alt, hvad den længstlevende ægtefælle erhverver efter denne dato, holdes uden for skiftet. Det tilsvarende gælder endvidere inden for dødsboskattelovgivningen, jf. dødsboskattelovens § 71.

Heroverfor står arvelovens § 28, stk. 3, 1. pkt., der fastsætter et tidligere tidspunkt for, hvornår arven falder i forbindelse med skifte af et uskiftet bo. Ifølge bestemmelsen deles arven mellem den førstafdøde ægtefælles livsarvinger efter arveforholdene ved den længstlevende ægtefælles død eller på det tidspunkt, hvor anmodning om skifte fremsættes. *Arvefaldet* sker således allerede, når anmodningen fremsættes, og ikke først når skifteretten imødekommer anmodningen. Udvalget har overvejet, hvornår en »anmodning om skifte fremsættes«. Det er udvalgets opfattelse, at det afgørende er, om anmodningen skriftligt er fremkommet til skifteretten eller mundtligt er fremsat til skifteprotokollen. Efter udvalgets opfattelse er anmodningens modtagelse i skifteretten bevismæssigt nemmere at fastlægge end afsendelsesdatoen, og at alle retsvirkninger bør være knyttet til samme tidspunkt, der bør fremgå direkte af loven.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der i dødsboskiftelovens § 78 indsættes en bestemmelse om, at datoen for skiftebegæringens modtagelse i skifteretten træder i stedet for dødsdagen. Udvalget har i den forbindelse lagt vægt på, at arvefaldet som nævnt må antages at være knyttet til dette tidspunkt, hvilket endvidere foreslås præciseres i arvelovens § 28, stk. 3.

Udvalget finder endvidere, at der bør foretages ændringer i dødsboskattelovens regler, så reglerne for, hvornår det uskiftede bo i arveretlig henseende må anses for ophørt, knyttes til det samme tidspunkt som i dødsboskifteloven.

Der henvises til betænkningens kapitel 7 (side 75-81).

2.6.2.2. Justitsministeriet er enig i Ægtefælleskifteudvalgets synspunkter og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

For så vidt angår Ægtefælleskifteudvalgets anbefaling om ændringer i *dødsboskifteloven* har Justitsministeriet efter aftale med Skatteministeriet fulgt anbefalingen. Lovforslaget er således udformet, så datoen for skifterettens modtagelse af skiftebegæringen også i dødsboskifteloven træder i stedet for dødsdagen.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1, 46 og 47 (§ 78, stk. 2 og 3), og § 3, nr. 1 (arveloven § 28, stk. 3), § 4, nr. 1-3 (retsafgiftsloven § 36 a, § 36 b, stk. 2, og § 36 f, stk. 1), § 5, nr. 1, § 6, nr. 1 § 7, nr. 2-5 (dødsboskifteloven § 71, stk. 2, § 74, stk. 2, nr. 1, § 74, stk. 3, 1. pkt. og § 74, stk. 4, 1. pkt.), og bemærkningerne hertil.

2.7. Proklama og præklusion

2.7.1. Gældende ret

Efter dødsboskiftelovens regler om udstedelse af proklama og præklusion af krav mod boet i lovens kapitel 20 (§§ 81-83) skal afdødes kreditorer indkaldes og opfordres til inden en 8-ugers frist at anmelde deres krav i boet. Retsvirkningerne af manglende eller for sen anmeldelse af krav er præklusion, dvs. at kravet ikke kan gøres gældende over for boet.

Efter § 82, stk. 1, skal anmeldelser af krav være skriftlige og angive kreditors krav samt eventuelle krav på renter og omkostninger. Indeholder et proklama meddelelse om insolvensbehandling, skal anmeldelsen også angive et eventuelt krav på fortrinsstilling.

Kan en fordring eller et andet krav ikke opgøres endeligt, skal der inden udløbet af anmeldelsesfristen indgives en *foreløbig anmeldelse* med en skønsmæssig angivelse af kravet, jf. § 82, stk. 3. Endelig anmeldelse skal i så fald indgives senest 8 uger efter udløbet af anmeldelsesfristen. Under særlige omstændigheder kan fristen for endelig anmeldelse efter anmodning forlænges af skifteretten.

I praksis har reglerne givet anledning til tvivl om, hvilke konsekvenser det har for kravet, hvis en foreløbig anmeldelse ikke følges op af en endelig anmeldelse. Det er nu fastslået i retspraksis, at der ikke sker præklusion af et foreløbigt anmeldt krav ved manglende endelig anmeldelse. Det fastslog Østre Landsret i en sag, hvor et konkursbo havde anmeldt et krav på »minimum 739.600 kr.« i et dødsbo og som først ca. 11 uger efter anmeldelsesfristens udløb indgav endelig anmeldelse med en mindre forhøjelse af beløbet. Landsretten udtalte, at en manglende endelig opgørelse af et foreløbigt anmeldt krav ikke indebærer, at kravet er prækluderet, men at kreditor er bundet indenfor det beløb, som er foreløbigt anmeldt. Dommen er offentliggjort i Ugeskrift for retsvæsen 2001, side 1963.

Indgives en anmeldelse ikke rettidigt, er retsvirkningen som udgangspunkt, at retten til dækning i boet bortfalder, jf. § 83, stk. 1. § 83, stk. 2, nr. 1-4, angiver imidlertid en række krav, der på grund af deres karakter ikke kan prækluderes. Der er tale om krav, hvis eksistens og størrelse boet selv på en rimelig sikker måde har kunnet gøre sig bekendt med. Herudover er krav, hvorom der er anlagt retssag mod afdøde inden dødsfaldet, generelt undtaget fra præklusionsreglerne i kapitel 20. Efter § 110 indtræder boet i afdødes sted, medmindre sagen ikke vedrører boet. Uanset hvilken type krav, der er tale om, behøver sagsøger således ikke at anmelde kravet i boet.

2.7.2. Lovforslagets udformning

2.7.2.1. Dødsboskiftelovens regler om udstedelse af præklusivt proklama har til formål at skabe sikkerhed om boets status som solvent eller insolvent, at sikre den afdødes kreditorer mulighed for at få dækning i boets aktiver, inden aktiverne deles mellem arvingerne og legatarerne, og endelig at sikre arvingerne mod at blive mødt med ubekendte krav efter boets afslutning.

Ægtefælleskifteudvalget anfører i betænkningen, at de gældende regler om præklusivt proklama opfylder disse formål, og at reglerne i øvrigt efter udvalgets opfattelse er enkle at anvende i praksis.

Udvalget har dog overvejet, hvilken retsvirkning en *foreløbig anmeldelse* af et krav efter reglen i dødsboskiftelovens § 82, stk. 3, bør have.

Efter udvalgets opfattelse er det væsentligt, at reglerne understøtter bobehandlingens fremme. På den anden side er der også et hensyn til den kreditor, som har et retsmæssigt krav mod boet, men som f.eks. ved en forglemmelse ikke får fulgt op på den foreløbige anmeldelse. Det er udvalgets opfattelse, at fuldstændig præklusion af en sådan kreditors krav vil medføre en uforholdsmæssig berigelse af arvingerne (i insolvente boer de øvrige kreditorer), særligt når det tages i betragtning, at boet er bekendt med kravets mulige eksistens på grund af den foreløbige anmeldelse. Udvalget bemærker i den forbindelse, at den gældende regel i § 83, stk. 2, hvorefter visse krav er undtaget fra præklusion, er udtryk for, at krav, som boet er eller i det mindste har rimelig mulighed for at blive bekendt med, ikke bør blive prækluderet.

Det er udvalgets opfattelse, at det ikke kan udelukkes, at det forhold, at der ikke indtræder fuldstændig præklusion, når et foreløbigt krav ikke følges op af en endelig anmeldelse, kan medføre en lille forøgelse af tvister f.eks. om kravets størrelse. Udvalget finder dog, at denne risiko ikke i sig selv kan begrunde en regel om fuldstændig præklusion ved manglende endelig anmeldelse.

Udvalget foreslår på den baggrund, at den gældende retstilstand bevares, og udtrykkelig lovfæstes, således at der indsættes en bestemmelse i § 83, stk. 1, som fastslår konsekvensen af, at der ikke indgives rettidig endelig anmeldelse. Udvalget foreslår endvidere, at der foretages enkelte redaktionelle og sproglige ændringer i lovens bestemmelser.

Der henvises til betænkningens kapitel 8 (side 82-87).

2.7.2.2. Justitsministeriet er enig i Ægtefælleskifteudvalgets synspunkter og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med Ægtefælleskifteudvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 50-53 (§ 81, stk. 3, nr. 1, § 83, stk. 1, 2. pkt., § 83, stk. 2, og § 83, stk. 2, nr. 1), og bemærkningerne hertil.

2.8. Boets slutning

2.8.1. Gældende ret

De gældende regler om boets slutning findes i dødsboskiftelovens kapitel 19 (§§ 70 og 80).

Efter § 79 kontrollerer skifteretten ved modtagelsen af boopgørelsen, om denne er behørigt underskrevet. Herudover er *skifterettens revisionsforpligtelse* begrænset. Efter § 79, stk. 3, har skifteretten dog en pligt til at revidere boopgørelsen i visse boer. Det gælder for det første boer, hvor der er arvinger eller legatarer, som er repræsenteret ved værge eller skifteværge (nr. 1). Dernæst skal skifteretten revidere en boopgørelse i det omfang, told- og skatteforvaltningen har anmodet om det (nr. 2). Endelig skal skifteretten revidere boopgørelsen, når det som led i stikprøvekontrol eller af hensyn til boafgiftsberegningen findes hensigtsmæssigt (nr. 3). Bliver skifteretten opmærksom på fejl eller mangler, kan skifteretten træffe afgørelse om berigtigelse og eventuelt fastsætte en frist herfor, jf. § 79, stk. 4. Efter § 79, stk. 5, kan skifteretten af egen drift ændre beregningen af bobestyrerens salær ved kendelse.

Efter afklaring af spørgsmål om værdiansættelser og eventuel revisioner, er det skifterettens opgave at *beregne og opkræve bo- og tillægsboafgift* i henhold til boafgiftsloven, jf. dødsboskiftelovens § 80, stk. 1. Skifteretten kan dog, forinden der træffes afgørelse herom, forelægge spørgsmål om afgiftsberegningen for told- og skatteforvaltningen.

Efter § 80, stk. 2, skal opkrævningen i privatskiftede boer sendes til den i henhold til § 25, stk. 6, udpegede person. I bobestyrerboer skal opkrævningen sendes til bobestyreren, der derefter straks underretter arvinger og legatarer. Told- og skatteforvaltningen skal underrettes om afgiftsgrundlaget og afgiftsberegningen, hvis der skal beregnes afgift af et grundbeløb på over 4.200.000 kr. (2010-niveau).

Arvinger, legatarer og told- og skatteforvaltningen kan alle klage over afgiftsberegningen til skifteretten, jf. dødsboskiftelovens § 80, stk. 3. Klagefristen er 4 uger, der regnes fra modtagelsen af meddelelsen om afgiftsberegningen. I privatskiftede boer anses alle arvinger for underrettet fra det tidspunkt, hvor den i henhold til § 25, stk. 5, udpegede person modtager meddelelsen. Bliver der ikke indgivet klage inden fristens udløb, er afgiftsberegningen endelig.

Skifteretten træffer, jf. § 80, stk. 4, afgørelse i klagesagen og giver meddelelse om den endelige afgiftsberegning efter reglerne i stk. 2. Foreligger der en tvist i sagen, skal afgørelsen træffes ved kendelse, jf. § 102, stk. 1, og i så fald skal told- og skatteforvaltningen underrettes. Arvinger, legatarer, bobestyrer eller told- og skatteforvaltningen, der forsat er uenige i afgiftsberegningen, kan kære skifterettens afgørelse om den endelige afgiftsberegning til vedkommende landsret.

2.8.2. Lovforslagets udformning

2.8.2.1. Ægtefælleskifteudvalget anfører i betænkningen, at reglerne om skifterettens begrænsede *revisionsforpligtelse* mv. efter udvalgets opfattelse i det væsentligste fungerer hensigtsmæssigt, og at der ikke ses at være et generelt behov for yderligere kontrol fra det offentlige side.

Udvalget har dog overvejet, om det er problematisk, at der i boer, hvor arven tilfalder staten, jf. arvelovens § 95, ikke optræder en arving i traditionel forstand, der kan gøre skifteretten opmærksom på eventuelle uregelmæssigheder i boopgørelsen. Selv om sådanne boer varetages af autoriserede bobestyrere, er det udvalgets opfattelse, at der af hensyn til statens interesser er behov for en vis kontrol med den endelige boopgørelse, herunder bobestyrerens beregning af salær. Udvalget foreslår derfor, at skifterettens

revisionsforpligtelse i § 79, stk. 1, udvides til at omfatte boer, hvor arven tilfalder staten. Udvalget har lagt vægt på, at skifteretten via den daglige tilgang af skiftesager besidder den fornødne ekspertise og erfaring til at vurdere bobestyrerens arbejde, ligesom det af ressourcemæssige årsager er mest hensigtsmæssigt, at revisionen foretages som led i skifterettens øvrige arbejde med afslutning af boet.

2.8.2.2. På baggrund af henvendelser fra skattemyndighederne og Domstolsstyrelsen har udvalget endvidere overvejet, om det fortsat er nødvendigt, at told- og skatteforvaltningen *underrettes om afgiftsberegningen* i boer, hvor der skal beregnes afgift af et grundbeløb på over 4.200.000 kr. (2010-niveau), jf. dødsboskiftelovens § 80, stk. 2, 2. pkt.

Formålet med bestemmelsen er at give told- og skatteforvaltningen mulighed for at foretage en ekstra kontrol i boer, hvor der er større økonomiske interesser for det offentlige, jf. bemærkningerne til § 80, stk. 2, i lovforslag nr. L 120, Folketingssamling 1995/96.

Efter de gældende regler skal skifteretten i ganske vidt omfang sende boopgørelser til told- og skatteforvaltningen, da boets aktiver ofte overstiger grænsen på 4.200.000 kr.

Efter udvalgets opfattelse varetages opgaven med at beregne og opkræve boafgiften tilfredsstillende af skifteretterne. Ordningen med automatisk indberetning til skattemyndighederne forekommer derfor at være overflødig. Hertil kommer, at told- og skatteforvaltningen efter de gældende regler i dødsboskiftelovens § 32 og § 68, stk. 3, skal modtage et eksemplar af boopgørelsen i alle boer og kan anmode skifteretten om nærmere oplysning om afgiftsberegningen i konkrete sager. Udvalget foreslår derfor, at bestemmelsen i § 80, stk. 2, 2. pkt., ophæves.

Der henvises til betænkningens kapitel 9 (side 88-92).

2.8.2.3. Justitsministeriet kan af de grunde, der er anført af Ægtefælleskifteudvalget, tilslutte sig udvalgets synspunkter og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med Ægtefælleskifteudvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 48 og 49 (§ 79, stk. 3, nr. 2, og § 80, stk. 2, 2. pkt.), og bemærkningerne hertil.

2.9. Oplysning om personnummer på skifteretsattesten

2.9.1. Gældende ret

Når der er truffet afgørelse om, hvordan et bo skal behandles, udsteder skifteretten en *skifteretsattest*, der oplyser om boets behandlingsmåde, jf. dødsboskiftelovens § 42 og § 113.

Udover at oplyse om skifteform legitimerer attesten arvingerne, ægtefællen mv. til at råde over boet. Skifteretsattesten indeholder således oplysning om navn, adresse mv. på afdøde såvel som på den eller de personer, som boet er udleveret til. Af databeskyttelsesmæssige hensyn har skifteretsattesten siden 2005 ikke indeholdt oplysning om de sidste 4 cifre i afdødes personnummer, jf. Domstolsstyrelsens Årsberetning 2005 om persondataloven, side 4-5. Det er således alene de første 6 cifre af afdødes personnummer, der er angivet på skifteretsattesten.

2.9.2. Lovforslagets udformning

Bl.a. efter en henvendelse fra Finansrådet, hvor rådet har anført, at oplysningen om *personnummer* vil smidiggøre sagsbehandlingen, når f.eks. arvingerne ved et privat skifte henvender sig for at få adgang til afdødes bankkonti, har Ægtefælleskifteudvalget overvejet, om der er behov for, at afdødes fulde personnummer fremgår af skifteretsattesten, således at der bør indsættes en bestemmelse herom i dødsboskifteloven.

Udvalget anfører i betænkningen, at oplysningen om afdødes personnummer først og fremmest er en sikker måde for banker og andre virksomheder at identificere afdødes engagement på. Af samme årsag

skal det proklama, der i alle tilfælde skal udstedes i Statstidende, altid indeholde afdødes personnummer, jf. dødsboskiftelovens § 81, stk. 3, nr. 1.

Udvalget finder på den baggrund, at det af hensyn til den praktiske behandling af dødsboer vil være hensigtsmæssigt, hvis skifteretsattesten fremover oplyser om afdødes fulde personnummer.

Der henvises til betænkningens kapitel 10 (side 93-95)

2.9.2.1. Justitsministeriet er enig i, at det har stor betydning for den praktiske behandling af dødsboer, at det er muligt at foretage en sikker identifikation af afdødes engagementer. Justitsministeriet er ligeledes enig i, at det på den baggrund er hensigtsmæssigt, at skifteretsattesten indeholder oplysninger om afdødes fulde personnummer, som i forvejen oplyses ved udstedelse af proklama i Statstidende.

Ved vurderingen af, om det fulde personnummer bør fremgå af skifteretsattesten, finder Justitsministeriet, at også hensyn af databeskyttelsesmæssig karakter, som varetages af henholdsvis CPR-loven og persondataloven, bør indgå med en vis vægt i overvejelserne. Der er et generelt behov for at begrænse anvendelsen af en persons personnummer, således at uretmæssig anvendelse undgås.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at manglende angivelse af afdødes fulde personnummer i praksis synes at medføre uforholdsmæssige besværligheder for specielt arvinger og banker. Hertil kommer, at afdødes personnummer allerede oplyses ved udstedelsen af proklama i Statstidende, der er offentligt tilgængeligt. Endvidere indgår de retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved angivelse af personnummer ikke med samme vægt, når den berørte person er afgået ved døden. Endelig bør det efter Justitsministeriets opfattelse tillægges vægt, at en skifteretsattest udleveres til en begrænset kreds af personer, og dokumentet er således ikke offentligt tilgængeligt, men anvendes udelukkende med indehavernes accept.

Lovforslaget er på den baggrund i det væsentlige udformet i overensstemmelse med Ægtefælleskifteudvalgets lovudkast.

Der henvises lovforslagets § 1, nr. 31 og 59 (§ 42 og § 113) og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

De foreslåede ændringer i dødsboskifteloven § 32, jf. forslagens § 1, nr. 13, indebærer, at fristen for indlevering af boopgørelsen i privat skiftede boer ændres, således at boopgørelsen skal indsendes senest 15 måneder fra dødsdagen. Forslaget indebærer en udskydelse af forfaldstiden for boafgift, dødsboskat og overskydende skat. Dette vil medføre et rentetab for staten, der ikke kan kvantificeres nærmere, men som skønnes at være beskedent.

Forslaget indebærer, at der administrativt vil skulle anvendes øgede ressourcer til manuel ændring af automatiske indberetninger vedrørende alle former for skatterrelevante aktiver i et dødsbo. De fleste dødsboer har skatterrelevante aktiver, som minimum renteindtægter af bankindeståender, og disse indtægter indberettes automatisk på afdødes personnummer. Forslaget indebærer, at der vil være flere tilfælde, hvor skattemyndighederne efterfølgende manuelt skal sikre, at disse indtægter overføres til arvingerne.

Lovforslaget skønnes i øvrigt ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser af betydning for det offentlige. Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for kommune og regioner.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser af betydning for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget indebærer en forenkling af en række af dødsboskiftelovens frister, en bedre retsstilling

for legatarer, udvidelse af adgangen for udlevering af et bo til forenklet privat skifte, selv om afdøde har indsat testamentsbestemmelser om legatarer, og angivelse af personnummer på skifteretsattesten. Ud over disse mindre lettelser skønnes lovforslaget ikke at have administrative konsekvenser af betydning for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder mv.

Ægtefælleskifteudvalgets betænkning nr. 1519/2010 om revision af dødsboskifteloven, som lovforslaget bygger på, har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, byretterne, Tinglysningsretten, Domstolsstyrelsen, Procesbevillingsnævnet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Advokatrådet, Danske Advokater, Danske Bedemænd, Danske Dødsboadvokater, Danske FAMILIEadvokater, Dansk Retspolitisk Forening, Datatilsynet, Domstolenes Tjenestemandsförening, Familiens Forening, Foreningen af advokater og advokatfuldmægtige, Foreningen af Familieretsadvokater, Foreningen af Offentlige Chefer i Statsforvaltningerne, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsforvaltningsdirektører, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Institut for Menneskerettigheder, Retssikkerhedsfonden, KL, Finansrådet, Forsikring & Pension, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Handels- og Kontorfunktionærernes forbund i Danmark, ISOBRO, Kræftens Bekæmpelse, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne og Ældre Sagen.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget indebærer en forenkling af en række af dødsboskiftelovens frister, en bedre retsstilling for legatarer, udvidelse af adgangen for udlevering af et bo til forenk-	Ingen

	let privat skifte, selv om afdøde har indsat testamentsbestemmelser om legatarer, og angivelse af personnummer på skifteretsattesten. Ud over disse mindre lettelser skønnes lovforslaget ikke at have administrative konsekvenser af betydning for borgerne.	
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

(Dødsboskifteloven)

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at begrebet »efterlevende ægtefælle« med den nye arvelov er erstattet med det mere nutidige udtryk »længstlevende ægtefælle«.

Til nr. 2 (§ 11, stk. 2)

Ændringen indebærer, at en ikke-autoriseret bobestyrer, som udpeges af skifteretten, skal opfylde de almindelige betingelser, som fremgår af § 11, stk. 2, for at kunne virke som bobestyrer. Efter gældende ret vedrører bestemmelsen kun de testamentsindsatte bobestyrere, som ikke er autoriserede. Ændringen er således en konsekvens af, at skifteretten efter forslaget til ny § 37, stk. 3, og § 38, stk. 1, nr. 5 og 6, kan tillade, at arvingerne i enighed vælger en bobestyrer, der ikke er autoriseret, hvis særlige grunde taler derfor.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3 (§ 11, stk. 3)

Den gældende bestemmelse i § 11, stk. 3, hvorefter justitsministeren fastsætter bestemmelser om de øvrige betingelser, som skal være opfyldt, for at en person kan virke som bobestyrer, og om bobestyrerens virksomhed, herunder om sikkerhedsstillelse, ansvarsforsikring, forvaltning af dødsboets midler og om tilsyn med beholdninger og værdipapirer, foreslås ændret, så den så vidt muligt svarer til den foreslåede bestemmelse i § 45, stk. 2, i Ægtefælleskifteudvalgets lovudkast til en ny lov om ægtefælleskifte.

Med den foreslåede ændring kommer det endvidere til at fremgå udtrykkeligt af bestemmelsen, at justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om tidsbegrænsning af bobestyreres autorisationer samt om bobestyreres salær.

Ændringen består alene af en præcisering af lovteksten og indebærer således ingen ændringer af den gældende retstilstand.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.1.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4 (§ 12, stk. 1)

Den foreslåede ændring indebærer, at skifteretten kan udpege en midlertidig bobestyrer, der ikke er

autoriseret, hvis særlige grunde taler derfor. Efter gældende ret kan skifteretten kun udpege autoriserede bobestyrere som midlertidige bobestyrere.

En midlertidig bobestyrer, der ikke er autoriseret, skal opfylde de almindelige betingelser for at virke som bobestyrer, jf. bl.a. dødsboskiftelovens § 11, stk. 2.

Det forudsættes, at der alene udpeges en ikke-autoriseret, midlertidig bobestyrer, hvis den pågældende opfylder de almindelige betingelser for at virke som bobestyrer, og boet i øvrigt vil drage væsentlig fordel af, at den pågældende behandler boet som midlertidig bobestyrer. Som eksempel herpå kan nævnes en advokat, der har et stort forhåndskendskab til afdødes formueforhold, og som eventuelt også er indsat som bobestyrer i afdødes testamente og derfor utvivlsomt efterfølgende vil få boet udleveret til bobestyrerbehandling.

Det er endvidere en forudsætning, at udpegningen af en ikke-autoriseret bobestyrer kan ske med den fornødne hurtighed.

Ændringen hænger sammen med forslaget til en ny bestemmelse i § 37, stk. 3, hvorefter skifteretten kan udpege en bobestyrer, der ikke er autoriseret, hvis særlige grunde taler derfor, og samtlige arvinger er enige om at ønske den pågældende som bobestyrer.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5 (§ 14)

Bestemmelsens 1. pkt. indebærer, at legatarer har krav på at få deres legat udlagt fra boet, når proklamafristen er udløbet, og boet utvivlsomt er solvent og har tilstrækkelige likvide midler.

Betingelsen om, at der ikke må herske tvivl om boets solvens, hænger sammen med, at arvinger, der skifter privat, ifalder hæftelsesansvar ved en hel eller delvis deling, og dvs. også ved udlodning til en legatar, jf. dødsboskiftelovens § 27.

Kravet om, at boet skal have tilstrækkelige likvide midler, indebærer, at forpligtelsen til at opfylde legatet først udløses, når der er tilstrækkeligt med kontante midler i boet. Denne betingelse skal sikre, at arvingerne ikke bliver nødsaget til at sælge ud af boets aktiver på et tidligere tidspunkt end efter gældende ret alene med henblik på at skaffe kontanter til opfyldelse af et legat.

Lyder legatet på en genstand, er betingelsen om likvide midler uden relevans, og genstanden vil således skulle udleveres til legataren, når proklamafristen er udløbet, og boet utvivlsomt er solvent.

Ifølge bestemmelsens 2. pkt. skal legatarerne som hidtil opfyldes senest samtidig med, at arvingerne deler boets øvrige aktiver. Vælger arvingerne således at dele boet mellem sig f.eks. inden proklamafristens udløb, eller selv om der ikke er tilstrækkeligt med likvide midler til at opfylde legatet, er arvingerne forsat forpligtede til at opfylde legatarerne samtidig med delingen. Skal en legatar modtage en indbogenstand, vil legatet også som efter gældende ret skulle udleveres til legataren senest samtidig med, at det øvrige indbo deles mellem arvingerne.

Opfylder arvingerne i et privat skiftet bo ikke et legat i overensstemmelse med § 14, kan legataren anmode skifteretten om at vurdere, om der er grundlag for at lade boet overgå til bobestyrerbehandling, jf. dødsboskiftelovens § 30. For så vidt angår bobestyrerboer kan legataren klage til skifteretten efter reglerne i dødsboskiftelovens § 96 og § 97.

Derudover kan en legatar som hidtil være berettiget til rente efter bestemmelsen i § 88.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6 (ophævelse af § 16, stk. 3)

Forslaget indebærer en ophævelse af bestemmelsen om, at skifteværgeren skal underrette skifteretten, hvis der er behov for, at en arving undergives ordinært værgemål. Forslaget hænger sammen med forslaget om

at præcisere værgemålslovens § 16, således at det udtrykkeligt fastslås, at en skifteværge er kompetent til selv at indlede værgemålssag, jf. lovforslagets § 2, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7 (§ 16, stk. 4, der bliver til § 16, stk. 3)

Med forslaget præciseres det, at skifteretten har kompetencen til at fastsætte et eventuelt vederlag til en skifteværge. Samtidig bringes bestemmelsens ordlyd i overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i værgemålslovens § 32.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8 (§ 16, stk. 5)

Med forslaget til nyt stk. 5 får justitsministeren hjemmel til at fastsætte nærmere regler om vederlag og udlæg, herunder regler om hvornår en arving skal anses for at være uden midler. Værgemålslovens § 32, stk. 2, indeholder en tilsvarende bemyndigelse, og justitsministeren har i medfør heraf udstedt bekendtgørelse om behandling af værgemåls- og værgesager samt om faste værger og værgens vederlag mv. (bekendtgørelse nr. 1075 af 11. december 2003).

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9 (§ 18, stk. 1)

Med den foreslåede ændring af § 18, stk. 1, præciseres det i lovteksten, hvilke udgifter til boets behandling der kan fradrages ved beregningen af, om værdien af boets aktiver overstiger beløbsgrænsen for at slutte boet som boudlæg. Det anføres således udtrykkeligt i bestemmelsen, at de bobehandlingsudgifter, der kan fratrækkes, er udgifter til vurdering, sikring af boets aktiver, jf. § 8, og eventuelle midlertidige foranstaltninger, f.eks. honorar til en midlertidig bobestyrer, jf. § 12. Derimod vil udgifter til en advokat eller en bobestyrers behandling af et bo ikke kunne fratrækkes ved en senere beregning af, om et bo efter udlevering til f.eks. bobestyrerbehandling kan udlægges som boudlæg i medfør af dødsboskiftelovens § 65.

Ændringen består alene af en præcisering af lovteksten og indebærer således ingen ændring af den gældende retstilstand.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10 (§ 19, stk. 2, 1. pkt.)

Med den foreslåede ændring præciseres det i lovteksten, at modtageren af et boudlæg alene hæfter for udgifterne til begravelse og behandling af boet, i det omfang disse udgifter kan dækkes af nettoværdien af det modtagne.

Udlægsmodtageren vil dog forsat kunne hæfte for udgifterne på andet grundlag, f.eks. når den pågældende ved bestilling af begravelsen har påtaget sig en direkte hæftelse over for bedemanden.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 11 (§ 25, stk. 3)

Efter den gældende bestemmelse i § 25, stk. 3, kan skifteretten, hvis forholdene taler derfor, bestemme, at legatarer ved udleveringen af et bo skal have meddelelse om deres ret. Som led i en generel styrkelse af legatarers retsstilling foreslås det at ændre bestemmelsen således, at skifteretten altid skal give legatarer meddelelse om udlevering af et bo.

Meddelelsen skal ske skriftligt og bør indeholde nærmere information om legatarens ret til arv i det

pågældende bo samt generel oplysning om legatarers retsstilling, herunder reglerne for udlodning af legater, jf. dødsboskiftelovens § 14.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 12 (§ 25, stk. 5, 1. pkt.)

Forslaget medfører en ændring af det tidspunkt, hvorfra 6-månedersfristen for indlevering af åbningsstatus begynder at løbe. Efter gældende ret skal åbningsstatus senest indleveres 6 måneder efter udleveringen af boet. Efter forslaget skal 6-månedersfristen i stedet beregnes fra dødsdagen, dog således at arvingerne altid har 2 måneder fra boets udlevering til indlevering af boopgørelsen. 2-måneders reglen har betydning for de få tilfælde, hvor boet bliver udleveret senere end 4 måneder fra dødsdagen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13 (§ 25, stk. 5, 4. pkt.)

Forslaget medfører, at kreditorer og legatarer med en retlig interesse deri kan forlange at blive gjort bekendt med indholdet af åbningsstatus, men de har ikke krav på at få den tilsendt uden at anmode herom.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14 (§ 30, stk. 1, nr. 3)

Forslaget indebærer, at forsinket indlevering af åbningsstatus udtrykkeligt tilføjes som en af de omstændigheder, der kan bevirke, at skifteretten træffer afgørelse om, at et bo, der er under privat skifte, skal overgå til bobestyrerbehandling. Tilsvarende gælder allerede i dag ved forsinket indlevering af boopgørelsen.

Med ændringsforslaget er ikke tilsigtet nogen ændring af retstilstanden, idet afgørelse om overgang til bobestyrerbehandling på grund af manglende rettidig indlevering af åbningsstatus i dag træffes med hjemmel i § 30, stk. 1, nr. 4. En gennemførelse af forslaget vil blot sikre, at det fremgår direkte af bestemmelsen, at manglende indlevering af åbningsstatus kan have den konsekvens, at boet må overgå til bobestyrerbehandling.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 15 (§ 32)

Efter forslaget skal arvingerne indsende boopgørelsen senest 15 måneder fra dødsdagen til skifteretten. Efter de gældende regler skal arvingerne indsende boopgørelsen senest 3 måneder fra den valgte skæringsdag. Arvingerne har dog uanset skæringsdagens placering altid 9 måneder fra dødsdagen til at indsende boopgørelsen. Med ændringen foreslås det at ophæve fristerne på henholdsvis 3 og 9 måneder og i stedet fastsætte én frist på 15 måneder fra dødsdagen. Forslaget har således til formål at forenkle fristberegningen.

Det følger af dødsboskiftelovens § 31, stk. 1, 2. pkt., som ikke foreslås ændret, at skæringsdagen senest kan fastsættes til 1-årsdagen for dødsfaldet. Med den gældende 3-måneders frist for indlevering af boopgørelsen giver det arvingerne maksimalt 15 måneder til at afslutte bobehandlingen. Forslaget medfører således ikke ændring af, hvor lang tid et privatskiftet bo højst kan vare.

Derimod indebærer forslaget en begrænset udvidelse af arvingernes valgmulighed for placering af skæringsdagen, idet arvingerne frit kan placere skæringsdagen i perioden fra dødsdagen til og med 1-årsdagen. Er arvingerne f.eks. først klar til at indsende boopgørelse 10 måneder fra dødsfaldet, kan skæringsdagen efter forslaget frit placeres i perioden fra dødsdagen og frem. Efter de gældende regler ville arvingerne i det pågældende eksempel ikke kunne placere skæringsdagen længere tilbage end til 7-månedersdagen for dødsfaldet.

Som en konsekvens af forslaget om at lade fristen for indlevering løbe fra dødsdagen foreslås det samtidig, at 15-månedersfristen i henvisningsboerne, jf. dødsboskiftelovens § 2, løber fra henvisningsdagen.

Bestemmelsen er i øvrigt en videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 16 (§ 33, stk. 1, nr. 2)

Efter den foreslåede bestemmelse er det en betingelse for forenklet privat skifte, at der ikke er arvinger eller legatarer, som er repræsenteret ved værge eller skifteværge. Den pågældende bestemmelse omhandler i sin nuværende form kun arvinger, idet tilstedeværelsen af legatarer – uanset om disse er myndige eller ej – efter gældende ret udelukker et forenklet privat skifte.

Forslaget indebærer, at en umyndig legatar fremover vil udelukke forenklet privat skifte på samme måde som en umyndig arving gør det efter gældende ret. Forslaget hænger sammen med forslaget om at ophæve den gældende bestemmelse i § 33, stk. 1, nr. 3, således at tilstedeværelsen af legatarer ikke i alle tilfælde er til hinder for forenklet privat skifte, jf. lovforslagets § 1, nr. 15, og bemærkningerne hertil umiddelbart nedenfor. Sammen indebærer forslagene således, at tilstedeværelsen af legatarer kun er til hinder for udlevering til forenklet privat skifte, hvis vedkommende legatar er repræsenteret ved værge eller skifteværge. En myndig legatar, der er i stand til at varetage egne interesser, udelukker således ikke længere et forenklet privat skifte. Skal der betales bo- eller tillægsboafgift af et legat, vil forenklet privat skifte dog forsat være udelukket i medfør af § 33, stk. 1, nr. 1.

Det forudsættes, at skifteretten i forbindelse med anmodninger om forenklet privat skifte er særligt opmærksom på, om der i medfør af dødsboskiftelovens § 17 skal beskikkes en skifteværge.

Det er med forslaget til en ændring af § 25, stk. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, sikret, at legatarer fremover får besked fra skifteretten om deres ret, når et bo udleveres til privat skifte. En legatar, som frygter, at det forenklete private skifte vil medføre et tab for legataren, kan anmode skifteretten om at lade boet behandle ved bobestyrer, jf. § 30, stk. 1, nr. 2, jf. § 33, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 17 (Ophævelse af § 33, stk. 1, nr. 3)

Det foreslås at ophæve bestemmelsen om, at forenklet privat skifte er udelukket, hvis der er legatarer i boet. Forslaget hænger sammen med forslaget om at ændre § 33, stk. 1, nr. 2, hvorefter legatarer, der er repræsenteret ved værge eller skifteværge fremover skal udelukke forenklet privat skifte, jf. lovforslagets § 1, nr. 14, og bemærkningerne hertil umiddelbart ovenfor.

Sammen indebærer forslagene, at tilstedeværelsen af legatarer kun er til hinder for udlevering til forenklet privat skifte, hvis vedkommende legatar er repræsenteret ved værge eller skifteværge. En myndig legatar, der er i stand til at varetage egne interesser, udelukker således ikke længere et forenklet privat skifte. Skal der betales bo- eller tillægsboafgift af et legat, vil forenklet privat skifte dog forsat være udelukket i medfør af § 33, stk. 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 18 (§ 33, stk. 3, 4. pkt.)

Forslaget medfører, at kreditorer og legatarer med en retlig interesse deri kan forlange at blive gjort bekendt med indholdet af opgørelsen, men de har ikke krav på at få den tilsendt uden at anmode herom.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 19 (§ 34, stk. 1, nr. 2)

Efter den foreslåede bestemmelse kræver udlevering af boet til ægtefællen som forenklet privat skifte, at der ikke i boet er legatarer, som er repræsenteret ved værge eller skifteværge, eller som skal svare bo- eller tillægsboafgift.

Efter gældende ret vil tilstedeværelsen af legatarer altid udelukke, at boet kan udleveres til ægtefællen som forenklet privat skifte. Forslaget indebærer således, at forenklet privat skifte kun er udelukket, hvis legataren er repræsenteret ved værge eller skifteværge, eller hvis legataren skal betale bo- eller tillægsboafgift.

Tilstedeværelsen af en myndig legatar, der er i stand til at varetage egne interesser, udelukker således ikke længere et forenklet privat skifte.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 20 (§ 34, stk. 2)

Med forslaget indsættes en henvisning til dødsboskiftlovens § 25, stk. 3, således at skifteretten fremover i forbindelse med udlevering til forenklet privat skifte til den længstlevende ægtefælle er forpligtet til at give eventuelle legatarer meddelelse om deres ret. Ændringen hænger sammen med forslaget om, at tilstedeværelsen af legatarer ikke i alle tilfælde er til hinder for, at et bo kan udleveres til forenklet privat skifte, jf. lovudkastets § 1, nr. 16.

Meddelelsen skal ske skriftligt og bør indeholde nærmere information om legatarens ret til arv i det pågældende bo samt generel oplysning om legatarers retsstilling, herunder reglerne for udlodning af legater, jf. dødsboskiftlovens § 14.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 21 (§ 37, stk. 1)

Den foreslåede ændring er alene en konsekvens af forslaget til en ny bestemmelse i § 37 (stk. 3), hvorefter skifteretten, hvis særlige grunde taler derfor, kan tillade, at der udpeges en ikke-autoriseret bobestyrer, jf. lovudkastets § 1, nr. 20, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 22 (§ 37, stk. 2)

Bestemmelsens 1. pkt. angiver, at den længstlevende ægtefælles ønske om, at en bestemt autoriseret bobestyrer skal behandle fællesboet eller skilsmissesærejet, som udgangspunkt skal imødekommes af skifteretten. Hermed lovfæstes den gældende praksis, hvorefter den længstlevende ægtefælles ønsker i et vist omfang går forud for de øvrige arvingers, idet skifteretten dog som hidtil må vurdere, om den pågældende opfylder de almindelige habilitetskrav, jf. dødsboskiftlovens § 115.

Bestemmelsens 2. pkt. vedrører de boer, hvor der ikke er en længstlevende ægtefælle, hvor der er fuldstændigt særeje, eller hvor den længstlevende ægtefælle ikke selv har ønsket en bestemt autoriseret bobestyrer efter stk. 1. I disse tilfælde skal skifteretten i almindelighed udpege den autoriserede bobestyrer, som arvingerne (herunder en eventuel længstlevende ægtefælle) ønsker. Det er en videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 23 (§ 37, stk. 3)

Bestemmelsen, som er ny, giver skifteretten en begrænset mulighed for at udpege en bobestyrer, som ikke er autoriseret. Betingelserne herfor er, at alle arvinger og den længstlevende ægtefælle ønsker den pågældende som bobestyrer, samt at særlige grunde taler for, at den pågældende bliver udpeget.

Betingelsen om, at der skal foreligge »særlige grunde«, vil være opfyldt, hvis den person, arvingerne

ønsker, må antages at have et særligt forudgående kendskab til boet eller de spørgsmål, bobehandlingen rejser, som vil udgøre en væsentlig fordel for bobehandlingen.

Bestemmelsen tænkes navnlig anvendt i den situation, hvor en advokat, der ikke er autoriseret bobestyrer, har forestået et privat skifte, men hvor boet på et fremskredent tidspunkt i bobehandlingen må overgå til bobestyrerbehandling, blot fordi det ikke har været muligt at sælge en fast ejendom inden for 1-årsfristen. Bestemmelsen vil også kunne anvendes, når behandlingen af et skifte kræver en særlig sagkundskab. Der kan f.eks. være tale om et skifte, hvor der opstår spørgsmål om overdragelse af en virksomhed, som forudsætter et særligt branchekendskab for den pågældende bobestyrer.

Ved vurderingen af, om en ikke-autoriseret bobestyrer bør udpeges, bør den pågældendes kvalifikationer for at varetage bobehandlingen indgå. Den pågældende skal i øvrigt opfylde de almindelige betingelser for at blive udpeget som bobestyrer, jf. dødsboskiftelovens § 11, stk. 2, som affattet ved lovudkastets § 1, nr. 2.

Undtagelsesbestemmelsen tænkes kun anvendt i særlige tilfælde. Skifteretten kan således afslå udpegning af en ikke-autoriseret bobehandler, medmindre der er særlige grunde, som taler for en fravigelse af hovedreglen. Det er således heller ikke hensigten, at skifteretten på eget initiativ skal vurdere, om der er grundlag for at udpege en ikke-autoriseret bobestyrer, udover hvad der følger af den almindelige vejledningspligt i dødsboskiftelovens § 91.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 24-25 (§ 37, stk. 5 og 6)

Ændringerne er alene en konsekvens af, at det med forslaget i § 1, nr. 20, foreslås at indsætte en ny bestemmelse som § 37, stk. 3.

Til nr. 26 (§ 38, stk. 1, nr. 5 og 6)

Bestemmelsens *stk. 1, nr. 5*, indebærer, at skifteretten, hvis særlige grunde taler derfor, kan udpege en bobestyrer, der ikke er autoriseret, forudsat at arvingerne er enige om at ønske en bestemt ikke-autoriseret bobestyrer, og de øvrige betingelser for at tilsidesætte afdødes bobestyrervalg i øvrigt er opfyldt. Efter gældende ret kan arvingerne kun vælge en anden bobestyrer, der er autoriseret. Forslaget hænger sammen med udvalgets forslag til en ny bestemmelse som § 37, stk. 3, jf. lovudkastets § 1, nr. 20, hvortil der henvises.

Bestemmelsens *stk. 1, nr. 6*, indebærer, at den længstlevende ægtefælle, der ønsker at tilsidesætte afdødes bobestyrervalg, som alt overvejende hovedregel må vælge en anden bobestyrer, der er autoriseret. Med forslaget har den længstlevende ægtefælle således ikke som efter gældende ret mulighed for frit at vælge en bobestyrer, der ikke er autoriseret. Ønsker den længstlevende ægtefælle en bestemt bobestyrer, der ikke er autoriseret, skal der efter forslaget foreligge særlige grunde, der taler for en udpegning af den pågældende. Derudover er det en betingelse, at ikke blot den længstlevende ægtefælle, men også eventuelle andre arvinger er enige om at ønske den pågældende bobestyrer.

Betingelsen om, at der skal foreligge særlige grunde, skal forstås på samme måde som i forslaget til en ny bestemmelse i § 37, stk. 3, jf. lovudkastets § 1, nr. 20. Betingelsen vil således være opfyldt, hvis den ønskede person må antages at have et særligt forudgående kendskab til boet eller de spørgsmål, bobehandlingen rejser, som vil udgøre en væsentlig fordel for bobehandlingen.

Bestemmelsen vil f.eks. kunne anvendes, når behandlingen af et skifte kræver en særlig sagkundskab. Der kan f.eks. være tale om et skifte, hvor der opstår spørgsmål om overdragelse af en virksomhed, som forudsætter et særligt branchekendskab for den pågældende bobestyrer.

Ved vurderingen af, om en ikke-autoriseret bobestyrer bør udpeges, bør den pågældendes kvalifikationer for at varetage bobehandlingen indgå. Den pågældende skal i øvrigt opfylde de almindelige betingelser

for at blive udpeget som bobestyrer, jf. dødsboskiftelovens § 11, stk. 2, som affattet ved lovudkastets § 1, nr. 2.

Undtagelsesbestemmelsen tænkes kun anvendt i særlige tilfælde. Skifteretten kan således afslå udpegning af en ikke-autoriseret bobehandler, medmindre der er særlige grunde, som taler for en fravigelse af hovedreglen. Det er således heller ikke hensigten, at skifteretten på eget initiativ skal vurdere, om der er grundlag for at udpege en ikke-autoriseret bobestyrer, udover hvad der følger af den almindelige vejledningspligt i dødsboskiftelovens § 91.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 27 (§ 38, stk. 4)

Ændringen er alene af redaktionel karakter, idet det foreslås at indsætte en udtrykkelig henvisning til § 37.

Til nr. 28 (§ 39, stk. 2, 2. pkt.)

Bestemmelsen er ny og giver skifteretten mulighed for at beslutte, at udgiften til en ansvarsforsikring skal afholdes som boudgift.

Udgangspunktet er fortsat, at udgiften til ansvarsforsikring ikke skal dækkes af boet, men må afholdes af bobestyreren selv. Bestemmelsen tænkes alene anvendt i forhold til de boer, hvor skifteretten på grund af boets karakter bestemmer, at der skal tegnes en individuel ansvarsforsikring, jf. bobestyrerbekendtgørelsens § 12, stk. 1, 2. pkt., og hvor arvingerne skønnes at have en vis interesse i, at bobestyreren tegner en sådan ansvarsforsikring, der overstiger det beløb, der dækkes af den sædvanlige forsikring, eller det beløb, som skifteretten har krævet forsikret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.1.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 29 (§ 40)

Ændringerne er alene en konsekvens af, at det med forslaget i § 1, nr. 44, foreslås at ændre den gældende § 70, stk. 2, så den for overskuelighedens skyld flyttes til selvstændig paragraf som en ny § 70 a.

Til nr. 30 (ophævelse af § 41)

Den gældende bestemmelse i § 41 foreslås flyttet til stk. 2 i den nye § 54 a, som samler skifterettens reaktionsmuligheder over for bobestyreren i én bestemmelse. Der henvises til bemærkningerne til forslagets § 1, nr. 34 (§ 54 a).

Til nr. 31 (§ 42, 3. pkt.)

Med den foreslåede bestemmelse etableres den fornødne hjemmel til, at afdødes personnummer uanset persondatalovens og CPR-lovens bestemmelser kan fremgå af skifteretsattesten.

En tilsvarende bestemmelse foreslås samtidig indsat i dødsboskiftelovens § 113, der vedrører udstedelse af skifteretsattest i boer, der behandles på anden måde end ved bobestyrerbehandling, jf. lovudkastets § 1, nr. 55.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.9.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 32 (§ 44, stk. 2)

Med den foreslåede ændring præciseres det, at skifterettens medvirken ikke er nødvendig til indhentelse af sagkyndig vurdering. En sagkyndig vurdering foreligger, når vurderingen er foretaget af en person, der i kraft af sin uddannelse, beskæftigelse eller på anden lignende måde har erhvervet sig en særlig indsigt, der gør den pågældende tilstrækkeligt kvalificeret til at foretage værdiansættelsen. En sådan

persons vurdering er således sagkyndig, uanset om bobestyreren selv har indhentet vurderingen, eller om skifteretten har udmeldt personen som sagkyndig efter reglerne i § 93.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 33 (§ 47, stk. 2)

Efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 47, stk. 2, som er ny, skal bobestyreren på det første møde, og når der i øvrigt er anledning dertil, skriftligt oplyse arvingerne om, hvordan dennes salær beregnes, og om muligt den forventede størrelse heraf. Bobestyreren skal i øvrigt oplyse om, hvilke øvrige omkostninger der må forventes.

Bestemmelsen svarer til, hvad der gælder, hvis arvingerne antager en advokat til at forestå et privat skifte. Efter de advokatetiske regler har en advokat pligt til skriftligt at give sin klient oplysning om de væsentligste elementer i den påregnede bistand og om størrelsen af det vederlag, advokaten agter at beregne sig. Er det ikke muligt at oplyse et fast vederlag, skal advokaten enten angive den måde, hvorpå vederlaget vil blive beregnet eller give et begrundet overslag. Advokaten skal derudover oplyse om de forventede udlæg, herunder udgifter til det offentlige.

Bobestyreren vil endvidere have pligt til løbende at justere prisoplysningen, særligt hvis bobehandlingen bliver dyrere end først forventet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 34 (§ 50)

Efter gældende ret må bobestyreren indhente skifterettens samtykke for at antage forretningskyndig medhjælp eller revisorbistand, medmindre afdøde selv var regnskabspligtig og gjorde brug af revisor. For så vidt angår ejendomsmægler, vurderingsmand eller lignende sædvanlig bistand kan bobestyreren derimod antage sådanne uden inddragelse af skifteretten. Den foreslåede ændring indebærer, at bobestyreren ikke som efter gældende ret skal have skifterettens samtykke til antagelse af henholdsvis forretningskyndig medhjælp eller revisorbistand.

Betingelserne for at bobestyreren kan benytte sig af forretningskyndig medhjælp eller revisorbistand er som hidtil, at særlige forhold taler for det, og at det ved antagelsen aftales nærmere, hvilke opgaver den pågældende medhjælp eller revisor skal udføre.

Den autoriserede bobestyrer har pligt til at forelægge beslutninger om antagelse af sagkyndig bistand som et væsentligt spørgsmål for arvingerne efter dødsboskiftelovens § 53, stk. 1. Er arvingerne ikke enige i bobestyrerens beslutning om at antage sagkyndig bistand, kan der klages efter reglerne i dødsboskiftelovens §§ 96-97.

Efter bestemmelsens stk. 2 vil bobestyrere, der ikke er autoriserede, fortsat med skifterettens samtykke kunne antage forretningskyndig medhjælp eller revisorbistand til at udføre nærmere fastsatte opgaver, hvis særlige forhold taler herfor. Skifterettens samtykke er dog ikke nødvendigt, såfremt afdøde selv var bogføringspligtig eller regnskabspligtig og gjorde brug af revisor. Med ændringsforslaget er ikke tilsigtet nogen ændring af retstilstanden for, hvornår skifteretten skal give samtykke til antagelse af henholdsvis forretningskyndig medhjælp og revisorbistand.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 35 (§ 52, stk. 2, 1. pkt.)

Den foreslåede ændring indebærer, at bobestyreren ikke fremover har pligt til at udarbejde åbningsstatus på en særlig blanket. Det forudsættes dog, at en standardblanket til udarbejdelse af åbningsstatus fortsat vil være tilgængelig.

Til nr. 36 (§ 52, stk. 3, 2. pkt.)

Den foreslåede ændring indebærer, at bobestyreren fremover også i insolvente boer altid skal sende åbningsstatus til arvingerne, skifteretten og told- og skatteforvaltningen. En sådan pligt gælder i dag alene i de solvente boer, jf. § 52, stk. 2. Efter gældende ret kan bobestyreren således undlade at udsende åbningsstatus, hvis bobestyrerens indstilling om insolvensbehandling tages til følge, jf. § 52, stk. 3, 2. pkt. Efter forslaget skal åbningsstatus imidlertid fremover sendes til arvingerne, skifteretten og told- og skatteforvaltningen i de solvente såvel som de insolvente boer.

Konstaterer bobestyreren allerede inden udarbejdelse af åbningsstatus, at boet er insolvent, skal bobestyreren anmode skifteretten om at træffe afgørelse om insolvensbehandling efter reglen i § 43.

Kreditorer og legatarer, som har retlig interesse deri, kan forlange at få åbningsstatus udleveret efter § 52, stk. 2, 2. pkt., der ikke foreslås ændret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.4.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 37 (§ 54, stk. 2)

Den gældende bestemmelse i § 54, stk. 2, der giver skifteretten mulighed for at give bobestyreren pålæg, foreslås flyttet til den nye § 54 a, således at bestemmelser om skifterettens reaktionsmuligheder over for bobestyreren samles i én bestemmelse.

Efter forslaget indsættes i stedet en bestemmelse om, at bobestyreren skal opfordre arvingerne til at anlægge sag, hvis der opstår en tvist, som hører under skifterettens kompetence i medfør af dødsboskifte-lovens § 89. Bestemmelsen vedrører således de tvister, som ikke kan løses ved det almindelige bostyre, herunder afstemningsreglerne i § 53, stk. 2. Er arvingerne f.eks. uenige om arveforholdene, kan dette spørgsmål ikke løses ved afstemning, men må afgøres af skifteretten, jf. § 89, stk. 1.

Anlægger arvingerne trods opfordring hertil ikke sag, skal bobestyreren efter forslaget foretage en vurdering af tvisten og redegøre skriftligt for denne over for arvingerne. Bobestyreren skal i den forbindelse gøre arvingerne opmærksomme på, at denne vurdering vil blive lagt til grund for sagens videre behandling, hvis ikke der anlægges sag, og på ny opfordre til sagsanlæg, hvis en arving ikke er enig i vurderingen. En arving, der ikke er enig i bobestyrerens bedømmelse, må således anlægge sag for at undgå, at bobestyrerens vurdering bliver lagt til grund i boopgørelsen.

Bobestyreren skal give arvingerne en skriftlig redegørelse for sin vurdering af tvisten. Dette udelukker dog ikke, at bobestyreren efter omstændighederne også bør redegøre for sin vurdering mundtligt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 38 (ny § 54 a)

Bestemmelsen omhandler skifterettens reaktionsmuligheder over for bobestyreren. Bestemmelsen viderefører de gældende bestemmelser i § 41, § 54, stk. 2, og § 66, stk. 4, der for overskuelighedens skyld foreslås samlet i én bestemmelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 39 (ophævelse af § 66, stk. 4)

Den gældende bestemmelse i § 66, stk. 4, hvorefter skifteretten til enhver tid kan fastsætte en frist for boets afslutning, foreslås flyttet og samlet med skifterettens øvrige reaktionsmuligheder i én bestemmelse. Der henvises til bemærkningerne til forslaget om en ny § 54 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 34.

Til nr. 40 (§ 68, stk. 1, 2. pkt.)

Ændringen indebærer en forlængelse af fristen for, hvor lang tid bobestyreren som minimum har til at

fremlægge boopgørelsen uanset skæringsdagens placering. Efter forslaget vil bobestyreren således altid have 15 måneder fra dødsdagen i stedet for de 9 måneder, der gælder i dag.

I lovforslagets § 1, nr. 13, stilles samtidig forslag om at ændre den tilsvarende regel for privatskiftede boer i dødsboskiftelovens § 32. Nærværende forslag er primært en konsekvens af dette ændringsforslag.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 41 (§ 68, stk. 2, 1.pkt.)

Den foreslåede ændring indebærer, at en klage, der inden 4 ugers fristens udløb modtages i skifteretten, skal anses som rettidig. Da det fortsat er bobestyreren, der i første omgang skal behandle klagen, skal skifteretten videresende klagen til bobestyreren uden at tage den under nærmere behandling.

Det foreslås at foretage en tilsvarende ændring af § 96, stk. 1, om klager over bobestyreren, jf. lovudkastets § 1, nr. 51.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 42 (§ 69, stk. 1)

Ændringerne er alene en konsekvens af, at det med forslaget i § 1, nr. 44, foreslås at ændre den gældende § 70, stk. 2, så den for overskuelighedens skyld flyttes til selvstændig paragraf som en ny § 70 a.

Til nr. 43 (§ 70)

Den foreslåede bestemmelse fastslår, hvilke regler et almindeligt insolvent bo skal behandles efter. Indholdsmæssigt svarer bestemmelsen stort set til den gældende bestemmelse i § 70, stk. 1, som af hensyn til overskueligheden foreslås delt op i flere stykker. Den gældende bestemmelse i stk. 2 om »udvidet« bostyre foreslås flyttet til en selvstændig ny bestemmelse (§ 70 a).

I *stk. 1* foreslås det udtrykkeligt anføres i loven, at reglerne om bobestyrerbehandling i dødsboskiftelovens kapitel 16 som udgangspunkt også finder anvendelse ved behandlingen af et insolvent dødsbo. Det foreslås i forlængelse heraf at nævne de få bestemmelser i kapitel 16, der ikke finder anvendelse i insolvente boer. En tilsvarende bestemmelse findes ikke i de gældende regler, men følger forudsætningsvist af lovteksten, samt af Skiftelovsudvalgets betænkning nr. 1270, 1994, s. 247-248. Forslaget har således alene til hensigt at klargøre den gældende retstilstand.

Følgende bestemmelser finder således ikke anvendelse ved behandlingen af insolvente dødsboer:

- §§ 37-38 om udpegning af bobestyrer, idet udpegning i stedet sker efter dødsboskiftelovens § 40 og § 69. For så vidt angår forsikringsforhold finder dødsboskiftelovens § 39 anvendelse, således som denne bestemmelse foreslås ændret.
- § 47 om meddelelse til arvinger og legatarer om deres ret til at arve. I stedet følger det af § 69, stk. 2, at bobestyreren snarest muligt skal give bl.a. boets arvinger og legatarer meddelelse om skifterettens afgørelse om insolvensbehandling.
- § 48, stk. 1, om pligten til eftersøgning af arvinger, da det følger af § 48, stk. 2, at eftersøgning af arvinger kan undlades, hvis det må antages, at der ikke bliver arv eller legat at udlodde. Da der ikke vil være arv eller legat at udlodde i insolvente boer, finder pligten til eftersøgning af arvinger i § 48, stk. 1, således ikke anvendelse i insolvente boer.
- § 52, stk. 4, om indstilling af insolvensafgørelse efter åbningsstatus, da bestemmelsen er uden betydning, når der allerede er truffet afgørelse om insolvensbehandling.
- § 53, stk. 2, om stemmeret mv. I stedet anvendes konkurslovens afstemningsregler i §§ 119-122 og § 123, stk. 2 og 3.
- § 57, stk. 1, om opfyldelse af godkendte krav, idet kreditorerne i stedet modtager udlodning efter reglerne i konkursloven.

- § 64 om a conto udlodning, da der ikke skal ske udlodning til arvingerne, og da kreditorerne må afvente en eventuel dividende til sagsbehandlingen er afsluttet.
- §§ 66-68 om boopgørelse mv. I stedet gælder konkurslovens regler om regnskab og afsluttende skiftesamling mv. En kreditor, der er uenig i boopgørelsen, kan klage over bobestyreren efter reglerne i dødsboskiftelovens §§ 96-97.

I *stk. 2* er anført de bestemmelser fra kapitel 16 om bobestyrerbehandling, hvor »arvinger« skal læses som »kreditorer«. En tilsvarende bestemmelse findes i dag i § 70, stk. 1, 8. pkt. I forhold til den gældende bestemmelse foreslås det dog at udvide henvisningerne til også at omfatte § 54, stk. 1. Henvisningen til § 54, stk. 1, indebærer, at bobestyreren i insolvente boer har pligt til efter anmodning at orientere kreditorerne – og ikke arvingerne – om bobehandlingens forløb og forventede afslutning.

Stk. 3 regulerer fordringsprøvelsen i de insolvente boer og indebærer, at reglerne om fordringsprøvelsen nu er samlet i ét stykke. *Stk. 3, 1. -3. pkt.*, svarer med en enkelt redaktionel ændring (udeladelse af henvisningen til konkurslovens § 131, stk. 2, som findes overflødig) til den gældende § 70, stk. 1, 5. -7. pkt. Med forslaget i *stk. 3, 4. pkt.*, præciseres det derudover, at fordringsprøvelsen i insolvente boer skal omfatte en prøvelse af fordringernes stilling i konkursordenen. Endelig medfører forslaget til *stk. 3, 5. pkt.*, at bobestyreren får hjemmel til at undlade prøvelse af fordringer, som på grund af deres stilling i konkursordenen ikke kan forventes at kunne opnå dividende. En tilsvarende bestemmelse findes i konkurslovens § 130, stk. 3.

Stk. 4 angiver dernæst de regler i konkursloven, der finder anvendelse på behandlingen af insolvente dødsboer. Bestemmelsen svarer med enkelte ændringer til den gældende § 70, stk. 1, 1. og 2. pkt. For det første er henvisningen til konkurslovens § 150, stk. 1, udeladt, idet udvalget i stedet foreslår at fastsætte en bestemmelse om indkaldelse af kreditorerne til et afsluttende bomøde i § 70, stk. 6. Der henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse nedenfor. Herudover er også henvisningen til konkurslovens § 155, stk. 1, udeladt, således at der ikke længere skal indrykkes bekendtgørelse om boets slutning i Statstidende, da en sådan bekendtgørelse er overflødig i insolvente dødsboer.

Bestemmelsen i *stk. 5* er ny og fastsætter, at de enslydende regler i henholdsvis forsikringsaftalelovens § 117 og § 12 i lov om visse civilretlige forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter finder anvendelse i forhold til et insolvent bo. De to bestemmelser fastslår, at et konkursbo over for et forsikrings- og pensionselskab kan kræve uforholdsmæssigt store indbetalinger på livsforsikringer eller pensionsopsparinger, som skyldneren har indbetalt i de sidste 3 år før frisdagen, indbetalt i konkursboet. Har afdøde således i løbet af de sidste 3 år inden dødsdagen anvendt et efter den pågældendes formuetilstand på det tidspunkt, betalingen fandt sted, uforholdsmæssigt stort beløb til en opsparingsordning, jf. lov om visse civilretlige forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter eller til en kapitalforsikring, kan boet kræve det for meget erlagte indbetalt i boet.

Forslaget til bestemmelsens *stk. 6* vedrører indkaldelse til et afsluttende bomøde og erstatter den gældende henvisning til konkurslovens § 150, stk. 1, om indkaldelse til afsluttende skiftesamling. Som udgangspunkt svarer bestemmelsen i *stk. 6* til, hvad der i medfør af henvisningen til konkursloven er gældende ret i dag. Med forslaget ændres bestemmelsen dog således, at bobestyreren fremover selv kan beslutte, om indkaldelse bør ske ved bekendtgørelse i Statstidende, eller om der blot skal ske indkaldelse ved brev el. lign. Er antallet af kreditorer i boet så højt, at omkostningerne ved at udsende særskilt meddelelse til kreditorerne overstiger annonceomkostningerne, kan bobestyreren imidlertid fortsat vælge at indkalde via Statstidende. Ved bestemmelsen ændres afsluttende skiftesamling ligeledes til afsluttende bomøde, så terminologien tilpasses den, der anvendes i dødsboskifteloven for møder afholdt af bobestyreren.

Forslaget indebærer, at der alene er pligt til at indkalde kendte kreditorer, hvis krav ikke er prækluderet.

Stk. 7 er en videreførelse af den nuværende § 70, stk. 1, 4. pkt., idet det dog er tilføjet, hvilke kriterier der skal indgå i skifterettens vurdering af, om salæret kan godkendes. Skifteretten skal herefter foretage

en samlet vurdering af det udførte arbejde, hvor der navnlig skal tages hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat. En tilsvarende bestemmelse findes i konkurslovens § 239, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 44 (§ 70 a og § 70 b)

Bestemmelsen i § 70 a, stk. 1, svarer med få ændringer til den gældende § 70, stk. 2, der for overskuelighedens skyld foreslås indsat i en selvstændig paragraf om »udvidet« bostyre. I forslaget er henvisningen til konkurslovens § 111 fjernet, idet det foreslås, at bobestyrerens forsikringsforhold i stedet afgøres efter dødsboskiftelovens § 39, sådan som denne bestemmelse foreslås ændret af udvalget. Ændringen indebærer navnlig, at udgifterne til en særskilt ansvarsforsikring efter skifterettens bestemmelse kan afholdes af boet.

Bestemmelsens stk. 2 angiver de bestemmelser i dødsboskiftelovens kapitel 16, som ikke finder anvendelse, hvis der træffes beslutning om »udvidet« bostyre, jf. forslaget til § 70 a, stk. 1. Herudover vil de bestemmelser, som ikke finder anvendelse i de almindelige insolvente boer, heller ikke finde anvendelse ved »udvidet« bostyre, jf. »ved insolvensbehandling« i § 70, stk. 1.

Følgende bestemmelser i dødsboskiftelovens kapitel 16 finder således ikke anvendelse ved behandlingen af insolvente dødsboer, der behandles som »udvidet bostyre«:

- § 40 om udpegning og afsættelse af bobestyrer. I stedet udpeges og vælges en kurator og eventuelt også et kreditorudvalg efter reglerne i konkurslovens §§ 107-109 og § 113. Eventuel afsættelse af kurator eller medlemmer af kreditorudvalg sker efter konkurslovens §§ 114 og 117.
- § 45 om informationspligt, der i insolvente boer, som behandles ved »udvidet« bostyre, er erstattet af konkurslovens §§ 124-126 om kreditorinformation mv.
- §§ 49-50 om bobestyrerens tegningsret samt antagelse af sagkyndig bistand, idet konkurslovens § 110, stk. 1 og 2, finder anvendelse i stedet
- § 52, stk. 1-3, om åbningsstatus. I stedet gælder konkurslovens § 125, hvorefter kurator bl.a. skal udsende en oversigt over boets aktiver og passiver inden 3 uger fra skifterettens afgørelse om insolvensbehandling, jf. dødsboskiftelovens § 69, stk. 1.
- §§ 53, 54 a og 55 om bostyret, skifterettens reaktionsmuligheder over for bobestyreren og om bomøder, idet konkurslovens regler om kurator og kreditorudvalg samt skiftesamlinger træder i stedet herfor.
- § 54 om bobestyrerens pligt til at fremme boet mv. Efter konkurslovens § 110, stk. 1, 2. pkt., skal kurator fremme boets behandling mest muligt og efter § 125, stk. 2 og 3, løbende sende redegørelser, bl.a. med oplysning om hvorpå boet beror og om muligt, hvornår det forventes afsluttet.
- § 57, stk. 2, om a conto salær til bobestyreren, idet konkurslovens regler om salærfastsættelse, jf. bl.a. § 239, i stedet finder anvendelse. Det følger i den forbindelse forudsætningsvist af konkurslovens § 125, stk. 3, nr. 5, at skifteretten kan godkende et a conto salær til kurator.

Efter forslaget til § 70 b, 1. pkt., skal bobestyreren udlevere indbo og personlige effekter af beskeden værdi til arvingerne.

Ved vurderingen af om indbo og personlige effekter er af beskeden værdi, skal der tages udgangspunkt i praksis efter retsplejelovens § 509 om det såkaldte transbeneficium. Efter denne bestemmelse kan der ikke foretages udlæg i aktiver, bortset fra fast ejendom, der er nødvendige til opretholdelse af et beskedent hjem og en beskedent levelfod for skyldneren og dennes husstand. Den nærmere fastlæggelse af, hvilke aktiver der er omfattet af transbeneficiet, afhænger af den almindelige samfundsudvikling, og indholdet af transbeneficiet er nærmere fastlagt gennem talrige afgørelser i retspraksis.

Ved afgørelsen af, hvad der kan udlægges til arvingerne, skal bobestyreren imidlertid tage i betragtning, at der i de insolvente dødsboer ikke på samme måde som i fogedsager skal tages hensyn til en skyldner

og evt. dennes families levestandard. Af hensyn til kreditorerne må der derfor ved anvendelse af bestemmelsen i forslaget til § 70 b anlægges en noget mere restriktiv vurdering af, hvad der - i stedet for at blive realiseret med et eventuelt udbytte - blot kan udleveres til arvingerne. Ved denne afgørelse må bobestyreren således vurdere omkostningerne ved et salg i forhold til, hvor stort et udbytte aktiverne må antages at kunne indbringe, samt vurdere i hvilket omfang et udbytte reelt vil kunne give en højere dividende til kreditorerne.

Efter forslaget § 70 b, 2. pkt., kan bobestyreren betinge udleveringen af indbogenstandene mv. af, at arvingerne rydder afdødes bolig. Afgørelsen må bero på en konkret vurdering af omfanget og værdien af de pågældende aktiver samt omkostningerne ved at rydde afdødes bolig. Det forudsættes, at bestemmelsen i 2. pkt. ikke bringes i anvendelse, når omkostningerne til rydning og rengøring af boligen væsentligt overstiger værdien af de aktiver, som udleveres til de pågældende arvinger.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.4.2.1, 2.1.4.2.2 og 2.1.4.2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 45 (§ 71, 2. pkt.)

Efter den foreslåede bestemmelse, som er ny, skal omkostningsbeløb, der indgår i boet i forbindelse med en tvangsauktion over fast ejendom, anvendes forlods til betaling af bobestyrerens arbejde med tvangsauktionen.

Bestemmelsen vedrører det rekvirentsalær, som indgår i boet, når en bobestyrer anmoder om, at afdødes faste ejendom bliver solgt på tvangsauktion.

Forslaget indebærer, at rekvirentsalæret fremover skal gå forlods til betaling af bobestyrerens arbejde med tvangsauktionen. Et eventuelt overskydende beløb vil herefter gå til rimelige begravelsesudgifter mv. i overensstemmelse med hovedreglen i dødsboskiftelovens § 71, 1. pkt.

Efter forslaget er det alene bobestyrerens arbejde med tvangsauktionen, som får en særlig fortrinsstilling. Salæret for det arbejde, som bobestyreren i øvrigt har haft, skal dækkes som hidtil, dvs. efter at rimelige begravelsesudgifter mv. og visse tilbagebetalingskrav af udbetalt pension er dækket, jf. dødsboskiftelovens § 71, 1. pkt.

Bobestyrerens salærberegning, der skal godkendes af skifteretten, skal efter forslaget til bestemmelsen i § 70, stk. 7, ske på baggrund af en samlet vurdering af det udførte arbejde, jf. lovudkastets § 1, nr. 38. Heraf følger, at bobestyreren ikke nødvendigvis skal modtage det fulde rekvirentsalær, smh. Østre Landsrets kendelse, refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 2007, s. 2746, der vedrører beregning af kurators salær, hvor boet er tilkendt et rekvirentsalær.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.4.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 46 (§ 78, stk. 2)

Den foreslåede ændring er alene af redaktionel karakter, idet det i forbindelse med henvisningen til § 27, stk. 2, foreslås at anføre direkte i bestemmelsen, hvordan arvingernes hæftelse er begrænset. Der tilsigtes således ingen ændring af bestemmelsens anvendelsesområde.

Til nr. 47 (§ 78, stk. 3)

Efter forslaget skal datoen for skifterettens modtagelse af skifteanmodningen træde i stedet for dødsdagen. Efter gældende ret træder datoen for skifterettens imødekommelse af skifteanmodningen i stedet for dødsdagen i relation til beregning af frister mv. Imødekommeledstidspunktet er efter gældende ret også afgørende for, hvornår det uskiftede bo anses for ophørt. Med forslaget ændres dette, således at modtagelsesdatoen fremover bliver afgørende både for fristberegningen og for ophøret af det uskiftede bo. Forslaget sikrer samtidig, at det fremgår direkte af lovteksten, hvornår en anmodning om skifte får virkning.

Samtidig hermed foreslås det at præcisere arvelovens § 28, stk. 3, således at det klart fremgår, at arvefaldet sker med udgangen af det døgn, hvor anmodningen om skifte er modtaget i skifteretten. Der henvises til forslaget i § 3, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 48 (§ 79, stk. 3, nr. 2)

Forslaget indebærer, at skifteretterne fremover skal foretage revision af boopgørelsen i boer, hvor arven tilfalder staten, jf. arvelovens § 95, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.8.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 49 (ophævelse af § 80, stk. 2, 2. pkt.)

Forslaget indebærer, at skifteretterne ikke længere automatisk skal give told- og skatteforvaltningen besked om afgiftsberegningen, når boet overstiger en vis beløbsmæssig grænse.

Told- og skatteforvaltningen modtager efter dødsboskiftelovens § 32 og § 68, stk. 3, et eksemplar af alle boopgørelserne. Told- og skatteforvaltningen vil på derfor på den baggrund kunne anmode skifteretterne om at indsende afgiftsberegningen til en ekstra kontrol, hvis det findes nødvendigt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.8.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 50 (§ 81, stk. 3, nr. 1)

Forslaget indebærer, at ordet »CPR-nummer« ændres til »personnummer«, som anvendes i lov om Det Centrale Personregister, jf. lovebekendtgørelse nr. 878 af 14. september 2009.

Herudover er forslaget en konsekvensændring, der følger af indførelsen af CVR.

Til nr. 51 (§ 83, stk. 1, 2. pkt.)

Efter den foreslåede bestemmelse er konsekvensen af, at en foreløbig anmeldelse ikke følges op af en rettidig endelig anmeldelse, at kreditor ikke har krav på mere end det beløb, der er angivet i den foreløbige anmeldelse. En manglende endelig anmeldelse medfører således ikke, at hele kravet er prækluderet, men blot at retten til dækning i boet bortfalder for den del, der overstiger det foreløbigt anmeldte krav. Dødsboskifteloven bringes hermed i overensstemmelse med gældende retspraksis.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.7.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 52 (§ 83, stk. 2)

Ændringen er af rent sproglig karakter. Der tilsigtes således ingen ændring af anvendelsesområdet.

Til nr. 53 (§ 83, stk. 2, nr. 1)

Ændringen er af sproglig karakter, idet det foreslås at erstatte udtrykket »kommet i hænde« med det mere kendte udtryk »kommet frem«.

Baggrunden for bestemmelsen i § 83, stk. 2, nr. 1, er bl.a., at Skiftelovsudvalget ikke fandt det rimeligt, at arvingerne ensidigt skulle kunne spekulere i, at kendte kreditorer forsømte at anmelde deres krav, jf. betænkning nr. 1270/1994, side 281. En kreditors krav bør f.eks. ikke være afhængig af, om arvingerne sørger for at tømme afdødes postkasse. På den baggrund, men også ud fra en ordlydsfortolkning, antages det, at udtrykket »kommet i hænde« skal forstås som »kommet frem« i overensstemmelse med aftalelovens terminologi.

Til nr. 54 (§ 91)

Forslaget indebærer alene en præcisering af, at skifterettens vejledningspligt også i et vist omfang

gælder i forhold til kreditorer. I almindelighed må det antages, at professionelle kreditorer er i stand til at varetage egne rettigheder mv. Omfanget af skifterettens vejledningspligt bør derfor gradueres efter, hvilken kreditor der er tale om. Er kreditor f.eks. en privatperson eller en mindre erhvervsvirksomhed, må skifteretten således være mere opmærksom på, om der er behov for vejledning.

Til nr. 55 (§ 96, stk. 1)

Den foreslåede ændring indebærer, at en klage, der inden klagefristens udløb modtages af bobestyreren, skal anses som rettidig. Da det fortsat er skifteretten, der skal behandle klagen, skal bobestyreren blot videresende klagen til skifteretten.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 56 (§ 96, stk. 2)

Med forslaget ændres fristen for klage over bobestyrerens afgørelser fra 2 uger til 4 uger. Hermed foretages en ensretning i forhold til fristen for klage over boopgørelsen, der allerede efter gældende ret er på 4 uger.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 57 (§ 97, stk. 1, 2. pkt.)

Den foreslåede ændring indebærer, at bobestyreren fremover – uanset hvilken type klage der er tale om – skal sende en kopi af sit svar på klagen til klageren samtidig med, at svaret sendes til skifteretten. Efter de gældende regler har bobestyreren kun pligt til at sende kopi af sit svar på klagen, når der er tale om klage over en afgørelse, jf. § 97, stk. 1, 3. pkt., eller når skifteretten har pålagt bobestyreren at fremkomme med en supplerende redegørelse, jf. § 97, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 58 (§ 97, stk. 6)

Med forslaget får skifteretten mulighed for at pålægge klageren klagesagens omkostninger, hvilket ikke er muligt efter gældende ret.

Formuleringen »særlige grunde taler derfor« indebærer, at bestemmelsen skal anvendes restriktivt. Et eksempel på bestemmelsens anvendelse kan være en klagesag, hvor klagen er grundløs, og hvor bobestyreren må bruge uforholdsmæssig tid og ressourcer på at besvare klagen, f.eks. ved at udarbejde diverse opgørelser.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 59 (§ 113, 2. pkt.)

Efter den foreslåede bestemmelse, som er ny, skal skifteretsattester indeholde oplysning om afdødes fulde personnummer. Med bestemmelsen etableres den fornødne hjemmel til, at afdødes personnummer uanset persondatalovens og CPR-lovens bestemmelser kan fremgå af skifteretsattesten.

En tilsvarende bestemmelse foreslås samtidig indsat i dødsboskiftelovens § 42, der vedrører udstedelse af skifteretsattest i bobestyrerboer, jf. lovudkastets § 1, nr. 27.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.9.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

(Værgemålsloven)

Til nr. 1 (§ 16, stk. 1, nr. 3)

Den foreslåede ændring indebærer en præcisering af, at en skifteværge er kompetent til at indlede værgemålssag, hvis skifteværgeren bliver opmærksom på, at der er behov for, at arvingen bliver undergivet ordinært værgemål.

Det foreslås samtidig at ophæve dødsboskiftelovens § 16, stk. 3, således at skifteværgeren ikke fremover skal indberette om et behov for ordinært værgemål til skifteretten, jf. lovudkastets § 1, nr. 5.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

(Arveloven)

Til nr. 1 (§ 28, stk. 3)

Efter den gældende ordlyd sker arvefaldet, når anmodningen om skifte fremsættes. Det har i teorien været diskuteret, om fremsættelsestidspunktet er lig med afsendelsestidspunktet eller tidspunktet for begæringens modtagelse i skifteretten.

Det foreslås at præcisere bestemmelsen, således at det klart fremgår, at arven skal fordeles efter arveforholdene ved udgangen af det døgn, hvor anmodning om skifte modtages i skifteretten. Det bemærkes i den forbindelse, at det er en forudsætning, at anmodningen om skifte tages til følge.

Forslaget hænger sammen med forslaget til ændring af dødsboskiftelovens § 78, stk. 3. Det foreslås her at indsætte en bestemmelse om, at datoen for skifterettens modtagelse af anmodningen om skifte træder i stedet for dødsdagen. Hensigten hermed er bl.a. at sikre, at alle retsvirkninger af en anmodning om skifte er knyttet til samme tidspunkt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

(Retsafgiftsloven)

Til nr. 1-3 (§ 36 a, § 36 b, stk. 2, og § 36 f, stk. 1)

Der er tale om konsekvensændringer som følge af, at begrebet »efterlevende ægtefælle« med den nye arvelov er skiftet ud med det mere nutidige udtryk »længstlevende ægtefælle«.

Til § 5

(Ægteskabsloven)

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at begrebet »efterlevende ægtefælle« med den nye arvelov er skiftet ud med det mere nutidige udtryk »længstlevende ægtefælle«.

Til § 6

(Boafgiftsloven)

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at begrebet »efterlevende ægtefælle« med den nye arvelov er skiftet ud med det mere nutidige udtryk »længstlevende ægtefælle«.

Til nr. 2 (§ 5, stk. 4)

Det følger af dødsboskiftelovens § 14, at legater skal opfyldes senest samtidig med, at boets øvrige aktiver deles mellem arvingerne. Dog kan skifteretten under særlige omstændigheder bestemme, at et legat skal opfyldes på et tidligere tidspunkt.

Bo- og gaveafgiftslovens § 5 indeholder bestemmelser om arvingers afkald på falden arv.

Hvis en arving helt eller delvis giver afkald på falden arv, anses den, til fordel for hvem afkaldet er givet, for arving til den pågældende arv ved afgiftsberegningen. Arveafkald kan med den nævnte afgiftsmæssige virkning gives til fordel for egne livsarvinger, boets øvrige arvinger eller den, der ifølge testamentet ville arve, hvis afkaldsgiver var død før arvelader. Afkaldet kan ikke i øvrigt gøres betinget. Er afkald givet mod vederlag, anses vederlaget som arv til afkaldsgiver. Et arveafkald skal være meddelt over for skifteretten, inden indlevering af den endelige boopgørelse, dog senest inden udlodning i et bo påbegyndes. Der kan dog foretages acontoudlodning til en længstlevende ægtefælle. Afkald på erhvervelser, som ikke indgår i et bo, skal være meddelt over for skifteretten senest samtidig med anmeldelsen.

Virkningen af reglerne i bo- og gaveafgiftslovens § 5 er, at den, der har givet arveafkaldet, således ikke skal betale boafgift. Hvis fristen om, at afkaldet skal være meddelt til skifteretten senest inden udlodningen i et bo påbegyndes, ikke overholdes, anses personen, der giver arveafkald, alligevel for at være den retmæssige arving med de afgiftsmæssige konsekvenser, det medfører. Der skal så først betales boafgift af arven til arvingen, og derefter skal den person til fordel for hvem, afkaldet blev givet, enten betale gaveafgift eller indkomstskat af beløbet (arven) - afhængig af slægtskabet til arvingen, der giver arveafkald.

Med de gældende regler i dødsboskiftelovens § 14, 2. pkt., hvor et legat – under særlige omstændigheder – skal opfyldes på et tidligere tidspunkt end hvor boets øvrige aktiver deles mellem arvingerne, kan der opstå utilsigtede afgiftsmæssige konsekvenser for den, der giver afkald på arv, hvis afkaldet først gives efter at et legat er opfyldt. Bestemmelsen i dødsboskiftelovens § 14, 2. pkt., har et meget snævert anvendelsesområde. Det er usikkert, om der i praksis er opstået dobbeltbeskatning i de situationer, hvor et legat er opfyldt på et tidligere tidspunkt og en arving efterfølgende har givet afkald på arv.

Efter den foreslåede affattelse af dødsboskiftelovens § 14, 1. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 4, skal legater opfyldes, når proklamafristen er udløbet, og boet er solvent og har tilstrækkelige likvide midler. Proklamafristen er 8 uger efter bekendtgørelse i Statstidende. Efter den foreslåede affattelse af § 14, 2. pkt., skal legater som hidtil dog opfyldes senest samtidig med, at boets øvrige aktiver deles mellem arvingerne. I forhold til de gældende regler sker der således en fremrykning af tidspunkt for opfyldelse af legater.

Med den foreslåede affattelse af dødsboskiftelovens § 14, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, kan det ikke udelukkes, at der vil opstå dobbeltbeskatningssituationer i videre omfang, idet det snævre område for dødsboskifteloven § 14, 2. pkt., udvides. Det er Skatteministeriets vurdering, at denne fremrykning af udlodning af legater, der foreslås i lovforslagets § 1, nr. 4, ikke bør medføre afgiftsmæssige konsekvenser for den, der giver afkald på arv. Derfor foreslås bo- og gaveafgiftslovens § 5, stk. 4, ændret således, at det ikke medfører afgiftsmæssige konsekvenser, hvis et legat opfyldes på et tidligere tidspunkt og en arving efterfølgende giver afkald på arv.

Til § 7
(dødsboskatteloven)

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at begrebet »efterlevende ægtefælle« med den nye arvelov er erstattet af det mere nutidige udtryk »længstlevende ægtefælle«.

Til nr. 2-5 (§ 71, stk. 2, § 74, stk. 2, 1. pkt., stk. 3, 1. pkt., og stk. 4, 1. pkt.)

Dødsboskattelovens kapitel 12, §§ 71-75, omhandler skifte af uskiftet bo i den længstlevende ægtefælles levende live. Sådanne boer behandles skattemæssigt efter tilsvarende regler som de, der anvendes i forbindelse med dødsfald, men dog således, at datoen for skifterettens imødekommelse af skiftebegæringen træder i stedet for dødsdagen. I denne henseende følger reglerne dødsboskifteloven, jf. dennes § 78, stk. 3.

Ved lovforslagets § 1, nr. 47, der ændrer dødsboskiftelovens § 78, stk. 3, foreslås det, at den dag, der i disse boer træder i stedet for dødsdagen, fremover ikke skal være datoen for skifterettens imødekommelse af skiftebegæringen, men datoen for skifterettens modtagelse af skiftebegæringen.

Det foreslås, at skattereglerne fortsat skal følge dødsboskifteloven i denne henseende. I konsekvens heraf foreslås reglerne i dødsboskiftelovens kapitel 12 ændret.

Til § 8
(afskrivningsloven)

Til nr. 1 (§ 35, stk. 3)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at begrebet »efterlevende ægtefælle« med den nye arvelov er skiftet ud med det mere nutidige udtryk »længstlevende ægtefælle«.

Til § 9
(ejendomsværdiskatteloven)

Til nr. 1 (§ 6, stk. 2, § 8, stk. 2, 1. og 3. pkt., og § 9, stk. 3, 1. og 3. pkt.)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at begrebet »efterlevende ægtefælle« med den nye arvelov er skiftet ud med det mere nutidige udtryk »længstlevende ægtefælle«.

Til § 10
(lov om indskud på etableringskonto og iværksætterkonto)

Til nr. 1 (§ 11, stk. 1 og 4)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at begrebet »efterlevende ægtefælle« med den nye arvelov er skiftet ud med det mere nutidige udtryk »længstlevende ægtefælle«.

Til § 11

(kildeskatteloven)

Til nr. 1 (§ 65, stk. 7, og § 89 A, stk. 6)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at begrebet »efterlevende ægtefælle« med den nye arvelov er skiftet ud med det mere nutidige udtryk »længstlevende ægtefælle«.

Til § 12

(kursgevinstloven)

Til nr. 1 (§ 22, stk. 4)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at begrebet »efterlevende ægtefælle« med den nye arvelov er skiftet ud med det mere nutidige udtryk »længstlevende ægtefælle«.

Til § 13

(pensionsbeskatningsloven)

Til nr. 1 (§ 15 A, stk. 2, § 18, stk. 7, og § 64, stk. 1)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at begrebet »efterlevende ægtefælle« med den nye arvelov er skiftet ud med det mere nutidige udtryk »længstlevende ægtefælle«.

Til § 14

(tinglysningsafgiftsloven)

Til nr. 1 (§ 10, stk. 1, nr. 2)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at begrebet »efterlevende ægtefælle« med den nye arvelov er skiftet ud med det mere nutidige udtryk »længstlevende ægtefælle«.

Til § 15

(Ikrafttræden mv.)

Bestemmelsen fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttrædelse.

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2011, og at loven skal finde anvendelse ved skifte af dødsboer, hvor dødsfaldet sker efter lovens ikrafttrædelse. De hidtil gældende regler skal fortsat finde anvendelse ved skifte af dødsboer, hvor dødsfaldet er sket forud for lovens ikrafttrædelse. Dog indeholder bestemmelsens stk. 2, 2. pkt., en særlig bestemmelse for så vidt angår skifte af uskiftet bo, idet reglerne i denne lov også skal finde anvendelse ved sådanne skifter, hvis den længstlevende ægtefælle dør efter lovens ikrafttrædelse, eller hvis der i den længstlevendes levende live anmodes om skifte efter dette tidspunkt.

Som det fremgår af pkt. 2.1.1.2.4 og pkt. 2.4.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger vil Justitsministeriet, hvis lovforslaget vedtages, dels fastsætte nærmere regler for tidsbegrænsning af bobestyreres autorisationer dels fastsætte nærmere regler om udlæg og vederlag til skifteværger.

Til § 16

(Territorial gyldighed)

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, men at lovens §§ 1-3 og § 5 (lov om skifte af dødsboer, værgemålsloven, arveloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning) ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov nr. 383 af 22. maj 1996 om skifte af dødsboer, som ændret bl.a. ved § 2 i lov nr. 1116 af 29. december 1999, § 102 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, § 3 i lov nr. 516 af 6. juni 2007, § 2 i lov nr. 521 af 17. juni 2008, § 27 i lov nr. 521 af 12. juni 2009 og senest ved § 4 i lov nr. 718 af 25. juni 2010, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »efterlevende« til: »længstlevendes«.

§ 11. Justitsministeren autoriserer for hver retskreds et passende antal advokater til som bobestyrer at forestå behandlingen af dødsboer.

Stk. 2. En ved testamente indsat bobestyrer, der ikke er autoriseret efter stk. 1, kan ikke virke som bobestyrer, såfremt den pågældende

- 1) er umyndig, under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7,
- 2) har anmeldt betalingsstandsning eller er under konkurs eller
- 3) er dømt for et strafbart forhold, som på tidspunktet for boets behandling begrundes en nærliggende fare for misbrug af hvervet eller gør den pågældende uværdig til den agtelse og tillid, der må kræves til udøvelse af virksomhed som bobestyrer.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter bestemmelser om de øvrige betingelser, som skal være opfyldt, for at en person kan virke som bobestyrer, og om bobestyrers virksomhed, begrundes om sikkerhedsstillelse, ansvarsforsikring, forvaltning af dødsboers midler og om tilsyn med beholdninger og værdipapirer.

2. I § 11, *stk. 2*, ændres »En ved testamente indsat bobestyrer, der« til: »En bobestyrer, der er indsat ved testamente, eller som udpeges af skifteretten, og som«.

3. § 11, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Justitsministeren kan fastsætte regler for bobestyreres autorisation, herunder om tidsbegrænsning af autorisationer, om deres virksomhed, salær, sikkerhedsstillelse, ansvarsforsikring, forvaltning af dødsboets midler og om tilsyn med beholdninger og værdipapirer.«

Stk. 4. I regler, der udstedes af justitsministeren i medfør af stk. 3, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

§ 12. Skifteretten udpeger om nødvendigt en autoriseret bobestyrer til som midlertidig bobestyrer at varetage boets anliggender eller udføre nærmere angivne opgaver.

Stk. 2. Den midlertidige bobestyrer må alene træffe beslutninger, der ikke tåler udsettelse. Bobestyreren skal så vidt muligt afholde sig fra at foretage skridt, der vil kunne foregribe den senere bobehandling.

Stk. 3. Skifteretten udsteder straks skifteretsattest om, at boet er udleveret til behandling ved den midlertidige bobestyrer. Skifteretten kan træffe bestemmelse om sikkerhedsstillelse, jf. § 39.

Stk. 4. Omkostninger, der ikke kan dækkes af boets midler, betales af statskassen.

§ 14. Legater skal opfyldes senest samtidig med, at boets øvrige aktiver deles mellem arvingerne. Under særlige omstændigheder kan skifteretten bestemme, at et legat skal opfyldes på et tidligere tidspunkt.

§ 16. Skifteværgeren varetager, i det omfang arvingen eller dennes værge selv er forhindret deri, arvingens interesser under boets behandling.

Stk. 2. I de i § 15, stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte tilfælde skal skifteværgeren i privatskiftede boer lade arvingen eftersøge, således at det så vidt muligt inden boets afslutning kan fastslås, om arvingen er i live, eller hvor arvingen opholder sig. Skifteretten kan yde bistand dermed.

Stk. 3. Må det antages, at der vil være behov for værgemål efter reglerne i værgemålsloven for arvingen, indberetter skifteværgeren snarest muligt dette til skifteretten.

4. I § 12, *stk. 1*, indsættes som 2. pkt.:

»Taler særlige grunde derfor, kan skifteretten udpege en midlertidig bobestyrer, der ikke er autoriseret.«

5. § 14 affattes således:

»§ 14. Legater skal opfyldes, når fristen for anmeldelse af krav, jf. § 81, stk. 3, nr. 2, er udløbet, og boet utvivlsomt er solvent og har tilstrækkelige likvide midler. Legater skal dog senest opfyldes samtidig med, at boets øvrige aktiver deles mellem arvingerne.«

6. § 16, *stk. 3*, ophæves.

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 3 og 4.

Stk. 4. Skifteværgeren kan få nødvendige udlæg dækket og, i den udstrækning det er rimeligt, et vederlag for sit arbejde. Udgifterne betales af arvingen. Har denne ingen midler, kan skifteretten bestemme, at udgifterne afholdes af statskassen.

Stk. 5. Reglerne i værgemålslovens §§ 12, 24, 26, 27 og 31 finder tilsvarende anvendelse. Bestemmelserne i §§ 28, 29 og 30 finder anvendelse med de ændringer, der følger af forholdets natur.

§ 18. Overstiger værdien af boets aktiver efter fradrag af rimelige udgifter ved begravelsen, boets behandling og af gæld, som er sikret ved pant eller på anden tilsvarende måde, ikke 25.000 kr., udlægges boets aktiver uden skiftebehandling efter reglerne i dette kapitel.

Stk. 2. Under ganske særlige omstændigheder kan boudlæg finde sted, selv om værdigrænsen i stk. 1 overskrides.

Stk. 3. Skifteretten kan bestemme, at boet i stedet skal behandles efter lovens øvrige regler, såfremt der er tvivl om, hvorvidt betingelserne i stk. 1 er opfyldt, eller såfremt værdien af boets aktiver er betydelig.

§ 19. Boudlæg sker til den eller dem, som efter skifterettens skøn er den afdødes nærmeste efterladte, eller eventuelt til en institution, afdøde havde tilknytning til, til den, der har betalt eller erklærer at ville betale begravelsen, til en kommune eller til statskassen.

Stk. 2. Udlægsmodtageren hæfter ikke for den afdødes gæld, men bliver ved udlægget forpligtet til at dække udgifterne ved begravelsen og boets behandling. Skifteretten kan betinge udlæg af et overskud af, at udlægsmodtageren ryddeliggør afdødes bolig.

§ 16, stk. 4, der bliver stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Skifteværgeren kan få nødvendige udlæg dækket og, i den udstrækning det er rimeligt, et vederlag for sit arbejde. Beløbene, der fastsættes af skifteretten, betales af den arving, der er under skifteværgermål, eller, hvis denne ikke har midler, af statskassen.«

8. I *§ 16* indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Justitsministeren fastsætter regler om udlæg og vederlag som nævnt i stk. 3.«

9. *§ 18, stk. 1,* affattes således:

»Overstiger værdien af boets aktiver efter fradrag af rimelige udgifter til begravelsen, sikring af boets aktiver, midlertidige foranstaltninger, vurdering af aktiver, retsafgifter og af gæld, som er sikret ved pant eller på anden tilsvarende måde, ikke 25.000 kr., udlægges boets aktiver uden skiftebehandling efter reglerne i dette kapitel.«

10. I *§ 19, stk. 2, 1. pkt.,* indsættes efter »til«: »af boets midler«.

§ 25. Et bo udleveres til privat skifte, såfremt

- 1) alle arvinger anmoder derom,
- 2) boets aktiver samt en eventuel sikkerhedsstillelse må antages at være tilstrækkelige til at dække boets gæld,
- 3) mindst én af boets arvinger kan optræde under skiftet uden at være repræsenteret ved værge eller skifteværge og er i stand til at opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder,
- 4) afdøde ikke ved testamente har udelukket privat skifte, jf. § 36, stk. 4, og
- 5) afgørende hensyn, herunder arvingernes manglende betalingsevne, ikke taler imod privat skifte.

Stk. 2. Anmodning om privat skifte fremsættes af arvingen, dennes værge eller skifteværge. Er arvingen under konkurs, skal anmodningen tiltrædes af konkursboet, jf. konkurslovens § 35.

Stk. 3. Hvis forholdene taler derfor, kan skifteretten bestemme, at der i forbindelse med boets udlevering skal gives meddelelse til legatarer om deres ret.

Stk. 4. Arvingerne skal senest i forbindelse med boets udlevering til privat skifte indkalde boets kreditorer efter reglerne om proklama i kapitel 20. Skifteretten kan betinge udleveringen af, at anmeldelsen til Statstidende indsendes gennem skifteretten.

Stk. 5. Arvingerne skal senest 6 måneder efter boets udlevering indgive en opgørelse over boets aktiver og passiver pr. dødsdagen til skifteretten. Opgørelsen indgives i to eksemplarer, der begge skal være underskrevet af samtlige arvinger. Justitsministeren kan efter forhandling med skatteministeren fastsætte nærmere regler om opgørelsen.

Stk. 6. Arvingerne skal angive en person, til hvem henvendelser vedrørende boet kan finde sted.

§ 30. Skifteretten træffer bestemmelse om, at et bo under privat skifte skal overgå til behandling ved bobestyrer, såfremt

- 1) en af boets arvinger anmoder derom,

11. § 25, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Skifteretten skal i forbindelse med boets udlevering give skriftlig meddelelse til legatarer om deres ret.«

12. § 25, *stk. 5, 1. pkt.*, affattes således:

»Arvingerne skal senest 6 måneder efter dødsdagen, dog senest 2 måneder efter boets udlevering, indgive en opgørelse over boets aktiver og passiver pr. dødsdagen.«

13. I § 25, *stk. 5*, indsættes som 4. pkt.:

»En kreditor eller legatar, som har retlig interesse deri, kan forlange at blive gjort bekendt med opgørelsen.«

14. I § 30, *stk. 1, nr. 3*, indsættes efter »indlevering af«: »åbningsstatus eller«.

- 2) en kreditor eller legatar anmoder derom og der er nærliggende risiko for, at en fortsættelse af den private skiftebehandling vil udsætte vedkommende for tab,
- 3) fristen for indlevering af boopgørelse ikke overholdes eller
- 4) boet i øvrigt ikke behandles forsvarligt.

Stk. 2. Reglerne i § 65 finder tilsvarende anvendelse.

§ 32. Opgørelsen indsendes inden 3 måneder efter den valgte skæringsdag i to eksemplarer til skifteretten, som videresender et eksemplar af opgørelsen til told- og skatteforvaltningen. Uanset valg af skæringsdag har arvingerne dog altid en frist på 9 måneder fra dødsdagen til indsendelse af opgørelsen. Begge eksemplarer af opgørelsen skal være underskrevet af samtlige arvinger.

§ 33. Er betingelserne for privat skifte opfyldt, kan boet efter anmodning udleveres til forenklet privat skifte, såfremt

- 1) der ikke i boet skal svares bo- eller til-lægsboafgift,
- 2) der ikke er arvinger, som er repræsenteret ved værge eller skifteværge,
- 3) der ikke i boet er legatarer,
- 4) boet ikke er skattepligtigt,
- 5) afdøde ikke ved dødsfaldet drev eller inden for det indkomstår, hvor dødsfaldet fandt sted, har drevet selvstændig virksomhed og
- 6) der ikke i boet findes aktiver, der er skattemæssigt af- eller nedskrivningsberettigede.

Stk. 2. Reglerne i § 25, stk. 2-4 og 6, §§ 26, 27 og 29, § 30, stk. 1, nr. 1, 2 og 4, og § 65 finder anvendelse.

Stk. 3. Arvingerne skal i forbindelse med boets udlevering indgive en opgørelse over boets aktiver og passiver til skifteretten. Opgørelsen indgives i to eksemplarer, der begge skal være underskrevet af samtlige arvinger. Justitsministeren kan efter forhandling

15. § 32 affattes således:

»**§ 32.** Boopgørelsen indsendes senest 15 måneder efter dødsdagen i to eksemplarer til skifteretten, som videresender et eksemplar af opgørelsen til told- og skatteforvaltningen. I henvisningsboer, jf. § 2, indsendes boopgørelsen dog senest 15 måneder fra henvisningsdagen. Begge eksemplarer af opgørelsen skal være underskrevet af samtlige arvinger.«

16. I § 33, *stk. 1, nr. 2*, indsættes efter »arvinger«: »eller legatarer«.

17. § 33, *stk. 1, nr. 3*, ophæves.

Nr. 4-6 bliver herefter nr. 3-5.

18. I § 33, *stk. 3*, indsættes som 4. pkt.:

»En kreditor eller legatar, som har retlig interesse deri, kan forlange at blive gjort bekendt med opgørelsen.«

med skatteministeren fastsætte nærmere regler om opgørelsen.

§ 34. Var afdøde gift, og er den efterlevende ægtefælle eneste arving i boet, kan boet ud over de i § 33 nævnte tilfælde efter anmodning udleveres ægtefællen til forenklet privat skifte, såfremt

- 1) betingelserne for privat skifte er opfyldt,
- 2) der ikke i boet er legatarer,

3) afdøde og den efterlevende ægtefælle ikke var separeret og

4) den efterlevende ægtefælle indtræder i afdødes skattemæssige stilling.

Stk. 2. Reglerne i § 25, stk. 4-6, § 26, stk. 2 og 3, § 27, stk. 1, § 29, § 30, stk. 1, nr. 1, 2 og 4, og § 65 finder anvendelse.

§ 37. Har afdøde ikke ved testamente truffet bestemmelse om, hvem der som bobestyrer skal behandle boet, udleverer skifteretten boet til behandling ved en autoriseret bobestyrer.

Stk. 2. Ønsker arvingerne en bestemt autoriseret bobestyrer, udpeger skifteretten i almindelighed denne.

Stk. 3. Under særlige omstændigheder kan skifteretten bestemme, at boet skal behandles af flere bobestyrere, hvoraf mindst én skal være autoriseret.

Stk. 4. Ønsker arvingerne under boets behandling en anden bobestyrer, kan skifteretten efter reglerne i stk. 1-3 udpege en ny bobestyrer, såfremt væsentlige hensyn taler derfor.

Stk. 5. Bliver en udpeget bobestyrer forhindret, eller opfylder denne ikke længere betingelserne for at behandle boet, udpeger skifteretten efter reglerne i stk. 1-3 en ny bobestyrer.

19. § 34, stk. 1, nr. 2, affattes således:

»2) der ikke i boet er legatarer, som er repræsenteret ved værge eller skifteværge, eller som skal svare bo- eller tillægsboafgift.«

20. I § 34, stk. 2, ændres »§ 25, stk. 4-6« til: »§ 25, stk. 3-6«.

21. I § 37, stk. 1, indsættes efter »autoriseret bobestyrer«: », jf. dog stk. 3«.

22. § 37, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Ønsker den længstlevende ægtefælle, at en bestemt autoriseret bobestyrer behandler ægtefællernes fællesbo og tidligere skilsmissesæreje, udpeger skifteretten som udgangspunkt denne. I andre tilfælde udpeger skifteretten i almindelighed den autoriserede bobestyrer, som arvingerne ønsker.«

23. I § 37 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Ønsker alle arvingerne og den længstlevende ægtefælle en bestemt bobestyrer, der ikke er autoriseret, kan skifteretten udpege den pågældende, hvis særlige grunde taler derfor.«

Stk. 3-5 bliver herefter stk. 4-6.

24. I § 37, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1-4«.

25. I § 37, *stk. 5*, der bliver *stk. 6*, ændres »*stk. 1-3*« til: »*stk. 1-4*«.

§ 38. Har afdøde ved testamente truffet bestemmelse om, at boet skal behandles ved en bestemt bobestyrer, udleverer skifteretten boet til behandling ved denne, medmindre

- 1) den indsatte bobestyrer ikke opfylder de almindelige betingelser for at kunne virke som bobestyrer,
- 2) det må anses for uforsvarligt, at boet behandles af den indsatte bobestyrer,
- 3) den indsatte bobestyrer er forhindret i eller ikke ønsker at påtage sig hvervet,
- 4) arvingerne er enige om, at boet skal behandles privat, og der efter boets karakter ikke er rimelig grund til at opretholde afdødes bestemmelse, og der heller ikke længere er grundlag for at tillægge afdødes ønsker væsentlig betydning,
- 5) arvingerne straks eller senere ønsker boet behandlet ved en anden bobestyrer, der er autoriseret, og afgørende grunde taler imod at lade boet behandle ved den indsatte bobestyrer eller
- 6) en efterlevende ægtefælle bestemmer, at ægtefællernes fællesbo og tidligere skilsmisssæreje skal behandles af en anden bobestyrer.

Stk. 2. Inden skifteretten træffer bestemmelse om at tilsidesætte en bobestyrerindsættelse efter *stk. 1, nr. 1-5*, skal der så vidt muligt gives den indsatte bobestyrer lejlighed til at udtale sig.

Stk. 3. Findes det overvejende betænkeligt, at boet behandles ved en indsat bobestyrer, kan skifteretten bestemme, at boet behandles af den indsatte bobestyrer i forening med en autoriseret bobestyrer.

Stk. 4. Bliver en indsat bobestyrer forhindret, eller opfylder vedkommende ikke

26. § 38, *stk. 1, nr. 5 og 6*, affattes således:
- »5) arvingerne straks eller senere ønsker boet behandlet ved en anden bobestyrer, der er autoriseret, eller, hvis særlige grunde taler derfor, en bobestyrer, der ikke er autoriseret, og afgørende grunde taler imod at lade boet behandle ved den indsatte bobestyrer, eller
 - 6) den længstlevende ægtefælle bestemmer, at ægtefællernes fællesbo og tidligere skilsmisssæreje skal behandles af en anden autoriseret bobestyrer eller, hvis særlige grunde taler derfor, og de øvrige arvinger er enige heri, en bobestyrer, der ikke er autoriseret.«

27. I § 38, *stk. 4*, ændres »de foranstående regler« til: »reglerne i § 37«.

betingelserne for at behandle boet, træffer skifteretten efter de foranstående regler bestemmelse om, hvem der som bobestyrer skal behandle boet.

§ 39. Bobestyreren skal inden boets udlevering ved tegning af sædvanlig kautionsforsikring eller på anden lignende måde sikre boet mod tab. Udgiften til kautionsforsikring afholdes som boudgift.

Stk. 2. Har bobestyreren ikke i forvejen en ansvarsforsikring, der må anses for tilstrækkelig til at dække tab på grund af fejl og forsømmelser ved bobehandlingen, skal bobestyreren for at kunne få tegningsret i boet inden dettes udlevering tegne en sådan forsikring, hvis størrelse godkendes af skifteretten.

Stk. 3. Skifteretten kan til enhver tid stille krav om ændring af forsikringsdækningen efter stk. 1 og 2.

§ 40. Tages boet under insolvensbehandling, bestemmer skifteretten, hvem der som bobestyrer skal behandle boet, jf. dog § 70, stk. 2.

§ 41. Skifteretten afsætter en bobestyrer, der ikke behandler boet forsvarligt eller ikke rettidigt stiller fornøden sikkerhed. Afgørelsen træffes ved kendelse.

§ 42. Skifteretten udsteder straks skifteretsattest om, at boet er udleveret til den eller de pågældende bobestyrere. Begrænsninger i en bobestyrers tegningsret skal fremgå af attesten.

§ 44. Efter boets udlevering tager bobestyreren straks i fornødent omfang boets aktiver i forvaring eller sikrer disse mod uberettigede dispositioner, herunder ved tinglysning af meddelelsen om bobestyrerbehandling på boets faste ejendomme mv., jf. herved tinglysningslovens § 13, stk. 1.

28. I § 39, *stk. 2*, indsættes som 2. pkt.:

»Skifteretten kan bestemme, at udgiften til en særskilt ansvarsforsikring skal afholdes som boudgift.«

29. I § 40 ændres »§ 70, stk. 2« til »§ 70 a«.

30. § 41 ophæves.

31. I § 42 indsættes som 3. pkt.:

»Skifteretsattesten skal indeholde oplysning om afdødes CPR-nummer.«

Stk. 2. Boets aktiver registreres og værdisættes af bobestyreren eller om fornødent ved sagkyndig vurdering.

§ 47. Bobestyreren giver snarest muligt arvingerne og legatarerne meddelelse om boets udlevering og om deres ret til at arve.

§ 50. Bobestyreren kan med skifterettens samtykke antage forretningskyndig medhjælp til for boets regning at bistå bobestyreren i nærmere fastsat omfang.

Stk. 2. Bobestyreren kan, hvor særlige forhold taler herfor, med skifterettens samtykke antage revisorbistand til for boets regning at udføre nærmere fastsatte opgaver. Skifterettens samtykke er dog ikke nødvendigt, såfremt afdøde var bogføringspligtig eller regnskabspligtig og selv gjorde brug af revisorbistand.

§ 52. Efter proklamafristens udløb udarbejder bobestyreren snarest en åbningsstatus, der indeholder en fortegnelse over samtlige boets aktiver og passiver med værdiangivelser pr. dødsdagen, boets forventede indtægter og øvrige udgifter samt bobestyrens tilkendegivelse om, hvorvidt boet må antages at være solvent.

Stk. 2. Åbningsstatus, der udarbejdes på en særlig blanket, tilsendes straks boets arvinger, skifteretten og told- og skatteforvaltningen. En kreditor eller legatar, som har retlig interesse deri, kan forlange at blive gjort bekendt med åbningsstatus.

Stk. 3. Må boet antages at være insolvent, indstiller bobestyreren straks til skifteretten, at der træffes afgørelse om insolvens-

32. I § 44, *stk. 2*, indsættes efter »vurdering«: », som kan indhentes af bobestyreren eller efter reglerne i kapitel 26«.

33. I § 47 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Bobestyreren skal på det første møde, og når der i øvrigt er anledning dertil, skriftligt oplyse arvingerne om, hvordan særlæret beregnes, og om muligt den forventede størrelse heraf. Bobestyreren skal endvidere oplyse om, hvilke øvrige omkostninger der må forventes.«

34. § 50 affattes således:

»**§ 50.** En autoriseret bobestyrer kan, hvor særlige forhold taler herfor, antage forretningskyndig medhjælp eller revisorbistand til for boets regning at udføre nærmere fastsatte opgaver.

Stk. 2. En bobestyrer, der ikke er autoriseret, kan, hvor særlige forhold taler herfor, med skifterettens samtykke antage forretningskyndig medhjælp og revisorbistand til for boets regning at udføre nærmere fastsatte opgaver. Skifterettens samtykke er dog ikke nødvendigt til at antage revisorbistand, såfremt afdøde var bogføringspligtig eller regnskabspligtig og selv gjorde brug af revisorbistand.«

35. I § 52, *stk. 2, 1. pkt.*, udgår », der udarbejdes på en særlig blanket,«.

36. § 52, *stk. 3, 2. pkt.*, ophæves.

behandling, jf. § 69. Tages indstillingen til følge, kan udsendelse af åbningsstatus efter stk. 2 undlades.

Stk. 4. Viser boet sig senere at være insolvent, indstiller bobestyreren straks til skifteretten, at der træffes afgørelse om insolvensbehandling, jf. § 69.

§ 54. Bobestyreren fremmer boets behandling mest muligt og orienterer efter anmodning arvingerne om bobehandlingens forløb og forventede afslutning.

Stk. 2. Skifteretten kan, hvor forholdene gør det nødvendigt, pålægge bobestyreren at indgive løbende indberetninger om bobehandlingens forløb og meddele bobestyreren pålæg om at foretage, hvad der findes fornødent.

Stk. 3. Ved afslutning af bobestyrerbehandlingen drager bobestyreren omsorg for, at tinglysning og anden tilsvarende offentlig registrering af bobestyrerbehandlingen slettes.

37. § 54, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Ved tvister, som skal afgøres af skifteretten, jf. § 89, skal bobestyreren opfordre til sagsanlæg. Hvis sag ikke anlægges, skal bobestyreren skriftligt redegøre for sin vurdering af spørgsmålet, som vil blive lagt til grund under sagens videre behandling. Bobestyreren skal på ny opfordre til sagsanlæg, hvis en arving ikke er enig i vurderingen.«

38. Efter § 54 indsættes:

»**§ 54 a.** Skifteretten kan, hvor forholdene gør det nødvendigt, pålægge bobestyreren at indgive løbende indberetninger om bobehandlingens forløb og meddele bobestyreren pålæg om at foretage, hvad der findes fornødent.

Stk. 2. Skifteretten afsætter en bobestyrer, der ikke behandler boet forsvarligt eller ikke rettidigt stiller fornøden sikkerhed. Afgørelsen træffes ved kendelse.

Stk. 3. Skifteretten kan til enhver tid fastsætte en frist for boets afslutning.«

§ 66. Bobestyreren udarbejder en boopgørelse med en redegørelse om boets behandling og om arveforholdene samt en opgørelse over boets aktiver og passiver, indtægter og udgifter med angivelse af fordelingen mellem legatarer og arvinger og af den beregnede bo- og tillægsboafgift.

Stk. 2. Den seneste skæringsdag, der kan anvendes i opgørelsen, er 2-års-dagen for

dødsfaldet. Medfører boets forhold, at det ikke kan opgøres endeligt med den nævnte skæringsdag, skal bobestyreren inden 2-årsdagen give skifteretten meddelelse herom samt redegøre for baggrunden derfor. Skifteretten kan bestemme, at skæringsdatoen udskydes, og at der løbende skal indgives redegørelser om boets forhold.

Stk. 3. Skifteretten kan efter indstilling fra bobestyreren tillade, at opgørelse vedrørende en endnu ikke oppebåret indtægt, et betinget eller omtvistet krav eller andre nærmere afgrænsede dele af boet henskydes til tiden efter boets afslutning. Tillægsopgørelse skal indleveres snarest muligt.

Stk. 4. Skifteretten kan til enhver tid fastsætte en frist for boets afslutning.

§ 68. Boopgørelsen skal senest 2 måneder efter skæringsdagen fremlægges til godkendelse på et afsluttende bomøde. Uanset valg af skæringsdag har bobestyreren dog altid en frist på 9 måneder fra dødsdagen til at fremlægge boopgørelsen. Indkaldelse skal ske med mindst 2 ugers varsel, og senest samtidig hermed skal boopgørelsen sendes eller afleveres til boets arvinger.

Stk. 2. Klage over boopgørelsen, herunder beretningen af bobestyrerens salær, skal fremsættes over for bobestyreren inden 4 uger efter det afsluttende bomøde. Bobestyreren indbringer snarest muligt klagen for skifteretten, medmindre enighed opnås. Bestemmelserne i § 97, stk. 4 og 5, finder tilsvarende anvendelse. Fremsættes klage ikke inden udløbet af den i 1. pkt. fastsatte frist, er boopgørelsen endelig.

Stk. 3. Den endelige boopgørelse indsendes inden 2 uger i et eksemplar til told- og skatteforvaltningen og i et eksemplar til skifteretten. Begge eksemplarer skal være underskrevet af bobestyreren.

§ 69. Er boet insolvent, træffer skifteretten afgørelse om insolvensbehandling og udpeger bobestyrer, jf. dog § 70, stk. 2.

39. § 66, stk. 4, ophæves.

40. I § 68, stk. 1, 2. pkt., ændres »9 måneder« til: »15 måneder«.

41. § 68, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

»Klage over boopgørelsen, herunder beregningen af bobestyrerens salær, skal inden 4 uger efter det afsluttende bomøde fremsættes over for bobestyreren eller skifteretten, der videresender klagen til bobestyreren.«

42. I § 69, stk. 1, ændres »§ 70, stk. 2« til »§ 70 a«.

Stk. 2. Bobestyreren giver snarest muligt boets arvinger, legatarer og kendte kreditorer samt den kommunale skattemyndighed meddelelse om skifterettens afgørelse.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 104 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Omkostninger, der ikke kan dækkes af boets midler, betales af statskassen.

§ 70. Reglerne i konkurslovens § 1 om fristdag, § 2 om nærstående, §§ 38-81 om krav mod boet, gensidigt bebyrdende aftaler og omstødelse, §§ 93-99 om konkursordenen, § 109, stk. 1, 1. pkt., om indkaldelse i Statstidende, § 110, stk. 4, om økonomisk kriminalitet, §§ 119-122 og 123, stk. 2 og 3, om skiftesamlinger og afstemning, §§ 143, stk. 1, 145-150, stk. 1, 151, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, 153, 154, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2 og 3, samt 155, stk. 1, om slutning og udlodning finder anvendelse ved boets behandling med de nødvendige ændringer. Ved anvendelse af bestemmelserne i 1. pkt. træder tidspunktet for skifterettens afgørelse efter denne lovs § 69, stk. 1, i stedet for tidspunktet for konkursdekretets afsigelse. Bobestyreren varetager skifterettens funktioner efter konkurslovens §§ 109, stk. 1, 1. pkt., 119, stk. 3, 120, 122, 150, stk. 1, 151, stk. 2, og 155, stk. 1, samt varetager i det hele kurators funktioner. Bobestyrerens salærberregning skal godkendes af skifteretten. Prøvelse af fordringer finder sted efter reglerne i denne lovs § 56, således at forelæggelse sker for boets kreditorer. Forelæggelse kan ske ved en meddelelse om, at indstillingerne ligger til eftersyn på bobestyrerens kontor, jf. konkurslovens § 131, stk. 2. Forelæggelse kan tillige ske for boets arvinger. Ved anvendelse af denne lovs §§ 45, 53, stk. 1, 3 og 4, samt § 55, stk. 1, 2. pkt., træder kreditorerne i stedet for arvingerne.

Stk. 2. Såfremt omstændighederne undtagelsesvis taler derfor, kan skifteretten efter anmodning fra en fordringshaver bestemme, at reglerne i konkurslovens §§ 107-109, § 110, stk. 1-3, og §§ 111-117 om boets ad-

§ 70 affattes således:

»**§ 70.** Ved insolvensbehandling af et bo, finder reglerne i dette kapitel anvendelse med undtagelse af §§ 37-38, § 47, § 48, stk. 1, § 52, stk. 4, § 53, stk. 2, § 57, stk. 1, § 64, og §§ 66-68.

Stk. 2. Ved anvendelse af § 45, § 53, stk. 1, 3 og 4, § 54, stk. 1, og § 55, stk. 1, 2. pkt., træder kreditorerne i stedet for arvingerne.

Stk. 3. Prøvelse af fordringer finder sted efter § 56, således at forelæggelse sker for boets kreditorer. Forelæggelse kan ske ved en meddelelse om, at indstillingerne ligger til eftersyn på bobestyrerens kontor. Forelæggelse kan tillige ske for boets arvinger. Fordringsprøvelsen skal omfatte fordringernes plads i konkursordenen. Fordringer, der er således stillet i konkursordenen, at de ikke vil kunne opnå dividende, prøves ikke.

Stk. 4. Konkurslovens § 1 om fristdag, § 2 om nærstående, §§ 38-81 om krav mod boet, gensidigt bebyrdende aftaler og omstødelse, §§ 93-99 om konkursordenen, § 109, stk. 1, 1. pkt., om indkaldelse i Statstidende, § 110, stk. 4, om økonomisk kriminalitet, §§ 119-122 og § 123, stk. 2 og 3, om skiftesamlinger og afstemning, § 143, stk. 1, §§ 145-149, § 151, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, § 153 og § 154, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2 og 3, om slutning og udlodning finder med de nødvendige ændringer anvendelse ved boets behandling. Ved anvendelse af de nævnte bestemmelser træder tidspunktet for skifterettens afgørelse efter denne lovs § 69, stk. 1, i stedet for tidspunktet for konkursdekretets afsigelse. Bobestyreren varetager skifterettens funktioner efter konkurslovens

ministration samt valg af og afsættelse af bostyre, § 118, § 123, stk. 1, og §§ 124-127 om skiftesamlinger samt kreditorinformation og tilsyn, § 144, § 150, stk. 2, § 152 og § 154, stk. 1, 2. pkt., om slutning og udlodning samt §§ 238 og 239 om inhabilitet og vederlag tillige skal finde anvendelse med de nødvendige ændringer.

§ 109, stk. 1, 1. pkt., § 119, stk. 3, § 120, § 122 og § 151, stk. 2, samt varetager i det hele kurators funktioner.

Stk. 5. Forsikringsaftalelovens § 117 og § 12 i lov om visse civile retlige forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Kreditorerne indkaldes til det afsluttende bømøde med et varsel på 2 uger. Indkaldelse kan ske ved bekendtgørelse i Statstidende. Boopgørelsen med bilag skal ligge til eftersyn på bobestyrerens kontor. Dividendens størrelse skal fremgå af indkaldelsen.

Stk. 7. Bobestyrerens salærberegning skal godkendes af skifteretten på baggrund af en samlet vurdering af det udførte arbejde. Ved denne vurdering skal der navnlig tages hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat.«

44. Efter § 70 indsættes:

»§ 70 a. Hvis omstændighederne undtagelsesvis taler for det, kan skifteretten efter anmodning fra en fordringshaver bestemme, at konkurslovens §§ 107-109, § 110, stk. 1-3, og §§ 112-117 om boets administration samt valg af og afsættelse af bostyre, § 118, § 123, stk. 1, og §§ 124-127 om skiftesamlinger samt kreditorinformation og tilsyn, § 144, § 150, stk. 2, § 152 og § 154, stk. 1, 2. pkt., om slutning og udlodning samt § 238 og § 239 om inhabilitet og vederlag tillige skal finde anvendelse med de nødvendige ændringer.

Stk. 2. Træffer skifteretten afgørelse efter stk. 1, finder denne lovs §§ 40-41, § 45, §§ 49-50, § 52, stk. 1-3, § 53, stk. 1, 3 og 4, §§ 54-55, § 57, stk. 2, ikke anvendelse.

§ 70 b. I dødsboer, der behandles efter reglerne om insolvente boer, udleveres indbo og personlige effekter af beskeden værdi til arvingerne. Bobestyreren kan betinge

udleveringen af, at arvingerne ryddeliggør afdødes bolig.«

§ 71. I dødsboer, der behandles efter reglerne om insolvente boer, betales forud for anden gæld rimelige begravelsesudgifter og herefter krav på tilbagebetaling af for meget udbetalt pension, jf. lov om social pension § 33, stk. 6, 2. pkt., eller ægtefællens krav efter lov om social pension § 33, stk. 5.

§ 78. Skiftes et uskiftet bo, medens den efterlevende ægtefælle er i live, finder bestemmelserne i §§ 75-77 tilsvarende anvendelse på skifte af hele boet. Skifteretten kan bestemme, at indkaldelse af afdødes kreditorer kan undlades.

Stk. 2. Ægtefællens medarvinger hæfter alene for gæld, som påhvilede den førstafdøde ægtefælle, og for gæld og omkostninger pådraget ved boets behandling efter reglerne i § 27, stk. 2.

Stk. 3. Boet behandles i øvrigt efter reglerne i denne lov.

§ 79. Ved modtagelsen af boopgørelsen kontrollerer skifteretten, at boopgørelsen er behørigt underskrevet.

Stk. 2. Told- og skatteforvaltningen kan anmode skifteretten om at træffe afgørelse om bestemt angivne forhold i boopgørelsen og giver skifteretten meddelelse om, hvorvidt værdiansættelserne er godkendt.

Stk. 3. Skifteretten reviderer boopgørelsen,

- 1) når der i boet er arvinger eller legatarer repræsenteret ved værge eller skifteværge,
- 2) i det omfang told- og skatteforvaltningen i medfør af stk. 2 har anmodet derom, eller

45. I § 71 indsættes som 2. pkt.:

»Omkostningsbeløb, der indgår i boet i forbindelse med en tvangsauktion over fast ejendom, anvendes dog forlods til betaling af bobestyrerens arbejde med tvangsauktionen.«

46. I § 78, *stk. 2*, ændres »efter reglerne i § 27, stk. 2« til: »med værdien af det, de har modtaget, og i det forhold, i hvilket arvingerne er berettiget til at modtage arvelod, jf. § 27, stk. 2«.

47. § 78, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Boet behandles i øvrigt efter reglerne i denne lov, idet datoen for skiftebegæringens modtagelse i skifteretten træder i stedet for dødsdagen.«

48. I § 79, *stk. 3*, indsættes efter nr. 1 som nyt nummer:

»2) når afdødes formue tilfalder staten, jf. arvelovens § 95, stk. 1,«.

- 3) i det omfang det som et led i en stikprøvekontrol eller af hensyn til beregning af afgift efter reglerne i lov om afgift af dødsboer og gaver måtte findes hensigtsmæssigt.

Stk. 4. Skifteretten kan fastsætte en frist for berigtigelse af fejl og mangler ved boopgørelsen.

Stk. 5. Skifteretten kan af egen drift ved kendelse ændre beregningen af bobestyrers salær.

§ 80. Skifteretten beregner og opkræver bo- og tillægsboafgift efter reglerne i lov om afgift af dødsboer og gaver og kan forinden forelægge spørgsmål om afgiftsberegningen for told- og skatteforvaltningen.

Stk. 2. Opkrævningen sendes i privatskiftede boer til den i henhold til § 25, stk.

6, udpegede person og i boer, der behandles ved bobestyrer, til denne, der derefter straks underretter arvingerne og legatarerne. Told- og skatteforvaltningen underrettes om afgiftsgrundlaget og afgiftsberegningen i boer, hvis der skal beregnes afgift af et grundbeløb på over 4.200.000 kr. (2010-niveau).

Stk. 3. Arvinger, legatarer og told- og skatteforvaltningen kan klage over afgiftsberegningen til skifteretten. Klagefristen er 4 uger, der regnes fra modtagelsen af meddelelsen om afgiftsberegningen. I privatskiftede boer anses alle arvinger for underrettet fra det tidspunkt, hvor den i henhold til § 25, stk. 6, udpegede person modtager meddelelsen, og i boer, der behandles ved bobestyrer, fra dennes modtagelse af meddelelsen. Indgives klage ikke rettidigt, er afgiftsberegningen endelig.

Stk. 4. Skifteretten træffer ved rettidigt indgivet klage efter stk. 3 afgørelse i klagesagen og giver meddelelse om den endelige afgiftsberegning efter reglerne i stk. 2. Er afgørelsen truffet ved kendelse, jf. § 102, stk. 1, underrettes tillige told- og skatteforvaltningen. Afgørelsen om den endelige afgiftsberegning kan kæres af arvinger, lega-

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 3 og 4.

49. § 80, stk. 2, 2. pkt., ophæves.

tarer, bobestyreren og told- og skatteforvaltningen.

Stk. 5. I boer, der behandles ved bobestyrer, skal udlodning finde sted senest 14 dage efter, at afgiftsberegningen er endelig.

Stk. 6. Grundbeløbet i stk. 2 reguleres efter personskattelovens § 20, dog således at det regulerede beløb afrundes opad til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100.000.

§ 81. Proklama kan udstedes efter, at der er truffet afgørelse om boets behandlingsmåde, og med skifterettens tilladelse før det tidspunkt.

Stk. 2. Proklama skal udstedes, når et bo skiftes eller udleveres efter §§ 22 eller 24.

Stk. 3. Ved proklama indrykkes én bekendtgørelse i Statstidende. Bekendtgørelsen skal indeholde oplysning om

- 1) afdødes navn, adresse, CPR-nummer og dødsdag samt navn og adresse på en eventuel personligt ejet virksomhed og virksomhedens SE-nummer,
- 2) opfordring til enhver, der har en fordring eller andet krav mod afdøde, til at anmelde kravet inden 8 uger efter bekendtgørelsen,
- 3) en person, til hvem anmeldelse skal ske, og
- 4) eventuel afgørelse efter § 69, stk. 1, om insolvensbehandling.

Stk. 4. Sad afdøde i uskiftet bo, skal tillige angives de i stk. 3, nr. 1, anførte oplysninger vedrørende førstafdøde samt dennes dødsdag.

Stk. 5. Til kendte kreditorer med bopæl uden for Danmark skal der samtidig gives særskilt meddelelse om proklamaet og dets retsvirkninger.

Stk. 6. Skifteretten kan, hvor forholdene taler derfor, bestemme, at proklamaet tillige skal optages i lokale blade.

§ 83. Anmeldes en fordring eller et andet krav ikke rettidigt, jf. § 81, stk. 3, nr. 2, bortfalder retten til dækning i boet.

50. I § 81, stk. 3, nr. 1, ændres »CPR-nummer« til: »personnummer« og »SE-nummer« til: »CVR-nummer«.

51. I § 83, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:
»Indgives endelig anmeldelse ikke rettidigt, jf. § 82, stk. 3, bortfalder retten til dæk-

ning i boet for den del, der måtte overstige det foreløbigt anmeldte krav.«

Stk. 2. Undtaget fra bestemmelsen i stk. 1 er

- 1) krav, som efter dødsfaldet er fremsat skriftligt, og som inden anmeldelsesfristens udløb er kommet boet i hænde,
- 2) krav, der hviler på ejendomsret, når genstanden var i boets besiddelse og mærket på en sådan måde, at ejerforholdet fremgik heraf eller boet havde kendskab til ejerforholdet eller der forelå omstændigheder, som var egnede til at vække mistanke om ejerforholdet,
- 3) krav sikret ved pant eller på anden tilsvarende måde. Krav sikret ved håndpanteret i et ejerpantebrev undtages dog kun, hvis boet er eller burde være bekendt med kreditorernes identitet, og
- 4) krav på skatter og afgifter, i det omfang det er bestemt i anden lovgivning.

§ 91. Skifteretten bistår med udfærdigelse af anmodninger og opgørelser mv. og vejleder ægtefælle, arvinger, legatarer og andre berettigede om deres retsstilling, herunder om deres klagemuligheder, medmindre bistanden på grund af boets størrelse eller andre forhold vil være særlig tidkrævende eller vil kræve særlige undersøgelser.

§ 96. Klage over en bobestyrer, herunder klage over, at en bobestyrer ikke fremmer behandlingen af boet uden unødigt ophold, samt klage over afgørelser truffet af en bobestyrer indgives skriftligt til skifteretten.

Stk. 2. Fristen for klage over afgørelser er 2 uger og regnes fra det tidspunkt, hvor klageren fik kendskab til afgørelsen. Skifteretten kan undtagelsesvis tillade, at klagen tages under behandling indtil 6 måneder efter afgørelsen.

Stk. 3. Klage over bobestyrerens afgørelser har ikke opsættende virkning. Bobesty-

52. I § 83, *stk. 2*, ændres »bestemmelsen i« til: »prækclusion i medfør af«.

53. I § 83, *stk. 2, nr. 1*, ændres »kommet boet i hænde« til: »kommet frem til boet«.

54. I § 91 indsættes efter »legatarer«: », kreditorer«.

55. I § 96, *stk. 1*, indsættes efter »skifteretten«: »eller til bobestyreren, der videresender klagen til skifteretten«.

56. I § 96, *stk. 2*, ændres »2 uger« til: »4 uger«.

reren eller skifteretten kan dog tillægge en klage opsættende virkning.

§ 97. Skifteretten forelægger snarest muligt klagen for bobestyreren. Snarest muligt og senest 2 uger efter klagens modtagelse skal bobestyreren besvare klagen. Vedrører klagen en afgørelse, skal bobestyreren meddele skifteretten og klageren, om den påklagede afgørelse ophæves, omgøres eller fastholdes.

Stk. 2. Skifteretten kan pålægge bobestyreren at fremkomme med en supplerende redegørelse inden for en fastsat frist. Samtidig med at den supplerende redegørelse indleveres til skifteretten, sender bobestyreren en genpart af redegørelsen til klageren.

Stk. 3. Skifteretten kan forlænge fristerne i stk. 1 og 2. Klageren underrettes herom.

Stk. 4. Skifteretten kan, hvor forholdene taler derfor, give klageren eller bobestyreren lejlighed til inden for en fastsat frist at indgive yderligere skriftlige indlæg. Skifteretten kan endvidere indkalde klageren og bobestyreren til et retsmøde i skifteretten. Efterkommer klageren eller bobestyreren ikke rettidigt skifterettens opfordring eller indkaldelse, kan klagen afgøres på det foreliggende grundlag.

Stk. 5. Skifteretten træffer afgørelse i klagesagen, jf. dog § 89, stk. 1, nr. 1-5, og § 106, stk. 1. Afgørelser vedrørende en bobestyrers salær træffes ved kendelse.

§ 113. Skifteretten udsteder efter anmodning fra boets arvinger, afdødes ægtefælle eller den, der har fået boet udlagt, skifteretsattest om boets berigtigelse.

57. I § 97, *stk. 1, 2. pkt.*, indsættes efter »klagen«: »og sende genpart af besvarelsen til klageren«.

58. I § 97 indsættes som stk. 6:

»*Stk. 6.* Skifteretten kan, når særlige grunde taler derfor, pålægge klageren at betale omkostningerne ved klagesagen helt eller delvist«.

59. I § 113 indsættes som 2. pkt.:

»Skifteretsattesten skal indeholde oplysning om afdødes CPR-nummer.«

§ 2

I værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007, som ændret ved § 8 i lov nr. 434 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

§ 16. Anmodningen om værgemål eller om ændring eller ophævelse af værgemål, jf. §§ 5-10, kan fremsættes af

- 1) den pågældende selv,
- 2) dennes ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre blandt de nærmeste,
- 3) værger eller en særlig værger,
- 4) kommunalbestyrelsen,
- 5) regionsrådet eller
- 6) politidirektøren.

Stk. 2. Statsforvaltningen kan uden anmodning behandle spørgsmål om ændring og ophævelse af værgemål, jf. § 9 og § 10, samt om værgebeskikkelse og ændring heraf.

1. I § 16, stk. 1, nr. 3, indsættes efter »værger«: », en skifteværger«.

§ 3

I arveloven, jf. lov nr. 515 af 6. juni 2007, som ændret ved § 3 i lov nr. 168 af 12. marts 2008, foretages følgende ændring:

§ 28. Når en længstlevende ægtefælle har fået et bo udleveret til uskiftet bo, arver livsarvingerne efter den førstafdøde ægtefælle kun denne, hvis

- 1) de overlever den længstlevende ægtefælle eller
- 2) de lever på det tidspunkt, hvor anmodning om skifte fremsættes.

Stk. 2. Ved skifte efter den længstlevende ægtefælles død beregnes der ikke arv efter den førstafdøde ægtefælle til den længstlevende ægtefælle.

Stk. 3. Mellem den førstafdøde ægtefælles livsarvinger deles arven efter arveforholdene ved den længstlevende ægtefælles død eller på det tidspunkt, hvor anmodning om skifte fremsættes. Er der ved den længstlevende ægtefælles død ingen arvinger efter denne, tilfalder hele boet den førstafdøde ægtefælles livsarvinger.

1. I § 28, stk. 3, ændres »på det tidspunkt, hvor anmodning om skifte fremsættes« til: »ved udgangen af det døgn, hvor anmodning om skifte er modtaget i skifteretten«.

§ 4

I lov om retsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 936 af 8. september 2006, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 718 af 25. juni 2010, foretages følgende ændringer:

§ 36 a. Ved dødsbobehandling, herunder skifte af uskiftet bo, mens en efterlevende ægtefælle er i live, svares afgift efter reglerne i dette kapitel.

§ 36 b. Af boer, der udleveres til boudlæg uden skiftebehandling, svares en afgift på 500 kr. Var afdøde under 18 år, svares ingen afgift.

Stk. 2. Af boer, der udleveres til udlæg til afdødes efterlevende ægtefælle efter kapitel 13 i lov om skifte af dødsboer eller til uskiftet bo efter kapitel 14 i samme lov, svares en afgift på 500 kr.

Stk. 3. Af boer, der udleveres til forenklet privat skifte, svares en afgift på 1.000 kr.

Stk. 4. Af boer, der udleveres til privat skifte efter de almindelige regler herom, fordi der er arvinger repræsenteret ved værge eller skifteværge, men hvor betingelserne for forenklet privat skifte i øvrigt er opfyldt, svares en afgift på 1.000 kr.

Stk. 5. Af boer, der i øvrigt udleveres til privat skifte efter de almindelige regler herom, svares en afgift på 2.500 kr.

Stk. 6. Af boer, der behandles ved bobestyrer, svares en afgift på 2.500 kr.

§ 36 f. I boer, der udleveres til boudlæg uden skiftebehandling, til udlæg til afdødes efterlevende ægtefælle eller til uskiftet bo, forfalder afgiften til betaling ved boets udlevering.

Stk. 2. I boer, der udleveres til privat skifte, herunder forenklet privat skifte, forfalder afgiften efter § 36 b, stk. 3-5, til betaling ved boets udlevering. Afgift efter § 36 c forfalder til betaling, når boopgørelsen er endelig.

1. I § 36 a ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

2. I § 36 b, stk. 2, og § 36 f, stk. 1, ændres »afdødes efterlevende« til: »den længstlevende«.

Stk. 3. I boer, der behandles ved bobestyrer, forfalder afgiften efter § 36 b, stk. 6, og efter § 36 c til betaling, når udlodning kan ske. Overgår boet inden udlodningen til anden behandlingsmåde, skal der i forbindelse hermed svares afgift efter § 36 b, stk. 6.

§ 5

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2008, som ændret ved § 2 i lov nr. 504 af 6. juni 2007 og § 3 i lov nr. 349 af 6. maj 2009, foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 6

I boafgiftsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1159 af 4. oktober 2007, som ændret ved § 4 i lov nr. 521 af 17. juni 2008, § 78 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, § 10 i lov nr. 1344 af 19. december 2008 og § 13 i lov nr. 521 af 12. juni 2009, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 5. - - -

Stk. 4. Afkald skal være meddelt over for skifteretten, inden indlevering af den endelige boopgørelse, dog senest inden udlodning i et bo påbegyndes. Uanset 1. pkt. kan der dog foretages acontoudlodning til en efterlevende ægtefælle. Afkald på erhvervelser, som ikke indgår i et bo, jf. § 10, stk. 3, 4, 6 og 7, skal være meddelt over for skifteretten senest samtidig med anmeldelsen.

2. § 5, *stk. 4*, affattes således:

»*Stk. 4.* Afkald skal være meddelt over for skifteretten, inden indlevering af den endelige boopgørelse, dog senest inden udlodning i et bo påbegyndes. Uanset 1. pkt. kan der dog være foretaget acontoudlodning til en længstlevende ægtefælle samt udlodning til opfyldelse af legater, jf. dødsboskifteloven § 14, 1. pkt. Afkald på erhvervelser, som ikke indgår i et bo, jf. § 10, stk. 3, 4, 6 og 7, skal være meddelt over for skifteretten senest samtidig med anmeldelsen.«

§ 7

I dødsboskatteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 908 af 28. august 2006, som ændret bl.a. ved § 1 i lov nr. 348 af 18. april 2007, § 7 i lov nr. 516 af 5. juni 2007, § 1 i lov nr. 521 af 17. juni 2008, § 2 i lov nr. 532 af 17. juni 2008, § 2 i lov nr. 906 af 12. september 2008, § 2 i lov nr. 1343 af 19. december 2008, § 3 i lov nr. 459 af 12. juni 2009, § 8 i lov nr. 521 af 12. juni 2009, § 4 i lov nr. 525 af 12. juni 2009 og senest ved § 4 i lov nr. 724 af 26. juni 2010, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 71. - - -

Stk. 2. Ved anvendelsen af de øvrige bestemmelser i denne lov på boer omfattet af dette kapitel træder datoen for imødekommelsen af skiftebegæringen, der benævnes imødekommelsesdagen, i stedet for dødsdagen.

- - -

§ 74. - - -

Stk. 2. Udloddes en erhvervsvirksomhed som nævnt i stk. 1 til andre arvinger eller legatarer efter afdøde, medregnes indestående på konto for opsparet overskud ved udløbet af indkomståret forud for imødekommelsesåret med tillæg af hertil svarende virksomhedsskat og med fradrag af et grundbeløb på 152.200 kr. (2010).

Stk. 3. Udloddes en erhvervsvirksomhed som nævnt i stk. 1 til andre arvinger eller legatarer efter førstafdøde, medregnes indestående på konjunkturudligningskonto ved udløbet af indkomståret forud for imødekommelsesåret med tillæg af hertil svarende konjunkturudligningsskat og med fradrag af et grundbeløb på 152.200 kr. (2010)

Stk. 4. I de i stk. 2 og 3 nævnte tilfælde fradrages i den efterlevende ægtefælles slutskat m.v. vedrørende imødekommelsesåret den til det beskattede overskud svarende virksomhedsskat henholdsvis den til den

2. I § 71, *stk. 2*, ændres »imødekommelsen af skiftebegæringen, der benævnes imødekommelsesdagen« til: »skifterettens modtagelse af skiftebegæringen«.

3. I § 74, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »imødekommelsesåret« til: »det år, hvori skifteretten har modtaget skiftebegæringen,«.

4. I § 74, *stk. 3, 1. pkt.*, ændres »imødekommelsesåret« til: »det år, hvori skifteretten har modtaget skiftebegæringen,« og »imødekommelsesåret« til: »det år, hvori skifteretten har modtaget skiftebegæringen,«.

5. I § 74, *stk. 4, 1. pkt.*, ændres »imødekommelsesåret« til: »det indkomstår, hvori skifteretten har modtaget skiftebegæringen,«.

beskattede henlæggelse svarende konjunkturudligningsskat. Virksomhedsskattelovens § 10, stk. 3, 3. pkt., henholdsvis § 22 b, stk. 5, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

§ 8

I afskrivningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1191 af 11. oktober 2007, som ændret bl.a. ved § 3 i lov nr. 521 af 17. juni 2008 og senest ved § 2 i lov nr. 724 af 25. juni 2010, foretages følgende ændring:

§ 35. - - -

Stk. 3. Stk. 1 finder ikke anvendelse, i det omfang forskudsafskrivningerne overtages efter dødsboskattelovens § 39, stk. 1, eller § 45, stk. 1, eller en efterlevende ægtefælle indtræder i afdødes skattemæssige stilling efter dødsboskattelovens § 59, stk. 1, jf. dog § 59, stk. 2, nr. 1.

1. I § 35, *stk. 3*, ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 9

I ejendomsværdiskatteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 912 af 22. august 2008, som ændret ved § 1 i lov nr. 1343 af 19. december 2008, § 14 i lov nr. 521 af 12. juni 2009 og § 5 i lov nr. 1278 af 16. december 2009, foretages følgende ændring:

§ 6. - - -

Stk. 2. Nedslag efter stk. 1 gives tilsvarende til en efterlevende ægtefælle, som ikke opfylder betingelserne for nedsættelse, og som bliver boende i en ejendom, der har tilhørt den anden ægtefælle.

1. I § 6, *stk. 2*, § 8, *stk. 2, 1. og 3. pkt.*, og § 9, *stk. 3, 1. og 3. pkt.*, ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 8. - - -

Stk. 2. Nedslaget efter stk. 1 gives tilsvarende til en efterlevende ægtefælle, som ikke opfylder betingelserne for nedsættelse, hvis denne efter den anden ægtefælles død bliver boende i en ejendom, som har tilhørt en af ægtefællerne. Det er en betingelse, at ægtefællerne ikke var separerede ved dødsfaldet. Hvis den efterlevende ægtefælle ind-

går ægteskab, ophører retten til at indtræde i nedslaget med virkning fra begyndelsen af det første påbegyndte indkomstår efter ægteskabets indgåelse.

§ 9. - - -

Stk. 3. Nedsættelse efter stk. 2 gives tilsvarende til en efterlevende ægtefælle, som ikke opfylder betingelserne for nedsættelse, hvis denne efter den anden ægtefælles død bliver boende i en ejendom, som har tilhørt en af ægtefællerne. Det er en betingelse, at ægtefællerne ikke var separerede ved dødsfaldet. Hvis den efterlevende ægtefælle indgår ægteskab, ophører retten til at indtræde i nedsættelse med virkning fra begyndelsen af det første påbegyndte indkomstår efter ægteskabets indgåelse.

§ 10

I lov om indskud på etableringskonto og iværksætterkonto, jf. lovbekendtgørelse nr. 1012 af 5. oktober 2006, som ændret bl.a. ved § 5 i lov nr. 521 af 17. juni 2008, § 1 i lov nr. 1343 af 19. december 2008 og senest ved § 5 i lov nr. 724 af 25. juni 2010, foretages følgende ændring:

§ 11. I tilfælde af kontohaverens død medregnes ikke hævede indskud på etableringskonto og iværksætterkonto med tillæg af 3 pct. for hvert år fra udløbet af de indkomstår, hvori indskuddene er fradraget, og indtil udløbet af dødsåret i den skattepligtige indkomst, jf. 5. pkt. § 9, stk. 3, 4. pkt., finder tilsvarende anvendelse. I tilfælde af kontohaverens konkurs medregnes ikke hævede indskud med tillæg af 3 pct. for hvert år fra udløbet af de indkomstår, hvori indskuddene er fradraget, og indtil udløbet af konkursåret i den skattepligtige indkomst i konkursåret. § 9, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse. Der svares en afgift med 60 pct. af indskudsbeløbet på iværksætterkonto med tillæg efter 1. pkt. ved dødsfald, såfremt

1. I § 11, *stk. 1*, og 2 steder i *stk. 4*, ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

dødsboet ikke skiftes og den efterlevende ægtefælle ikke overtager afdødes indskud på iværksætterkonto på de for afdøde gældende betingelser, eller 2. pkt. ved afsigelse af konkursdekret. Til og med indkomståret 2001 udgør tillægget i 1. og 3. pkt. dog 5 pct.

Stk. 4. Stk. 1 finder ikke anvendelse, i det omfang indskuddet overtages af en efterlevende ægtefælle efter dødsboskattelovens § 43, stk. 4, eller § 80, stk. 2, eller en efterlevende ægtefælle indtræder i afdødes skattemæssige stilling efter dødsboskattelovens § 59, stk. 1, jf. dog § 59, stk. 2, nr. 2.

§ 11

I kildeskatteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 14. november 2005, som ændret bl.a. ved § 9 i lov nr. 515 af 7. juni 2006, § 9 i lov nr. 525 af 12. juni 2009 og senest ved § 6 i lov nr. 724 af 25. juni 2010, foretages følgende ændringer:

§ 61. - - -

Stk. 7. Er den pågældende ikke skattepligtig ved begyndelsen af det efterfølgende år, sker opkrævningen efter reglerne i stk. 4. Overtager den efterlevende ægtefælle i umiddelbar forbindelse med dødsfaldet boet, jf. dødsboskattelovens § 58, sker opkrævningen hos den efterlevende ægtefælle af afdødes restskat m.v. før dødsfaldet efter reglerne i stk. 5 og 6.

- - -

§ 89 A - - -

Stk. 6. Henstandsordningen efter de i stk. 1-5 nævnte regler kan videreføres af en efterlevende ægtefælle efter en skattepligtig som omhandlet i kildeskattelovens § 89 A, stk. 1, jf. lovbekendtgørelse nr. 678 af 12. august 2002.

- - -

1. To steder i § 65, *stk. 7*, og i § 89 A, *stk. 6*, ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 12

I kursgevinstloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1002 af 26. oktober 2009, som ændret ved § 1 i lov nr. 724 af 25. juni 2010, foretages følgende ændring:

§ 22 - - -

Stk. 4. Stk. 3, 1. pkt., finder ikke anvendelse, såfremt indfrielsen sker efter krav fra kreditor. Stk. 3, 1. pkt., finder endvidere ikke anvendelse ved indfrielse, som sker i forbindelse med en efterlevende ægtefælles overtagelse af en fast ejendom i forbindelse med skifte af et dødsbo eller ved udlevering til ægtefællen, herunder til hensiddende i uskiftet bo. 2. pkt., finder kun anvendelse, såfremt den afdøde ægtefælle på tidspunktet for dødsfaldet var ejer af den faste ejendom. Stk. 3, 1. pkt., finder ikke anvendelse ved indfrielse, som sker, i forbindelse med at en efterladt samlever, jf. dødsboskattelovens § 96, stk. 5, overtager en fast ejendom i forbindelse med skifte af et dødsbo. 4. pkt. finder kun anvendelse, hvis den afdøde samlever på tidspunktet for dødsfaldet var ejer af den faste ejendom. Tidsfristerne i stk. 3, 2. pkt., for indfrielse eller opsigelse af gælden finder tilsvarende anvendelse, idet der ved afståelsestidspunktet eller anskaffelsestidspunktet i denne sammenhæng forstås henholdsvis udlodningstidspunktet eller tidspunktet for udlevering.

1. I § 22, *stk. 4*, ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

§ 13

I pensionsbeskatningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1246 af 15. oktober 2010, foretages følgende ændring:

§ 15 A. - - -

Stk. 2. Den, der opretter en pensionsordning omfattet af stk. 5 og 6, skal i en periode på mindst 10 år inden for de seneste 15 år forud for det indkomstår, hvori pensionsordningen oprettes, have drevet selvstændig erhvervsvirksomhed eller have været hovedaktionær som nævnt i aktieavance-

1. Tre steder i § 15 A, *stk. 2*, i § 18, *stk. 7*, og i § 64, *stk. 1*, ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

beskatningslovens § 4, i et selskab, der driver erhvervsmæssig virksomhed. Det er ikke et krav, at perioden efter 1. pkt. skal udgøre en sammenhængende periode på mindst 10 år. En efterlevende ægtefælle efter en person, der drev selvstændig erhvervsmæssig virksomhed eller var hovedaktionær, jf. 1. pkt., og som efter dødsfaldet er indtrådt i boets eller afdødes skattemæssige stilling med hensyn til virksomheden eller aktiebesiddelsen efter dødsboskatteovens § 36, jf. § 43, eller § 59, anses for at have drevet selvstændig erhvervsmæssig virksomhed eller have været hovedaktionær, jf. 1. pkt., i samme periode, som den nu afdøde har drevet sådan virksomhed eller været hovedaktionær forud for dødsfaldet. Er den efterlevende ægtefælle indtrådt i boets skattemæssige stilling med hensyn til virksomheden eller aktiebesiddelsen efter dødsboskatteovens § 36, jf. § 43, anses den efterlevende ægtefælle endvidere for at have drevet selvstændig erhvervsmæssig virksomhed henholdsvis have været hovedaktionær i boperioden.

- - -

§ 18. - - -

Stk. 7. Dør den pågældende, før afskrivning af kapitalindskud eller præmier (bidrag) efter stk. 3-5 er afsluttet, kan den efterlevende ægtefælle, hvis denne ved dødsfaldet var samlevende med afdøde, fortsætte afskrivningen. Fradragsretten for et resterende beløb bortfalder, når der er indtrådt afgiftspligt for hele den pågældende ordning efter reglerne i §§ 29-31.

§ 64. Reglerne i § 1, stk. 1, litra c, i lov om beskatningen af renteforsikringer m.v. om afskrivning af kapitalindskud og af præmier eller bidrag, der skal tilsvares over et kortere åremål end 15 år, anvendes fortsat på indbetalinger, der forfalder før nærværende lovs ikrafttræden. Er den skattepligtige død efter lovens ikrafttræden, gælder dog betingelserne i § 18, stk. 2, 3. pkt., for den

efterlevende ægtefælles ret til at fortsætte afskrivningen i stedet for de betingelser, som er fastsat i § 1, stk. 1, litra c, 3. stk., i lov om beskatningen af renteforsikringer m.v.

- - -

§ 14

I tinglysningsafgiftsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 462 af 14. maj 2007 som ændret ved § 10 i lov nr. 577 af 6. juni 2007 og § 94 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændring:

§ 10. Selv om en tinglysning er omfattet af § 4 eller § 5, beregnes kun afgift efter § 7 for tinglysning af:

1) - - -

2) Efterlevende ægtefælles indtræden i afdøde ægtefælles rettigheder og forpligtelser.

- - -

1. I § 10, stk. 1, nr. 2, ændres »Efterlevende« til: »Længstlevende«.